

ენის სემანტიკურ და კონცეპტუალურ სივრცეთა დიფერენცირების პრობლემა

ავტორი: თამარ შარაშენიძე

სადისერტაციო ნაშრომი შესრულებულია
საქართველოს უნივერსიტეტის
ხელოვნებისა და ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა სკოლის
დოქტორის აკადემიური ხარისხის მოსაპოვებლად

ხელმძღვანელი: პროფესორი მ.ჩხეიძე

თბილისი

2018

მიმოხილვა

სიტყვის მნიშვნელობასა და ცნებას შორის არსებული მიმართების განსაზღვრა ერთ-ერთი ურთულესი პრობლემაა. სირთულე აიხსნება იმით, რომ სიტყვის მნიშვნელობისა და ცნების ანალიზისას საქმე გვაქვს შინაარსობრივი თვალსაზრისის არსთან.

როგორც წმინდა ლინგვისტურ ფენომენს, მნიშვნელობას გაჩნია განმარტებათა მეტისმეტად ფართე დიაპაზონი, რაც მნიშვნელოვნად ართულებს მიმართებათა სისტემაში მისი ადგილის განსაზღვრას. „მნიშვნელობა“ საკმაოდ რთული ფენომენია მეცნიერული ანალიზისათვის, შესაბამისად, უკიდურესად რთულია მისი კონცეპტთან ურთიერთქმედების განსაზღვრაც.

უკანასკნელი პერიოდის ლინგვისტურ კვლევებში იცვლება სიტყვის მნიშვნელობის ანალიზის რაკურსი: სიტყვის ონომასიოლოგიური და სემასიოლოგიური აღწერის ნაცვლად, სიტყვა განიხილება ადამიანის კოგნიტურ მექანიზმთა ქმედების კონტექსტში. ეს კი იმას ნიშნავს, რომ უკანასკნელი პერიოდის ლინგვისტურ კვლევათა ფარგლებში მნიშვნელობა ასოცირდება არა მხოლოდ ექსპლიციტურ, არამედ იმპლიციტურ ფაქტორებთანაც

მოსაზრებათა მრავალფეროვნებაში ყველაზე ღირებული „საწყისი იდეის“ კონსტანტირებაა, რომლის საფუძველზეც სხვადასხვა მეცნიერების ფარგლებში ვითარდება და კონკრეტდება დამატებითი მნიშვნელობები.

ადამიანთა მიერ დაგროვილი გამოცდილება და ცოდნა ფიქსირდება ენობრივ მნიშვნელობათა სისტემაში. აღნიშნული სისტემის ათვისების პროცესში, ადამიანი ითვისებს ენაში განზოგადებულ ადამიანურ გამოცდილებას. იგი არ იგონებს სიტყვათა მნიშვნელობას - იგი ითვისებს უკვე მზა, დორსა და სივრცეში დადგენილ მნიშვნელობათა სისტემას. სწორედ აღნიშნული ფაქტის გამო ძალუმს ენას ადამიანის შემეცნებისა და მოღვაწეობის პროცესზე მნიშვნელოვანი ზემოქმედების მოხდენა.

ადამიანის ცნობიერებაში არსებული კონცეპტუალური სფერო ცვლადია დროსა და სივრცეში. იგი გაცილებით უფრო მოცულობითი ნაწილია, ვიდრე მისი ის ნაწილი, რომელიც გამოხატულია ენობრივი საშუალებებით. თუმცა სწორედ ენობრივ ნიშანთა სემანტიკის შესწავლის გზითაა შესაძლებელია ადამიანის კონცეპტუალურ სფეროში შეღწევა რამდენადაც სწორედ ენობრივი მნიშვნელობებით ხორციელდება კონცეპტის ობიექტივიზაცია ენაში, კონცეპტი გააზრებულია ენობრივი მნიშვნელობის პრიზმაში.

ერთი შეხედვით, კონცეპტუალური ანალიზი სემანტიკურ ანალიზს ჰგავს, თუმცა სემანტიკური ანალიზის მიზანი სიტყვის ახსნაა, კონცეპტუალური ანალიზისა კი - სამყაროს შესახებ არსებული ცოდნის თავისებურების წარმოდგენა.

კონცეპტუალური ანალიზის არსი მდგომარეობს კონცეპტის მოდელირებასა და მის სხვა კონცეპტებთან არსებული კავშირების იდენტიფიცირებაში, რაც გულისხმობს არა მხოლოდ ცალკეული სიტყვის არსის დესკრიფციას, არამედ „მთელი კონცეპტუალური ველისა და მასში შემავალ ელემენტთა შორის არსებულ მიმართებათა“ თავისებურების განსაზღვრას.

სემანტიკური ანალიზი მიმართულია სიტყვის სემანტიკური სტრუქტურის ექსპლიკაციაზე, სიტყვის დენოტატური, სიგნიფიკატური და კონოტაციური მნიშვნელობების დაზუსტებაზე, საბოლოო ჯამში კი, სიტყვის ახსნაზე. კონცეპტუალური ანალიზი კი გულისხმობს იმ კონცეპტთა ძიებას, რომლებიც ერთიანდებიან ინტეგრალური ნიშნის გარშემო და განსაზღვრავენ ამ ნიშნის, როგორც კოგნიტური სტრუქტურის, არსებობას.

დასკვნის სახით, შესაძლოა, ითქვას, რომ კონცეპტი წარმოადგენს მრავალგანზომილებიან იდეალიზირებულ წარმონაქმნს, რომელიც მოიცავს ენობრივ, კულტურულ, მენტალურ და კოგნიტურ ელემენტებს.

სარჩევი	
შესავალი	5
თავი I ენის ერთეულთა მნიშვნელობა და ადამიანთა შემეცნებითი გამოცდილება	11
1.1 სიტყვის მნიშვნელობა და კონცეპტი - შინაარსობრივი თვალსაზრისის არსი	11
1.2 ანალიზის სემანტიკური და კონცეპტუალური ტიპები	15
1.3 კონცეპტი და ფრეიმი - „საწყისი ჭეშმარიტების“ იდეა	17
თავი 2 სილამაზის ლექსიკურ-სემანტიკური და კონცეპტუალური სივრცეები	21
2.1 „სილამაზის“ ცნება დროსა და სივრცეში	21
2.2 სილამაზისა და მშვენიერების ცნებები	25
2.3 „სილამაზის“ ლექსიკურ-სემანტიკური ველი თანამედროვე ინგლისურ ენაში	35
2.4 „სილამაზის“ ფრეიმი თანამედროვე ინგლისურ ენაში	71
თავი 3 სილამაზის კონცეპტის ასოციაციური სივრცე	86
3.1 „ქალის“ ლექსიკურ-სემანტიკური ველი თანამედროვე ინგლისურ ენაში	86
3.2 „ქალის“ ფრეიმი თანამედროვე ინგლისურ ენაში	87
დასკვნა	110
გამოყენებული ლიტერატურა	113

შესავალი

ახალი მეცნიერული მიმართულების ჩამოყალიბებისა და ინტენსიური განვითარების პერიოდში სრულიად კანონზომიერია არაერთმნიშვნელოვნების არსებობა. კოგნიტური ლინგვისტიკის შემთხვევაში აღნიშნული არაერთმნიშვნელოვნება გამოვლინდა კოგნიტური ლინგვისტიკის არსის ინტერპრეტაციული ველის არაერთგვაროვანებაში: ერთნი თვლიან, რომ ტერმინი „კოგნიტური“ „გაცრეცილი“ და „ცარიელია“. არსებობს კიდევ უფრო უცნაური თვალსაზრისიც, რომ მიუხედავად იმისა, რომ შემუშავებული მიდგომები და შედეგები ამდიდრებენ ენათმეცნიერებას, ისინი არანაირად არ ქმნიან არც კვლევის ახალ ობიექტს (უფრო ზუსტად, საგანს) და არც ახალ მეთოდს და ამიტომაც მართლზომიერი იქნება თუ ჩავთვლით, რომ კოგნიტური ლინგვისტიკა არ არსებობს იმ უბრალო მიზეზის გამო, რომ არარსებობს არაკოგნიტური ლინგვისტიკა.

კოგნიტური ლინგვისტიკის არსის ინტერპრეტაციულ ველში იკვეთება სხვა ტიპის შეფასებებიც, რომლებიც შემდეგნაირად ჟღერს: კოგნიტური ლინგვისტიკა, რა თქმა უნდა არსებობს, ისევე როგორც არსებობს არაკოგნიტური ლინგვისტიკა, მაგალითად, სტრუქტურული.

მე-20 საუკუნის ბოლოსთვის ლინგვისტიკაში არსებული „ამბოხისა“ და „გადატრიალების“ ერთ-ერთ მანიფესტაციას სწორედ კოგნიტური ლინგვისტიკა წარმოადგენს.

კოგნიტური ლინგვისტიკა ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი მეცნიერებაა, რომელიც ვითარდება კოგნიტური მეცნიერების ფარგლებში.

დიახ, კოგნიტური ლინგვისტიკა არა მხოლოდ არსებობს, არამედ იგი წარმოადგენს თანამედროვე ლინგვისტური აზროვნების ჭეშმარიტ სახეს.

კოგნიტური ლინგვისტიკის პარადიგმა კავშირშია ლინგვისტური აზროვნების წინა პარადიგმებთან, წინა კონცეფციებთან, კერძოდ ენერგეტიკულ კონცეფციასთან.

ენერგეტიკული კონცეფციისათვის ენის დანიშნულებაა, იყოს ადამიანისა და სამყაროს დაკავშირებული ელემენტი. ენა ადამიანისა და სამყაროს სინთეზია. ამდენად, თანამედროვე ლინგვისტიკა ინარჩუნებს მის შინაგან კავშირს ლინგვისტური აზროვნების წინა პარადიგმასთან, სახელდობრ, სისტემურ-სტრუქტურულ პარადიგმასთან, მაგრამ, ამავე დროს, იძლევა მის ახლებურ ინტერპრეტაციას.

კოგნიტური ლინგვისტიკის, ისევე როგორც კოგნიტური მეცნიერების, საბოლოო მიზანს წარმოადგენს მონაცემების მოძიება „გონების მოქმედების შესახებ“. ამასთანავე, კოგნიტური ლინგვისტიკა სხვა კოგნიტური მეცნიერებებისგან განსხვავდება საკვლევი მასალით - იგი იკვლევს ცნობიერებას ენის მასალაზე დაყრდნობით.

ადამიანის ცოდნა სამყაროს შესახებ და ის ხერხი, რომლითაც ადამიანი ახდენს სამყაროს კლასიფიკაციას, გამოხატულია ენაში. მეორე მხრივ, ენა წარმოადგენს იმ ერთადერთ მექანიზმს, რომლის მეშვეობითაც შესაძლებელია ჩვენგან დაფარულ მენტალურ სფეროში შეღწევა. ენის კვლევა თავისი არსით უახლოვდება კოგნიციის კვლვას, რომელიც გულისხმობს სამყაროს დროისა და სივრცის თავისებურებით დეტერმინირებული სემენტაციის თავისებურების იდენტიფიცირებას.

თუ კოგნიტურ ლინგვისტიკას შევხედავთ არა იმ პერსპექტივიდან, საიდანაც იგი წარმოიშვა (აზროვნების, ცნობიერი ქმედებებისა და კოგნიციის შესწავლის სფერო), არამედ ენის ენობრივი დონეების სისტემაში მისი ადგილის პერსპექტივიდან, აღმოჩნდება, რომ იგი დაკავებულია ენის შინაარსობრივი პარამეტრების კვლევით.

თანამედროვეობის მეცნიერულ პარადიგმათა თავისებურებების ანალიზის შედეგად იკვეთება ლინგვისტიკის ზრდადი ზეგავლენა ფუნდამენტალურ მეცნიერებებზე. დღეს მეცნიერება კონცენტრირებულია იმაზე, რითაც კოგნიტური ლინგვისტიკა განსახვავდება ლინგვისტიკის სხვა სახეობათაგან.

პასუხი კითხვაზე, თუ რითი რითი განსხვავდებიან კოგნიტოლოგები არაკოგნიტოლოგებისაგან, შემდეგნაირად ჟღერს: კოგნიტოლოგები ყოველთვის კონცენტრირდებიან სამყაროს მეცნიერული შეცნობისა და ადამიანის ყოველდღიური გამოცდილებაზე დაფუძნებულ მუდმივად მიმდინარე ბუნებრივი კოგნიციის დაპირისპირებაზე. კოგნიტურ მეცნიერებაში სინამდვილის კატეგორიზაციისა და კონცეპტუალიზაციის კვლევა, უპირველეს ყოვლისა, ეხება სწორედ ადამიანის ჩვეული საქციელსა და აკუმულირებულ გამოცდილებას. ენა კი ასახავს კოგნიციის, როგორც პროცესის შედეგებს, რომელიც, თავის მხრივ, ორიენტირებულია ადამიანის გარემოსთან შეგუების, ადამიანის გადარჩენის პრაქტიკული ამოცანის ამოხსნაზე, უშუალო აღქმის მონაცემების კლასიფიკაციასა და ინფორმაციის ნაკადის სემენტაციაზე.

კოგნიციის აღნიშნული ასპექტები რიგ შემთხვევაში მეტყველებენ სამეცნიერო და ყოველდღიური შემეცნების დაპირისპირებაზე. პირველი ორიენტირებულია ჭეშმარიტების

მოპოვებაზე, მეორე კი - წმინდა პრაგმატულ მიზნებზე. შეიძლება, გვესაუბრა ცოდნის მოპოვებასა და ცოდნის გადამუშავებას შორის არსებულ დაპირისპირებაზე, მაგრამ აღნიშნული ოპოზიციის არსი ისედაც სრულიად აშკარაა: კოგნიცია დამახასიათებელია ნებისმიერი ადამიანის ცხოვრებისათვის, განურჩევლად მისი სამეცნიერო ინტერესებისა და მეცნიერული მოღვაწეობის პროცესში არსებულ ამოცანათა გადაჭრის გზების სპეციფიკისა. ამიტომაც ცნება „კოგნიტური“ ხშირად გულისხმობს „ბუნებრივად შემეცნებად“, „გამოცდილების მიღების პროცესში შემეცნებად“. ენაში ფიქსირებული ცოდნის სტრუქტურები, უპირველეს ყოვლისა, წარმოადგენს „ბუნებრივ“ სტრუქტურებს, გამოცდილების, სამყაროს შეცნობისა და შეფასების სტრუქტურებს, რომელსაც იზიარებს აღნიშნული ენობრივი საზოგადოების თითოეული წევრი. აღნიშნული ტიპის სტრუქტურები გვევლინებიან ეგრეთ წოდებული „გაზიარებული ცოდნის“ სფეროს კონსტიტუენტებად.

კვლევის აქტუალობა

თანამედროვე ლინგვისტურ კვლევებში სულ უფრო საგრძნობი ხდება მენტალური სტრუქტურების (ცოდნის რეპრეზენტაციის სტრუქტურების) და ენის სტრუქტურის „დამაკავშირებელი“ რგოლის გამოვლენის აუცილებლობა. კოგნიტურ ლინგვისტიკაში დღემდე არსებობს დისკუსიურ საკითხთა წყება, რომელიც უკავშირდება კონცეპტსა და მისი ენობრივი გამოხატულების ობიექტივიზაციას შორის არსებულ მიმართებას. სწორედ ენობრივ სისტემასა და კონცეპტუალურ სისტემას შორის არსებული „ხიდის“ კვლევა წარმოადგენს იმ კონტექსტს, რომელშიც იკვეთება ნაშრომის აქტუალობა.

კვლევის მიზანი

კვლევის მიზანს წარმოადგენს თანამედროვე ინგლისურ ენაში „სილამაზის“ კონცეპტის კონფიგურაციის განსაზღვრა სემანტიკურ და კონცეპტუალურ სივრცეთა დიფერენცირების გზით.

ნაშრომში გამოყენებული პროექტირების მეთოდოლოგია გულისხმობს კვლევის პროცესის სემანტიკის ეტაპებად. დასახული მიზნის მიღწევას ემსახურება კვლევის ისეთი ეტაპების განხორციელება, როგორცაა:

1. სპეციალური ლიტერატურის მოძიება და ანალიზი;

2. იმ კონცეპტთა ძიება, რომლებიც ერთიანდებიან ერთი ნიშნის გარშემო და განსაზღვრავენ ამ ნიშნის, როგორც კოგნიტური სტრუქტურის, არსებობას;
3. კოგნიტური ნიშნების ენობრივ ობიექტივატორთა იდენტიფიცირება;
4. „სილამაზისა“ და მისი კონტრადიქტული ლექსიკურ-სემანტიკური ველების აგება თანამედროვე ინგლისურ ენაში;
5. „სილამაზისა“ და მისი კონტრადიქტული სემანტიკური ფრეიმების კონსტრუირება თანამედროვე ინგლისურ ენაში;
6. ლექსიკურ-სემანტიკური ველისა და სემანტიკური ფრეიმის კონტრასტირება;
7. ანალიზის შედეგად კონკრეტული თეორიული დასკვნების გამოტანა.
კვლევის ეტაპებს მიღმა იკვეთება ისეთი საკითხები, როგორიცაა:
 1. მთელსა და მის შემადგენელ ნაწილებს შორის არსებული კავშირის ინტერპრეტაცია;
 2. ენობრივ შინაარსთა სისტემის, როგორც ურთიერთდაკავშირებულ და ურთიერთგანმსაზღველ ელემენტთა შესწავლა;
 3. ელემენტთა ურთიერთგანპირობებულობისა და იერარქიულობის განსაზღვრა;
 4. ენობრივი ცოდნის სტრუქტურათა რეპრეზენტაციის თავისებურებათა ანალიზი;
 5. სამყაროსა და მისი კოგნიციის ცვალებადობის კვლევა;
 6. ცნობიერების კოგნიტური სტერეოტიპების ერთობლიობით განპრობებული სინამდვილის აღქმისა და გაცნობიერების თავისებური სტილის გაცნობიერება;
 7. პერსპექტივათა თანზიარობისა და პოზიციის გაიდეალიზების არსის გააზრება;
 8. კონცეპტუალური სფეროსა და ენის სემანტიკური სივრცის მიმართების იდენტიფიცირება;
 9. სიტყვასა და კონცეპტს შორის არსებული მიმართების გამოვლენა;
 10. კონცეპტის რეპრეზენტაციის თავისებურებათა კვლევა ენის ლექსიკურ-სემანტიკურ სტრუქტურაში.

ნაშრომის ჰიპოტეზა

ნაშრომის ჰიპოთეზა შემდეგნაირად ჟღერს: რამდენადაც სემანტიკურ ერთეულს, რომელიც შეესაბამება კონკრეტულ ლექსიკურ ერთეულს, გააჩნია მიმართებათა ორი სხვადასხვა მიმართულება, რომელთაგან ერთი კონცეპტუალური სისტემაა, მეორე კი –

ლექსიკური სისტემა, საფიქრებელია, რომ ენობრივ სისტემასა და კონცეპტუალურ სისტემას შორის გარკვეული “ზიდის” ფუნქციის შესრულება ყველაზე უკეთ სემანტიკას ძალუძს.

მეცნიერების თანამედროვე მეთოდოლოგიაში მიღებულია შემეცნების მეთოდთა მრავალდონიანი კლასიფიკაცია, რომლის თანახმადაც მეცნიერული შემეცნების ყველა მეთოდი, ზოგადობისა და ადამიანის მოღვაწეობის სფეროს გათვალისწინებით, იყოფა ფილოსოფიურ, ზოგადმეცნიერულ, კერძო მეცნიერულ, დისციპლინარულ და ინტერდისციპლინარულ კვლევათა მეთოდებად.

ჩვენი კვლევისათვის რელევანტურია როგორც კერძო მეცნიერული (ფილოლოგიის სფეროსათვის ტიპური), დისციპლინარული (ლინგვისტიკის სფეროსათვის ტიპური) და ინტერდისციპლინარული მეთოდები, ისე ფილოსოფიური (ანალიტიკური) და ზოგადმეცნიერული (სისტემურ-სტრუქტურული და მოდელირების) მეთოდები და მიდგომები.

ამდენად, გამოყენებულ მეთოდოლოგიაში ფუნქციონირებს მეთოდთა რთული, დინამიური, მთლიანობრივი და სუბორდინაციული სისტემა. სხვა სიტყვებით, სახეზეა მეთოდოლოგიური პლურალიზმი, რაც გულისხმობს ერთ სააზროვნო სივრცეში სხვადასხვა მეთოდებისა და პრინციპების გამოყენებას მათი სინთეზირების გზით. კონკრეტულ შემთხვევაში ვგულისხმობთ დიფერენციაციისა და ინტეგრაციის პროცესთა სინთეზირებას.

ნაშრომში რეალიზებული პოლიპარადიგმული კვლევის მეთოდოლოგია ცენტრირებულია როგორც კოგნიტურ ლინგვისტიკაზე, ისე სტრუქტურულ ლინგვისტიკაზე, შესაბამისად, ნაშრომისათვის თანაბრად რელევანტურია როგორც სისტემურ-სტრუქტურულ, ისე ანთროპოცენტრისტულ თეორიათა ფარგლებში შემუშავებული მეთოდები, კერძოდ, სემანტიკური დეკომპოზიციისა და კონცეპტუალური ანალიზის მეთოდები.

ნაშრომის მეცნიერულ სიახლეს წარმოადგენს თანამედროვე ინგლისურ ენაში „სილამაზის“ კონცეპტის სტრუქტურაცია სისტემურ-სტრუქტურული, ლინგვოკოგნიტური და აქსიოლოგიური პერსპექტივებიდან.

ნაშრომის პრაქტიკული მნიშვნელობა განისაზღვრება შემდეგი ფაქტით: მოძიებული მასალა და კვლევის შედეგები ვალიდურია როგორც კოგნიტური ლინგვისტიკისა და სტრუქტურული ლინგვისტიკისათვის, ისე ინგლისური ენის ლექსიკოლოგიის სალექციო კურსებისათვის.

ლინგვისტური კვლევის სისტემურ-სტრუქტურულ და კოგნიტურ მიმართულებებს თვითკმარობაზე აქვს პრეტენზია - თითოეული მათგანი მიიჩნევს, რომ მხოლოდ მასზე დაყრდნობით იძენს მოწინააღმდეგე მიმართულება თავის მნიშვნელობას.

კვლევის ყველა ეტაპმა დაადასტურა ლინგვისტური ანალიზის იმგვარი მიმართულების განსაზღვრის აუცილებლობა, რომელიც მისაღები საფუძველი იქნებოდა სისტემურ-სტრუქტურული და ლინგვოკოგნიტური მიმართულებების სინთეზირებული ფორმისათვის. აღნიშნული ფორმის ძიება გულისხმობს არა წინამორბედი თუ თანამედროვე თეორიის უარყოფას, არამედ უკვე არსებულის პოზიტიურად განავითარებას.

სისტემურ-სტრუქტურულ და ლინგვოკოგნიტურ პერსპექტივათა სინთეზი უზრუნველყოფს მრავალგანზომილებიანი ფენომენის ინტერპრეტაციის სისრულესა და ადეკვატურობას. სწორედ ეს ფაქტი განსაზღვრავს ნაშრომის თეორიულ ღირებულებას.

კვლევის მასალა მოპოვებულია ორენოვანი და განმარტებითი ლექსიკონებიდან, ასევე ბერკლის ფრეიმთა ქსელიდან.

ნაშრომის სტრუქტურა მოიცავს შესავალს, თავებს, ქვეთავებს, დასკვნებსა და ბიბლიოგრაფიას.

შესავალში დასაბუთებულია საკვლევი თემის აქტუალურობა და სამეცნიერო სიახლე. განსაზღვრულია კვლევის მიზნები და დასახული მიზნების მიღწევისათვის საჭირო ამოცანები, ნაშრომის თეორიული და პრაქტიკული ღირებულება, კვლევის მეთოდოლოგია.

თავი I. ენის ერთეულთა მნიშვნელობა და ადამიანთა შემეცნებითი გამოცდილება

1.1. სიტყვის მნიშვნელობა და კონცეპტი - შინაარსობრივი თვალსაზრისის არსი
თეორიულ ლინგვისტიკაში სიტყვის მნიშვნელობასა და ცნებას შორის არსებული
მიმართების განსაზღვრა ერთ-ერთი ყველაზე რთული პრობლემაა.

(Belke, Btysbaert, Meyer & Ghyselinck/ბელკი, ბისბერტი, მაიერი, ჩისელინკი 2005, გვ. 45-54)
(Bowles, & Poon/ბოულზი, პუნი 1985, გვ. 71-77) (Carnap/ კარნეპი 1956, გვ. 258) ეს, პირველ
რიგში, აიხსნება იმით, რომ სიტყვის მნიშვნელობისა და ცნების ანალიზისას საქმე გვაქვს
შინაარსობრივი თვალსაზრისის არსთან.

როგორც წმინდა ლინგვისტურ ფენომენს, მნიშვნელობას გაჩნია განმარტებათა მეტისმეტად
ფართო დიაპაზონი, რაც მნიშვნელოვნად ართულებს მიმართებათა სისტემაში მისი ადგილის
განსაზღვრას მისივე შეპირისპირებადი მოვლენით - კონცეპტით. „მნიშვნელობა“ საკმაოდ
რთული ფენომენია მეცნიერული ანალიზისათვის, შესაბამისად, უკიდურესად რთულია
მისი კონცეპტთან ურთიერთქმედების განსაზღვრა. (Chertkow & Bub/ჩერტკოვი & ბუბი
1990, გვ. 397-417) (Coleman, Kay /კოლემანი, კეი 1981, გვ. 26-44) (Collins, Loftus /კოლინზი,
ლოფტუსი 1975, გვ. 407-428)

ენობრივი მნიშვნელობები გადმოცემს სამყაროზე ჩვენი ცოდნის მხოლოდ ნაწილს: „ენა -
ცოდნაში საუკეთესო ფანჯარაა, ჩვენ ხომ ყოველთვის ვიყენებთ ენას, რათა გამოვხატოთ იგი...
და მაინც არსებობს აზრები, რომელთა სიტყვებით გადმოცემა ძალზე რთულია და რომელთა
ობიექტივაციისას ჩვენ ვაწყდებით მნიშვნელოვან სირთულეებს“... (Чешћ /ჩეიფი 1975, გვ. 109)

ზოგი მკვლევარისათვის ცნებისა და სიტყვის ლექსიკურ მნიშვნელობის დიფერენცირების
საფუძველს წარმოადგენს ის ფაქტი, რომ პირველის ფორმირებაში მონაწილეობას იღებს, ასე
ვეტყვით, ორი ძალა: საგანი და აზროვნება, ხოლო მეორის ფორმირებაში კი - სამი ძალა:
საგანი, აზროვნება და ენის სტრუქტურა. (Звегинцев /ზვიგინცევი, 1996)

ჯ. ლაიონზი მნიშვნელობას კონცეპტთან აიგივებს. (Lyons/ლაიონზი, 1968) ანიჭებს რა ენაში
ცნებით (კონცეპტურ) ფაქტორს პირველხარისხოვან როლს, უ. ლ. ჩეიფი, აღნიშნავს ცნების
ლინგვისტურ რელევანტურობას, მაგრამ არ ახდენს კოგნიტური და სემანტიკური ასპექტების
დიფერენცირებას. (Чешћ /ჩეიფი 1975, გვ. 123)

უკანასკნელი პერიოდის ლინგვისტურ კვლევებში იცვლება სიტყვის მნიშვნელობის
ანალიზის რაკურსი: სიტყვის ონომასიოლოგიური და სემასიოლოგიური აღწერის ნაცვლად,

სიტყვა განიხილება ადამიანის კოგნიტურ მექანიზმთა ქმედების კონტექსტში. ეს კი იმას ნიშნავს, რომ უკანასკნელი პერიოდის ლინგვისტურ კვლევათა ფარგლებში მნიშვნელობა ასოცირდება არა მხოლოდ ექსპლიციტურ, არამედ იმპლიციტურ ფაქტორებთანაც.

(Уфимцева /უფიმცევა) არსებობს თვალსაზრისი, რომ მნიშვნელობები გარკვეულწილად დამოუკიდებელია ენისგან. (Wierzbicka /ვერბიცკაია, 1992) არსებობს საპირისპირო მოსაზრებაც, რომლის თანახმადაც, ენობრივ ერთეულთა მნიშვნელობები მათში გამოხატული კონცეპტუალური (აზრობრივი) სტრუქტურების ტოლია. (Jackendoff, /ჯეკენდოფი, 2002, გვ. 53-67)

აშკარაა, რომ ორივე თვალსაზრისი თანხმდება მნიშვნელობისა და კონცეპტის გაიგივების შესაძლებლობაში: ადამიანი ხშირად იყენებს სიტყვებს არა მათი ცოდნის დონით, არამედ მათ მიერ გადმოცემული აზრების დონით, ანუ კონცეპტუალური ნიშნებით. სიტყვის მნიშვნელობა „ნიშნით დაჭერილი“ კონცეპტია, ნიშანი კი - სიტყვაა. (Курякова /კურიაკოვა, 1991)

უნდა აღინიშნოს, რომ სტრუქტურალისტები აღიარებდნენ მნიშვნელობათა კონტექსტუალურად განპირობებულობას, ხოლო რაც შეეხება კონცეპტუალურად განპირობებულობას, ეს უკანასკნელი სტრუქტურალისტების მიერ გააზრებულია როგორც ენობრივი სისტემაში ნიშნებს შორის არსებული სინტაგმატური და პარადიგმატული მიმართებები.

აშკარაა, რომ ამგვარი ხედვა ვერ განახცადებს პრეტენზიას სამყაროს მთელი სისრულით ხედვის უნარზე. თუ ენა ასახავს იმ ხერხს, რომლითაც დანახულია სამყარო, მაშინ აუცილებელია ენის ისეთი თეორიის შექმნა, რომელსაც ძალუძს ადამიანთა გამოცდილებას ასახვა. (Lakoff /ლაკოფი, 1981)

ცოდნის მნიშვნელოვანი წილი ინახება ცნობიერებაში აბსტრაქციის სხვადასხვა ხარისხის მქონე აზრობრივი სტრუქტურების სახით. ასეთ კოგნიტურ სტრუქტურებად ფრეიმები, სკრიპტები, გეშტალტები ან კონცეპტები განიხილება. ამ მეცნიერულ აბსტრაქციათა რიგში თანამედროვე ლინგვისტიკაში ყველაზე გავრცელებული ტერმინი „კონცეპტია“. (Croft /კროფტი, 1990) (Coulson, & Oakley /კოულსონი & ოკლი 2000) (Coulson, /კოულსონი, 2001) (Croft & Cruse /კროფტი & კრუზი, 2004)

ლინგვოკულტუროლოგიასა და კოგნიტურ ლინგვისტიკაში კონცეპტი გააზრებულია როგორც:

მეცნიერული აბსტრაქცია, როგორც აზროვნების რთული ორგანიზების სტრუქტურა, როგორც მოცემული სიტყვის მრავალი შესაძლო მნიშვნელობის ერთობლიობა. (Barsalou /ბარსელოუ, 1992) (Lehrer & Kitty/ლერერი & კიტი)

მრავალგანზომილებიანი იდეალიზირებული წარმონაქმნი, რომელიც მოიცავს ენობრივ, კულტურულ, მენტალურ და კოგნიტურ ელემენტებს (Fodor, /ფოდორი, 1990)

სტრუქტურული ცოდნის კვანტი, ნეირონული აქტივობის პატერნი, როგორც ლინგვისტური და ექსტრალინგვისტური ცოდნის „ნაერთი“ (Jackendoff /ჯაკენდოფი, 1992)

კულტურის ელემენტების მენტალური პროექცია (Wierzbicka /ვეჟბიკაია, 1992)

გამოცდილების, კულტურისა და იდეოლოგიის პოტენციური მუხტის მატარებელი მენტალური ერთეული (Вежбицкая /ვეჟბიკაია, 2001)

ენისა და აზროვნების დამაკავშირებელი რგოლი (Talmy/თალმი, 2000) (Daum, Riesch, Sartori, & Birbaumer, /დაუმი, რიში, სარტორი & ბირბამერი 1996, გვ. 648-665) (Uyl, Oostendorp/იუ, ოსტენდორფი 1980, გვ. 275-294) (Ellis, Young/ელისი, იანგი 2000, გვ. 27-59)

ცნობიერების ერთეული და ადამიანის გამოცდილების ინფორმაციული სტრუქტურა (Кубрякова/კუბრიაკოვა, 1994)

რეალური ან იდეალური სამყაროს საგნის ამსახველი, კოლექტიური ცნობიერების ნებისმიერი დისკრეტული ერთეული, რომელიც ინახება ენის მატარებელთა ეროვნულ მეხსიერებაში შემეცნებული და ვერბალურად აღნიშნული სუბსტრატის სახით (Gardiner /გარდინერი, 1985)

რეალური სამყაროს საგანზე არსებულ ცოდნად, რომელიც გარდაქმნილია იდეალური სამყაროს საგანზე არსებულ ცოდნად (Wierzbicka /ვეჟბიკაია, 1992)

მკვლევართა ერთი ნაწილი თვლის, რომ კონცეპტი აზროვნების კატეგორიაა, რომელიც არ გვეძლევა უშუალო დაკვირვებაში (Демьянков /დემიანკოვი, 2001) მკვლევართა მერე ნაწილი კი სწორედ ამ განმარტებას მიიჩნევს კონცეპტის სხვადასხვაგვარად განმარტების შესაძლებლობას (Barsalou /ბარსელოუ, 1992)

ზოგი მეცნიერის თვალსაზრისით, ცნება არის ის, რაზეც ხალხი თანხმდება. ხალხი აგებს ცნებებს, რათა მათ (ხალხს) ჰქონდეს „საერთო ენა“ ... კონცეპტები თავისთავად არსებობენ, ხოლო ხალხი ახდენს მათ რეკონსტრუირებას მეტ-ნაკლები დამაჯერებლობით (Lakoff /ლაკოფი, 1982, გვ.139-193) ტერმინის „კონცეპტი“ მნიშვნელობა მოიცავს „საწყისი ქეშმარიტების“ იდეას. კონცეპტი არის ის, რაც „ჩასახულია“ ... ზოგჯერ გაცილებით

შედგენიანია საწყის იდეათა ან კონცეპტთა რეკონსტრუირება ჩამოყალიბებულ წარმოდგენებსა და ძველ კონცეპტებზე დაყრდნობით. (Демьянков /დემიანკოვი 2001, გვ. 68-75) (Lakoff /ლაკოფი 1977, გვ. 236-287)

ერთნი განსაზღვრავენ კონცეპტს როგორც „ენისა და აზროვნების დამაკავშირებელ რგოლს, როგორც ცნობიერების ერთეულს და ადამიანის გამოცდილების ინფორმაციულ სტრუქტურას.“ (Курьякова /კურიაკოვა 1995, გვ. 182-184) (Günter/გიუნტერი, 1992)

სხვათა თვალსაზრისით კი, კონცეპტი წარმოადგენს „რეალური ან იდეალური სამყაროს საგნის ამსახველ, კოლექტიური ცნობიერების ნებისმიერ დისკრეტულ ერთეულს, რომელიც ინახება ენის მატარებელთა ეროვნულ მეხსიერებაში შემეცნებული და ვერბალურად აღნიშნული სუბსტრატის სახით. (Лаккоф ,Джонсон /ლაკოფი, ჯონსონი 1988)

კონცეპტის სტრუქტურაში გამოიყოფა ცენტრალური და პერიფერიული ზონები. (Lehrer Kittay /ლერერი, კიტი 1992) კონცეპტის მთლიანობას უზრუნველყოფს ცენტრისა და პერიფერიის ელემენტთა შორის არსებული კონგიტური კავშირი. (Anderson /ანდერსონი, 1996) კონცეპტი, როგორც ლინგვოკოგნიტური ფენომენი, წარმოადგენს „ადამიანის ცოდნისა და გამოცდილების ამსახველი ცნობიერებისა და ინფორმაციული სტრუქტურის, მენტალური ან ფსიქიკური რესურსების ერთეულს; კონცეპტი მეხსიერების, მენტალური ლექსიკონის, კონცეპტუალური სისტემის, გონების ენის ერთეულია, რომელსაც გააჩნია შინაარსობრივი განსაზღვრულობა. (Burling /ბელინგი, 1964) კონცეპტები სხვაობენ დროში წარმოშობის, წარმოშობის თავისებურებებისა და სემანტიკის მიხედვით. სწორედ ამიტომ გააჩნია კონცეპტს გენეტიკური განსაზღვრულობა.(Globerson, Zelniker /გლობერსონი, ზელნიკერი 1989)

კონცეპტი, როგორც ინდივიდის ცნობიერებაში არსებული მენტალური წარმონაქმნი, წარმოადგენს სოციუმის კონცეპტუალურ სფეროში შეღწევის საშუალებას. კონცეპტის ფორმირება გულისხმობს სინამდვილის გამოცდილებისეული შემეცნების შედეგად მიღებულ მონაცემთა განზოგადების პროცესს. (Dirven. & Verspoor/დირვენი& ვერსპური 1998)

ჩვენი აზრით, აღნიშნულ მოსაზრებებში ყველაზე ღირებული „ჩასახვის“ სემის, „საწყისი იდეის“ კონსტანტირებაა, რომლის საფუძველზეც სხვადასხვა მეცნიერების ფარგლებში ვითარდება და კონკრეტდება დამატებითი მნიშვნელობები.

დასკვნის სახით, შესაძლოა, ითქვას შემდეგი: კონცეპტი წარმოადგენს მრავალგანზომილებიან იდეალიზირებულ წარმონაქმნს, რომელიც მოიცავს ენობრივ, კულტურულ, მენტალურ და კოგნიტურ ელემენტებს.

1.2. ანალიზის სემანტიკური და კონცეპტუალური ტიპები

ადამიანთა მიერ დაგროვილი გამოცდილება და ცოდნა ფიქსირდება ენობრივ მნიშვნელობათა სისტემაში. აღნიშნული სისტემის ათვისების პროცესში, ადამიანი ითვისებს ენაში განზოგადებულ ადამიანურ გამოცდილებას. იგი ითვისებს უკვე მზა, არბიტრალურ მნიშვნელობათა სისტემას, მშობლიურ ენაში მოცემულ საკლასიფიკაციო სისტემას. სწორედ აღნიშნული ფაქტის გამო ახდენს მნიშვნელოვან ზემოქმედებას ენა ადამიანის შემეცნებისა და მოღვაწეობის პროცესზე. სწორედ აღნიშნული ფაქტის გამო წარმოადგენს ნებისმიერი კვლევის საფუძველს კონცეპტის ნომინაციური ველის არსი (Evans & Green /ევანსი & გრინი 2005)

კონცეპტის, როგორც მენტალური ერთეულის, არსის წვდომა შესაძლებელია ენაში მისი ობიექტივიზაციის საშუალებათა ანალიზის გზით. მკვლევარები კონცეპტის ნომინაციურ ველს მიიჩნევენ იმ ენობრივ საშუალებათა ერთობლიობად, რომლის მეშვეობითაც ხორციელდება კონცეპტის ობიექტივიზაცია - ვერბალიზაცია, რეპრეზენტაცია (Wilensky /ვილენსკი, 1990)

კონცეპტუალური ანალიზის არსი მდგომარეობს კონცეპტის მოდელირებასა და მის სხვა კონცეპტებთან არსებული კავშირების იდენტიფიცირებაში, რაც გულისხმობს არა მხოლოდ ცალკეული სიტყვის არსის დესკრიფციას, არამედ „მთელი კონცეპტუალური ველისა და მასში შემავალ ელემენტთა შორის არსებულ მიმართებათა“ თავისებურების განსაზღვრას. გასათვალისწინებელია, რომ გაგებას „უზრუნველყოფს სიტყვათა და წინადადებათა მნიშვნელობის ცოდნა (სემანტიკური კომპეტენცია), ... ხოლო ინტერპრეტაციას - ენის გამოყენების მექანიზმთა მნიშვნელობა (პრაგმატიკული კომპეტენცია), თუმცა „სწორი გაგება არ გამორიცხავს არასწორი ინტერპრეტაციის შესაძლებლობას“ კუბრიაკოვა (Кубрякова /კუბრიაკოვა, 1995, გვ. 171-183)

ანალიზის კონცეპტუალურ და სემანტიკურ ტიპებს შორის არსებული მიმართების განსაზღვრის პრობლემა, პრინციპში, გულისხმობს კონცეპტუალურ სფეროსა და ენის სემანტიკურ სივრცეს შორის არსებული მიმართების განსაზღვრის პრობლემას.

კონცეპტუალური სფეროსა და სემანტიკურ სივრცეს შორის არსებული მსგავსება/განსხვავება შემდეგში მდომარეობს:

კონცეპტუალური სფერო წმინდა აზროვნების სფეროა. იგი შედგება კონცეპტებისაგან, რომელიც არსებობს აზრობრივი ხატების, სქემების, ცნებების, ფრეიმების, სცენარების სახით (Jackendoff /ჯაკენდოფი, 1991) ენის სემანტიკური სივრცე წარმოადგენს კონცეპტუალური სფეროს ნაწილს, რომელმაც მიიღო გამოხატულება ენობრივი ნიშნების, მნიშვნელობების მეშვეობით (Jackendoff /ჯაკენდოფი, 1983) სემანტიკა წარმოადგენს ურთიერთგანმსაზღვრელ ელემენტთა მოწესრიგებულ მთლიანობას. ენის სემანტიკური სივრცის ელემენტთა შორის არსებული კავშირები ასახავს კონცეპტუალურ სფეროში შემავალ კონცეპტთა მიმართებებს. ენის სემანტიკური სივრცე კონცეპტუალური სფეროს ის ნაწილია, რომელიც გამოიხატება ენობრივი ნიშნების, მნიშვნელობების მეშვეობით. (Jackendoff /ჯაკენდოფი, 1990) (Bedell /ბედელი 1974, გვ. 430-432)

ადამიანის ცნობიერებაში არსებული კონცეპტუალური სფერო ცვლადია დროსა და სივრცეში. (Talmy/თალმი 2000, გვ. 409) იგი გაცილებით უფრო მოცულობითი ნაწილია, ვიდრე მისი ის ნაწილი, რომელიც გამოხატულია ენობრივი საშუალებებით. თუმცა სწორედ ენობრივ ნიშანთა სემანტიკის შესწავლის გზითაა შესაძლებელია ადამიანის კონცეპტუალურ სფეროში შეღწევა. რამდენადაც სწორედ ენობრივი მნიშვნელობებით ხორციელდება კონცეპტის ობიექტივიზაცია ენაში, კონცეპტი გააზრებულია ენობრივი მნიშვნელობის პრიზმაში (Langacker, /ლანგაკერი, 1998)

კონცეპტის სიტყვიერი ნომინაცია არ განიხილება კონცეპტის არსებობის აუცილებელ პირობად. (O' Grady/ო' გრეიდი, 1987) O'Grady & Dobrovolsky/ო'გრეიდი & დობროვოლსკი 1987, გვ. 190-191) ვერბალიზაციას შესაძლოა, არ დაექვემდებარის როგორც მთელი კონცეპტი, ისე მისი ცალკეული აზრობრივი ნაწილი. ნებისმიერი ენობრივი ნიშანი წარმოადგენს კონცეპტს, მაგრამ იგი წარმოადგენს კონცეპტს არა სრულად - ენობრივი ნიშანი თავისი მნიშვნელობით წარმოადგენს რამდენიმე კონცეპტუალურ თვისებას. (Jackendoff /ჯაკენდოფი 1992, გვ.79-81) და მაინც, კონცეპტი მთელი თავისი შინაარსის სისრულით შესაძლოა, გამოიხატოს მხოლოდ ენობრივ საშუალებათა ერთობლიობით. (O' Grady /ო'გრეიდი, 1987)

(O'Grady & Dobrovolsky/ო'გრედი & დობროვოლსკი 1987, გვ. 171-182) კონცეპტის ენობრივი გამოხატულება, მისი რეგულარული ვერბალიზაცია უზრუნველყოფს კონცეპტის ცნობადობას, მდგრადობას დროსა და სივრცეში.

1.3. კონცეპტი და ფრეიმი - „საწყისი ჭეშმარიტების“ იდეა

კონცეპტის არსის შესწავლას განსაკუთრებული ყურადღება ექცევა თანამედროვე ლინგვისტიკაში. საფიქრებელია, სწორედ ეს არსი მიზეზი იმ ფაქტისა, რომ კვლევის ეს სფერო ხასიათდება თვალსაზრისთა მრავალფეროვნებით. აღნიშნულმა მრავალფეროვნებამ გამოიწვია ტერმინოლოგიის დიფუზურობა. და მაინც, „კონცეპტი“ დამკვიდრდა კოგნიტივისტიკის, სემანტიკისა და ლინგვოკულტუროლოგიის ცნებობრივ აპარატში (Croft & Cruse /კროფტი & კრუზი 2009, გვ. 356)

მეცნიერები მიიჩნევენ, რომ თუ ენა წარმოადგენს სამყაროს ხედვის ხერხს, მაშინ აუცილებელია „ადამიანთა გამოცდილებას ამსახველი თეორიის შექმნა“. ცოდნა ინახება ცნობიერებაში სხვადასხვა ხარისხის აბსტრაქციის მქონე აზრობრივი სტრუქტურების, კერძოდ, ფრეიმების, სკრიპტების, გეშტალტების ან კონცეპტების სახით. (Langacker /ლანგაკერი 1988, გვ. 49-90) (Bower ,Black ,Turner/ბაუერი, ბლეკი, ტერნერი)(Hillsdale/ ჰილსდეილი 1979, გვ. 177-220))

კონცეპტი, როგორც ტერმინი, ხასიათდება განმარტებათა მრავალფეროვნებით: ერთნი თვლიან, რომ „კონცეპტი აზროვნების კატეგორიაა, რომელიც არ გვეძლევა უშუალო დაკვირვებაში. სწორედ ეს ფაქტი განაპირობებს მისი სხვადასხვაგვარად განმარტების შესაძლებლობას.“ (Sowa/სოვა, 1984) (Rossi, Biehl,Angulo /როსი, ბილი, ანგულო 2008) (Bellezza, Bower /ბელეზა, ბაუერი 1981, გვ. 4-6)

ზოგი მეცნიერის თვალსაზრისით, ცნება არის ის, რაზეც ხალხი თანხმდება. ხალხი აგებს ცნებებს იმისათვის, რომ მათ (ხალხს) ჰქონდეს „საერთო ენა“ ... კონცეპტები თავისთავად არსებობენ, ხოლო ხალხი ახდენს მათ რეკონსტრუირებას მეტ-ნაკლები დამაჯერებლობით. ტერმინის „კონცეპტი“ მნიშვნელობა მოიცავს „საწყისი ჭეშმარიტების“ იდეას. კონცეპტი არის ის, რაც „ჩასახულია“ ... ზოგჯერ გაცილებით შედეგიანია საწყისი იდეათა ან კონცეპტთა რეკონსტრუირება და ჩამოყალიბებულ წარმოდგენებზე - ძველ კონცეპტებზე - დაყრდნობით

ახალ ცნებათა კონსტრუირება.(Wille ,Ganter /ვილე, გენტერი 1999) (Simmons /სიმონსონი, 1973)(Schank, Colby /შენკი, კოლბი გვ. 245-251).

რაც შეეხება კონცეპტუალურ სფეროს, იგი წმინდა აზრობრივი სფეროა, რომელიც შედგება სქემების, ცნებების, ფრეიმების, სცენარების, გემტალტებისა და ობიექტური რეალობის ნიშანთა განმაზოგადებელი აბსტრაქტული ფენომენების სახით არსებული კონცეპტებისაგან.

(Bierwish /ბიერვიში 1969, გვ. 153-184) (Rosch /როში, 1978) (Hillsdale/ჰილსდეილი, გვ.43-58)

ე. კუბრიაკოვა კონცეპტის სტრუქტურაში გამოყოფს ცენტრალურ და პერიფერიულ ზონებს, რომლებიც ქმნიან პოლისემიური ლექსემის ძირითად, პირდაპირ ნომინაციურ მნიშვნელობას (კონცეპტის ამოსავალი პროტოტიპული მოდელი) და მის მეორად (წარმოებულ)

მნიშვნელობებს. კონცეპტის მთლიანობას უზრუნველყოფს ცენტრისა და პერიფერიის ელემენტთა შორის არსებული კონგიტური კავშირი (Курьякова /კუბრიაკოვა 1995, გვ. 175-187) კონცეპტი, როგორც ლინგვოკოგნიტური ფენომენი, წარმოადგენს „ადამიანის ცოდნისა და გამოცდილების ამსახველი ცნობიერებისა და ინფორმაციული სტრუქტურის, მენტალური ან ფსიქიკური რესურსების ერთეულს; კონცეპტი მეხსიერების, მენტალური ლექსიკონის, კონცეპტუალური სისტემის, გონების ენის, ადამიანის ფსიქიკაში ასახული სამყაროს ხატის ერთეულია, რომელსაც გააჩნია შინაარსობრივი განსაზღვრულობა. (Курьякова /კუბრიაკოვა 1995, გვ.172-193) კონცეპტები განსხვავდებიან ერთმანეთისაგან დროში წარმოშობის, წარმოშობის თავისებურებებისა და სემანტიკის მიხედვით. სწორედ ამიტომ გააჩნია კონცეპტს გენეტიკური განსაზღვრულობა.“ (Fauconnier/ფოკონიერი,1985) (Reed /რიდი 1996, გვ. 76-82) (Schiffer, Steel /შიფერი, სტილი 1988, გვ. 114-126) (Smith& Medin /სმიტი & მედინი 1981, გვ. 204-211) (Russell /რასელი 1948, გვ. 82-93)

კონცეპტი, როგორც ინდივიდის ცნობიერებაში არსებული მენტალური წარმონაქმნი,

წარმოადგენს სოციუმის კონცეპტუალურ სფეროში შეღწევის საშუალებას. კონცეპტის ფორმირება გულისხმობს სინამდვილის გამოცდილებისეული შემეცნების შედეგად მიღებულ მონაცემთა განზოგადების პროცესს. (Caramazza/კარამაზა 1998, გვ. 265-272) (Dunn, Cahill, Dukes, & Ginsberg /დანნი, ქაჰილი, დიუკსი, გინსბერგი 1986, გვ. 67-72) (Blezer /ბლეზერი 1997, გვ. 102-108) (Caramazza /კარამაზა 1998, გვ. 265-272) (Hart& Luke /ჰარტი & ლუკი 2007, გვ. 27-32) (Markus Kitayama /მარკუსი, კიტაიამა 1991, გვ.145-153)

კონცეპტის ფუნქციონირების პროცესი კი გულისხმობს იმ ენობრივ საშუალებათა შერჩევასა და გამოყენებას, რომელთა საშუალებითაც, ადრესანტის თვალსაზრისით, შესაძლებელია კონცეპტის აქტივიზაცია ადრესატის შემეცნებაში. (Günter/გიუნტერი, 1992) (Grant & Dagenbach /გრანტი,დაგენბახი 2000, გვ. 69-94) (Hawkins /ჰაკინსი 2005, გვ. 125-128) (Putnam, Mind/პუტნამი, მაინდი 1975, გვ. 367-372) (Radden/რადენი1992, გვ. 289-296)

შეჯამების სახით, შესაძლოა, ითქვას შემდეგი: კონცეპტი გააზრებულია როგორც აზროვნების რთული ორგანიზების სტრუქტურა, როგორც სიტყვის შესაძლო მნიშვნელობათა ერთობლიობა. კონცეპტი წარმოადგენს მრავალზომიან იდეალიზირებულ წარმონაქმნს, რომელიც მოიცავს ენობრივ, კულტურულ, მენტალურ და კოგნიტურ ელემენტებს. (Givón, Mind, Hillsdale /გივონი, მაინდი, ჰილსდეილი1989, გვ. 315-318) (Курьякова/კურიაკოვა 2001,გვ. 204-216) (Grant & Dagenbach. / გრანტი, დაგენბახი 2000, გვ. 69-94)

კოგნიტოლოგიაში ფართოდ გამოიყენება ისეთი კოგნიტური მოდელები, როგორიცაა ფრეიმები და სცენარები. (Bell/ბელი,1990) (Neimeyer/ნეიმეიერი, გვ. 115-121) (Bell/ბელი, 1988, გვ.72-78) (Schreiber ,Akkermans ,Anjewierden ,Hoog ,Shadbolt ,Velde and Wielinga /შრაიბერი,აკერმანსი, ანჯევირდენი, ჰუგი, შადბოლტი, ველდე & ვილინგა 2000, გვ. 145-163)

კონცეპტ-ფრეიმი წარმოდგენლია სიტყვის მნიშვნელობაში. სიტყვა ასოციაციურ კავშირშია სხვა სიტყვებსა და ლექსიკურ-სემანტიკურ ჯგუფებთან. (Курьякова /კურიაკოვა 1994, გვ. 89-106) ფრეიმის თაობაზე არსებულ მოსაზრებათა შეჯამების გზით, შეიძლება ჩამოვაყალიბოთ შემდეგი განმარტება: ფრეიმი წარმოადგენს მოცულობით, მრავალკომპონენტთან კონცეპტს, თემატურად მთლიანობრივ, სტერეოტიპულ ცოდნას რაიმე სიტუაციის შესახებ.

სემანტიკური ანალიზის მიზანი სიტყვის ახსნაა, კონცეპტუალური ანალიზისა კი - სამყაროს შესახებ არსებული ცოდნის რეპრეზენტაცია. ლექსემას ახასიათებს სემანტიკა, კონცეპტს კი - შინაარსი. (Goddard ,Wierzbicka /გადარტი, ვეჰბიკაია 1994) (Heit/ჰეიტი1997) (Lamberts, Shanks/ ლამბერტი, შანკსი გვ.76-78) (Курьякова /კურიაკოვა 1992, გვ. 65-74)

ლექსემათა სემანტიკა იყოფა სემანტიკურ კომპონენტებად, კონცეპტის შინაარსი კი - კონცეპტუალურ ნიშნებად. (Jackendoff /ჯაკენდოფი, 1983)

ანალიზი, რომელიც მიმართულია „სიტყვის სემანტიკიდან კონცეპტის შინაარსისაკენ“ უზრუნველყოფს კონცეპტუალური ნიშნების იდენტიფიცირების შესაძლებლობას. თეორიულ ლინგვისტიკაში სიტყვის მნიშვნელობისა და ცნების პრობლემა ერთ-ერთი ყველაზე რთულია.

ვ. ა. ზვეგინცევი შემდეგნაირად ხსნის მნიშვნელობას და ცნებას შორის არსებული განსხვავების საფუძველს: „ცნების ფორმირებაში მონაწილეობას იღებს, ასე ვთქვათ, ორი ძალა: საგანი და აზროვნება, ხოლო სიტყვის ფორმირებაში კი - სამი ძალა: საგანი, აზროვნება და ენის სტრუქტურა. (Звегинцев /ზვეგინცევი, 1996) არსებობს თვალსაზრისი, რომ მნიშვნელობები გარკვეულწილად დამოუკიდებელია ენისგან (ვეჟბიცკაია). არსებობს საპირისპირო მოსაზრებაც: ენობრივი საშუალებების მნიშვნელობები ტოლია მათში გამოხატული კონცეპტუალური სტრუქტურებისა. (Jackendoff /ჯაკენდოფი, 1992) თუმცა, ორივე თვალსაზრისი თანხმდება იმაში, რომ დასაშვებია მნიშვნელობა „გაიგივდეს კონცეპტთან“. ე. ს. კუბრიაკოვა თვლის: სიტყვის მნიშვნელობა - ეს არის კონცეპტი „დაჭერილი ნიშნით“ ნიშანი კი - სიტყვაა (Курякова /კუბრიაკოვა 1991, გვ.28-34) კოგნიტურ ლინგვისტიკაში მნიშვნელობები გააზრებულია როგორც კოგნიტური სტრუქტურები, რომლებიც ჩართულია ცოდნისა და აზრების მოდელებში (Barsalou /ბარსელოუ, 1992) (Markus ,Kitayama /მარკუსი, კიტაიამა 1991, გვ.145-153) ენა აბსტრაქტული, განზოგადებული აზროვნებისა და ადამიანის შემეცნების რაციონალურ საფეხურია. ამდენად, ენის როლის საკითხი შემეცნების პროცესში წარმოადგენს ნებისმიერი ფილოსოფიური სისტემის გნოსეოლოგიის შემადგენელ ნაწილს.

ლინგვისტიკაში ენის სისტემის განმსაზღვრელი როლის კვლევა აზროვნების სისტემის მიმართ დაკავშირებულია ბ. ჰერდერისა და ვ. ფონ ჰუმბოლდტის სახელებთან. ჰერდერი ენას „ხალხის სარკედ“ მიიჩნევს, ხოლო ჰუმბოლდტი და მისი მიმდევრები თვლიან, რომ ენაში ვლინდება „ერის სულის“ მოღვაწეობა, ენაში ძვეს განსაკუთრებული მსოფლხედვა და აზროვნების თავისებური სტილი.

ენაში ვ. ფონ ჰუმბოლდტი ხედავს ძალას, რომელიც აყალიბებს ერის აზროვნებას. ერის აზროვნებაში ვლინდება მისი ეროვნული სულის თავისებურება. ენა თავად ქმნის სამყაროს ხატს, შესაბამისად, ენათა შორის არსებული სხვაობა წარმოშობს სამყაროზე არსებულ თვალსაზრისთა სხვაობას. ენა წარმოადგენს ერის სულის გამოხატულებას.

ადამიანთა მიერ დაგროვილი გამოცდილება და ცოდნა ფიქსირდება ენობრივ მნიშვნელობათა სისტემაში. აღნიშნული სისტემის ათვისების პროცესში, ადამიანი ითვისებს ენაში განზოგადებულ ადამიანურ გამოცდილებას. იგი არ იგონებს სიტყვათა მნიშვნელობას - იგი ითვისებს უკვე მზა, დორსა და სივრცეში დადგენილ მნიშვნელობათა სისტემას, მშობლიურ ენაში მოცემულ საკლასიფიკაციო სისტემას. (Fodor /ფოდორი 1963, გვ.170- 210)

სწორედ აღნიშნული ფაქტის გამო ძალუმს ენას ადამიანის შემეცნებისა და მოღვაწეობის პროცესზე მნიშვნელოვანი ზემოქმედების მოხდენა. (Putnam, Mind /პატნემი, მაინდი 1975, გვ. 367-372) (Radden/რადენი, 1992, გვ. 289-296)

განიხილავს რა „ენის შინაარსობრივ ელემენტებს“, სეპირი წერს: „ლექსიკა ერის კულტურის მეტად მგრძობიარე მაჩვენებელია, ხოლო მნიშვნელობათა ცვლილება, ძველ სიტყვათა დაკარგვა, ახალთა შექმნა ან სესხება დამოკიდებულია თავად კულტურის ისტორიის თავისებურებაზე. ენები ძალიან განსხვავდებიან ერთმანეთისაგან თავიანთი ლექსიკის თავისებურებით. სხვაობა, რომელიც, გვეჩვენება გარდაუვლად, შეიძლება, უგულვებელყოფილ იქნას იმ ენების მიერ, რომლებიც ასახავენ აბსოლუტურად სხვა ტიპის კულტურას. ამასთანავე, ამ უკანასკნელმა, თავის მხრივ, შესაძლოა, ყურადღება მიაქციოს იმ სხვაობას, რომელიც ჩვენთვის გაუგებარია“ (Звегинцев /ზვიგინცევი, 1996)

თავი II. „სილამაზის“ ლექსიკურ-სემანტიკური და კონცეპტუალური სივრცეები

2.1. „სილამაზის“ ცნება დროსა და სივრცეში

ფიზიკური მომხიბვლელობა (მისი შეფასება, განსაზღვრა, აღქმა) უნივერსალური ცნებაა, რომელიც დამახასიათებელია ნებისმიერი კულტურისთვის ნებისმიერ ეპოქაში. ფიზიკური მომხიბვლელობაში იკვეთება ძირითადი, სტაბილური კომპონენტები (მაგ. ჰარმონიულობა), დანარჩენი მახასიათებლები კი ცვლადია დროსა და სივრცეში:

ძველ ეგვიპტე: ქალური სილამაზის იდეალი იყო მოგრძო სახის ტანმადალი ქალი, რომელსაც არ უნდა ჰქონოდა დიდი მკერდი - ეს სიმახინჯედ ითვლებოდა. თემოები უნდა ყოფილიყო გამხდარი, ხოლო ფეხები - რაც შეიძლება გრძელი. რაც შეეხება სახეს, ქალს უნდა ჰქონოდა დიდი ტუჩები და გამოკვეთილი თვალები. ამისთვის ქალები მუქ კონტურს ხმარობდნენ. რაც შეეხება თმას სხეულზე, იგი არ უნდა ჰქონდათ არც ეგვიპტელ მამაკაცებს და მითუმეტეს ქალებს.

მაიას ტომი: იმისათვის, რომ ყოფილიყვნენ მომხიბვლელები, მაიას ქალები იკეთებდნენ ტატუებს სხეულზე. ისინი იღებავდნენ სახეს წითელი საღებავით. მაიას ხალხი მზეს სცემდა

თავყანს, ამიტომ ქალები ცდილობდნენ მზეს დამსგავსებოდნენ. ქალური სილამაზის იდეალი იყო მრგვალი სახე და რაც შეიძლება პატრა ცხვირი. იმისათვის, რომ მაიას ტომის ხალხს ჰქონოდა მრგვალი სახის ფორმა, ახალდაბადებულ ბავშვს თავზე არგებდნენ ხის სპეციალურ მოწყობილობას, რაც ახდენდა ჩვილის თავის ქალის დეფორმირებას და ანიჭებდა მას მრგვალ წრისებურ ფორმას. მაიას ხალხი ასევე იცლიდა კბლებს და მათ ადგილზე ისვამდა ძვირადღირებულ ქვებს. ეს არა მარტო სილამაზეს უსვამდა ხაზს, არამედ მათ სოციალურ სტატუსსაც.

ძველი ჩინეთი: ჩინელების მოსაზრებით, ქალს უნდა ჰქონოდა ძლიან პატარა, მინიატურული ფეხი. არც ერთი ჩინელი მამაკაცი ცოლად არ მოიყვანდა გოგოს, რომელსაც ექნებოდა ჩვეულებრივი ზომის ფეხი. ფეხის ზომის შესამცირებლად სპეციალურ ხერხებს მიმართეს სუნის დინასტიის მმართველობის პერიოდში (X დან XIII საუკუნებმდე).

ამ დინასტიის ერთ-ერთმა იმპერატორმა უბრძანა თავის ქვეშედგომს, შემოეხვია ვერცხლის ფირფიტა, ჩაეცვა ლოტოსის ყვავილის მსგავსი ოქროს ფეხსაცმელი და ეცეკვა მისთვის. ამ დღიდან მოყოლებული ფეხზე ასეთი „მოწყობილობის“ ტარება მოდაში შემდოვიდა. საქემე ისაა, რომ როცა ადამიანს ფეხზე ასეთი რამ უკეთია, მის ფეხს არა აქვს ბუნებრივი ზრდის საშუალება - იგი დეფორმირდება. თუმცა ამას ყურადღებას არავინ აქცევდა. მთავარი იყო, ქალს ჰქონოდა ლოტოსის მსგავსი ფეხის ტერფი. ქალებს გამოსავალი არ ჰქონდათ - თუ უნდოდათ ოდესმე მაინც გათხოვილიყვნენ ან არ დამსაგვესებდნენ მდაბიოთ, მათ უნდა შეესრულებინათ იგივე პროცედურა. აღსანიშნავია, რომ უბრალო ხალხს ეკრძალებოდა ლოტოსის ფეხის ქონა. ეს ტანჯვა მხოლოდ მაღალი კლასის ქალებისთვის იყო განკუთვნილი. იაპონია: იაპონელებისთვის მით უფრო ლამაზია ქალი, რაც უფრო მოკლებულია ქალურობას. მათი აზრით, ქალის სხეული ნებისმიერ ასაკში უნდა ჰგავდეს მოზარდის სხეულს. ადრე იაპონიაში მოდაში იყო სახის წრისებური მოყვანილობა და პატარა ზომის თვალები. დროთა განმავლობაში ეს სტანდარტი შეიცვალა სახის მსხლისებური მოყვანილობითა და უფრო დიდი, მრგვალი თვალების ფორმით. ტუჩები უნდა ყოფილიყო შევსებული.

ევროპა: ძველი ბერძნების წარმოდგენები ქალის იდეალურ გარეგნობაზე ასახულია აფროდიტეს ქანდაკებაში. ბერძნების აზრით, ქალს უნდა ჰქონოდა ოდნავ წინ წამოწეული ცხვირი და დიდრონი თვალები.

ძველი რომაელები კი თვლიდნენ, რომ ქალს სრულყოფილებამდე აკლდა ფერმკრთალი კანი და ნათელი თმა. მათ აღმოაჩინეს თმის გაღიაგების საშუალება.

შუა საუკუნეებში ევროპელი ქალის მთავარი ღირსება მისი ავადმყოფური სიფერმკრთალე იყო. ასევე სასურველი იყო ყვითელი კბილების ქონა, რადგან მის ფონზე კანი კიდევ უფრო თეთრი ჩანდა. თეთრი კანის მოდაში ყოფნა გაგრძელდა საკმაოდ დიდხანს, სამამ ქალბატონმა შანელმა ოქროსფერად გარუჯული კანის ბუმი არ მოსდო მთელს ევროპას. მავრიტანია: მავრიტანია სილამაზის თავისებური აღქმით გამოირჩევა. სილამაზის მთავარი კრიტერიუმი სიმსუქნეა. რაც უფრო მსუქანია ქალი, მით უფრო მიმზიდველია. ისეთ ღარიბულ ქვეყანაში, როგორც მავრიტანიაა, სიმსუქნე სიმდიდრის, ჯანმრთელობის, ბევრი შვილების და პრესტიჟის ნიშანია. სიმსუქნე – წარმატებული ქორწინების წინაპირობაა. „გავაჟე“ –ეს არის აფრიკული ტრადიცია, რომლის მიმდევრებიც თავიანთ პატარა გოგონებს ბავშვობიდანვე ასუქებენ. უმეტეს შემთხვევაში ეს იძულებით ხასიათს ატარებს. მავრიტანიაში გასასუქებელი ძირითადი საკვები პროდუქტი ახლამოწველილი ძროხის რძეა. გულისრევამდე მისულ ატირებულ ბავშვებს აიძულებენ, ბოლომდე დალიონ საკმაოდ მოზრდილი რძიანი ჯამები. მათ მომავალზე „მზრუნველი“ დედები ხშირად აწამებენ კიდევ საკუთარ შვილებს – ჯოხებით ფეხებს უკრავენ და აუტანელ ტკივილს აყენებენ, სანამ ჯამი არ დაიცლება.

ერთ–ერთი ასეთი დედის თქმით, გოგონების გასუქება მათივე სასიკეთოდ ხდება, რათა ისინი გახდნენ მიმზიდველი მამაკაცებისთვის და იზოვონ კარგი ქმარი. გოგონების გასუქებას იწყებენ 5–7 წლიდან, რათა მათ გათხოვებამდე მოასწრონ სასურველ წონამდე ასვლა. სილამაზის სტანდარტები ყოველთვის განსხვავებულია, კონკრეტული კულტურისთვის დამახასიათებელი ფასეულობებზე დაყრდნობით. სილამაზის სტანდარტები ვარიანტურია, თუმცა, ძირითადი თვისებები, რომელიც თითქმის ყველა დროის სილამაზის კრიტერიუმებს აკმაყოფილებს, არის პროპორციული სხეული, ახალგაზრდულობა და გლუვი კანი. ფიზიკური სილამაზის მკვეთრი განმსაზღვრელი არის საშუალოობა და კონოფილია.

საშუალოობა შემდეგს გულისხმობს: ადამიანებს მიაჩნიათ ლამაზად საკუთარი რასისთვის დამახასიათებელი გარეგნობის მქონე ადამიანები. საშუალოობა წარმოადგენს პოპულაციისთვის დამახასიათებელ საშუალო ფენოტიპს (გარეგან ნიშან-თვისებას), რომელიც შესაბამისად განპირობებულია საშუალო გენოტიპით. საშუალოობა მჭიდრო კავშირშია კონოფილიასთან.

კონოფილია ბიოლოგიური ტერმინია და გულისხმობს, რომ ორგანიზმი (ადამიანი), სექსუალურ პარტნიორად უპირატესობას ანიჭებს უმეტესად ჩვეულებრივი (პოპულაციისთვის დამახასიათებელი) გარეგნობის მქონე ადამიანს, ვიდრე ექსტრაორდინალური და განსხვავებული გარეგნობის მქონეს.

პითაგორასეული სკოლა (ძველ საბერძნეთში) მიიჩნევდა მჭიდრო კავშირს სილამაზსა და მათემატიკას შორის. პლატონი მიიჩნევდა, რომ სილამაზის იდეა ყველა სხვა იდეაზე უფრო მაღლა იდგა. არისტოტელე ხედავდა კავშირს სილამაზესა და სათნოებას (virtue) შორის. სილამაზის აღქმა და მისადმი დამოკიდებულება დროთა სვლის მანძილზე თანდათან იცვლება და იხვეწება. სილამაზის აღქმა არ გულისხმობს აბსოლიუტურ, სამუდამო იდეალს, არამედ ისევე ექვემდებარება დროის გავლენას ანუ მოდას, როგორც ადამიანის ცხოვრების ბევრი მხარე. ჩვენს დროში მოგვწონს და ლამაზად მივიჩნევთ ნაზ, გამხდარ ფიგურებს. წლების წლის წინ არც კი ვიფიქრებდით, რომ გამძვალტყავებული მუხლები სილამაზესთან იქნებოდა ასოცირებული. ჩვენ თვითონ საოცრად სწრაფად ვადგენთ სტანდარტებს და სწრაფადვე ვექცევით მათი გავლენის ქვეშ. დღეს ჩვენს არსენალში საკმაოდ მდიდარი ისტორიული გამოცდილებაა დაგროვილი კულტურული ტრადიციების განვითარების და ურთიერთგავლენის საქმეში.

ძველ საბერძნეთში ფიზიკური სილამაზე სულიერს უტოლდებოდა. ბერძნები ლამაზ ქალს ცხენს ადარებდნენ. მრგვალი სახე და პატარა ცხვირი კეთილშობილი ჯიშის ნიშნად იყო მიჩნეული.

არისტოტელე ფიქრობდა: ”თუ დაბალი კაცი მაინც შეიძლება ვაჟკაცურად გამოიყურებოდეს, დაბალი ქალი არასოდეს გამოიყურება ლამაზად”.

აღმოსავლეთის ქვეყნებში სილამაზის ნიშნად პატარა დეფორმირებული ტერფები ითვლებოდა, ე.წ. ლოტოსის ფეხები. აღმოსავლელი ქალები სილამაზის ამ უცნაურ ტენდენციას მსხვერპლად ეწირებოდნენ.

ძველი ეგვიპტელი ქალები კი ცდილობდნენ წერწეტა, მოქნილი პაპირუსის ღეროს დამსგავსებოდნენ.

გოთიკური პერიოდის საფრანგეთში მცხოვრებ ქალიშვილებს ეცვათ სულის შემხუთველი ვიწრო კორსეტები, იპარსავდნენ თმას შუბლიდან, რათა შუბლი უფრო მაღალი გამოჩენილიყო.

შუა საუკუნეების ფრანგებმა უამრავი შესანიშნავი ტილო დაგვიტოვეს, რომლებზეც ხორცსავსე, რენესანსის ეპოქის ქალბატონებია გამოსახული.

გამხდარი ქალის, უსისხლხორცო ანუ ”უნისექსის” სტილის წინამორბედი იყო ტვიგი, 60-იანი წლების სიმბოლო, გოგონა – ლერწამი მელანქოლიური მზერითა და არარეალური პროპორციებით.

რა თქმა უნდა, კულტურა ყოველთვის როდი იყო ჰუმანური ქალების მიმართ. დავაკვირდეთ საფრანგეთის გოთიკური პერიოდის პირქუშ არქიტექტურას. ასეთ კომპლექსში ვიწრო ფანჯრებს მიღმა მთელ თავის სიცოცხლეს ატარებდნენ ქალიშვილები მაღალი წრიდან. მათ ეცვათ სულის შემხუთველი ვიწრო კორსეტები, იპარსავდნენ თმას შუბლიდან, რათა შუბლი უფრო მაღალი გამოჩენილიყო, ისინი ამაცობდნენ გაფითრებული სახით და ხშირად ეცემოდნენ გულწასულნი, გრძნობათა სიჭარბისგან – ესეც მოდაში იყო.

ადამიანის სილამაზე მისი მახასიათებელია, რომელიც უმრავლეს შემთხვევაში იქმნება მისი შინაგანი და გარეგანი სილამაზის კომბინაციით. შინაგან სილამაზეს წარმოადგენს ფსიქოლოგიური ფაქტორების ჯამი (ინდივიდუალურობა, ტიპი, ინტელექტი, გრაციოზულობა, ზრდილობა, ქარიზმა, პატიოსნება, ელაგანტურობა). გარეგანი სილამაზე კი არის ფიზიკური მომხიბვლელობა, ჯანმრთელობა, ახალგაზრდულობა, სიმეტრიულობა, კანის მდგომარეობა.

2.2. სილამაზისა და მშვენიერების ცნებები

ფილონის მიმდევარი კლიმენტ ალექსანდრიელი განსაკუთრებულ მნიშვნელობას ანიჭებს „ჭეშმარიტი მშვენიერების“ ცნებას, რომელიც თავის მხრივ თავის თავში შეიცავს სილამაზის იდეას და მატერიალური სინამდვილის სილამაზეს. კლიმენტ ალექსანდრიელმა შუა საუკუნეების არა ერთი ჩვეულების, მათ შორის, ქალის კოსმეტიკის კრიტიკით, ფაქტობრივად დააყენა საკითხი გამოყენებითი ესთეტიკის შესახებ და, აგრეთვე, წინ წამოსწია „ესთეტიკური გემოვნების“ პრობლემა (<http://www.nplg.gov.ge/gsdll/cgi-bin/library.exe>).

ადრექრისტიანულ პერიოდში ქრისტიანი მოაზროვნეები „სილამაზისა“ და „მშვენიერების“ ესთეტიკური კატეგორიების გაგებაში არც თუ ისე შორდებოდნენ ანტიკურ ტრადიციას. ასე მაგალითად, აპოლოგეტებს ხილული სინამდვილე წარმოედგინათ, როგორც მშვენიერი, რადგანაც იგი შექმნილია ღმერთის მიერ. ტერტულიანეს აზრით, „სამყარო არის ღვთაებრივი ძლევამოსილების გამოხატულება“. ტერტულიანეც, იუსტინიანე ფილოსოფოსიც და სხვა

მოაზროვნეებიც დიდ ყურადღებას აქცევდნენ სხეულებრივ სილამაზეს. მაგრამ ბიზანტიელებთან „აბსოლუტური სილამაზის“ გაგება განსხვავდება ანტიკურისგან. ავტორის შენიშვნით, მაგალითად, არეოპაგიტკაში „აბსოლუტური სილამაზე“ წარმოადგენს ყოველგვარი შემოქმედების, სიყვარულის, ჰარმონიის... (საქართველოს პარლამენტის ეროვნული ბიბლიოთეკა, 1985).

ფაქტობრივად, ეს ნიშნავს აბსოლუტური იდეის გამოვლენას არეოპაგიტული მოძღვრების მშვენიერების სფეროში. აქ ისიც უნდა ითქვას, რომ ამ პუნქტში არეოპაგიტული მოძღვრების ავტორი მიჰყვება პლატონის ფილოსოფიას.

საინტერესოა მშვენიერების კატეგორიის განხილვა ფსიქოლოგიური ეფექტის თვალსაზრისით. ასე მაგალითად, ბასილი დიდისთვის სილამაზე არის ის, რაც იზიდავს ყველაფერს, ხოლო უგვანობა იწვევს ზიზღს.

სილამაზისა და მშვენიერების კატეგორიებთან ერთად, ბიზანტიელი მოაზროვნეებისთვის მნიშვნელოვანი იყო სინათლის ფენომენიც. ფილონის ესთეტიკაში ოპოზიცია -

„სინათლეწყვდიადი“ თავი თავში ატარებდა სამ სემანტიკურ დატვირთვას: გნოსეოლოგიურ დონეზე - „ცოდნა-არცოდნა“, ეთიკურ დონეზე - „სიკეთე-ბოროტება“, ესთეტიკურ დონეზე - „მშვენიერება-უგვანობა“ (<http://www.nplg.gov.ge/gsd/cgi-bin/library.exe>).

პლატონის ყოველმხრივი აღზრდა სრულქმნილ იდეალურ ადამიანზე კლასიკური ანტიკურობის შეხედულებებს, ანუ ე.წ. კალოკაგატოსს (მშვენიერი - ცალოს და კარგი - აგატოს) შეესატყვისებოდა (<http://www.nplg.gov.ge/gsd/cgi-bin/library.exe>).

ადამიანში უმწიკვლო სხეულის ფიზიკური სილამაზე და შინაგანი, ზნეობრივი კეთილშობილება უნდა შენივთებულიყო. ასეთ „კალოკაგატურობის“ მიღწევა მხოლოდ ვარჯიშითა და განათლებით, ადრეულ ასაკიდანვე აღზრდის შედეგად არის შესაძლებელი. კალოკაგატია - იდეალია, რომლისკენაც თავისუფლად შობილი ადამიანი ილტვოდა, რათა, მზადმყოფი, მშობლიური ქალაქის ინტერესების საგუშაგოზე დამდგარიყო, იარაღით დაეცვა იგი, მის კანონებს დამორჩილებოდა და თავისი საქმეებით სახელი გაეთქვა მისთვის.

სრულქმნილი ადამიანის იდეალს ძველი ბერძენი პოეტები და მწერლები ოდითგანვე უმღერდნენ. ჯერ კიდევ პოეტი საფო წერდა: „მშვენიერება (კალოს) გვიხიბლავს მზერას, ის, ვინც კარგია (აგატოს) თავისთავად მშვენიერია“. ადამიანის შინაგანი ლამაზი სულის ძალას გულისხმობდა ბრძენქალი, ურომლისოდაც გარეგანი, ფიზიკური სილამაზე უაზრობაა და

უმინაარსოც; შინაგანისა და გარეგნულის ჰარმონია დრომოჭმული ზნეობის მოსაწყენ ერთფეროვნებას როდი ნიშნავდა. პირიქით, ადამიანის ხასიათის განსხვავებული, ერთურთსაპირისპირო თვისებები მხოლოდ ჰარმონიის ინსტიტუტს ქმნის. ფილოსოფოსი ჰერაკლიტე წერდა: „ფარული ჰარმონია აშკარაზე უფრო ძლიერია, ხოლო შეუთავსებელი თავსდება, სხვადასხვა ტონიდან მშვენიერი ჰარმონია წარმოიქმნება და ყოველივე ბრძოლით წარმოიშვება, გრძნობათა და ვნებათა, ერთგულებისა და სიყვარულის ურთიერთჭიდილში ბრძენი, ბოლოსდაბოლოს, გაწონასწორებულ ადამიანად ჩამოყალიბდება, რომელმაც დაიმსახურა პოეტ სიმონიდე კეოსელის სახელწოდება „ოთხკუთხა“ (ტეტროგონოს) ანუ: ვისაც ყველა უნარი თანაბრად აქვს განვითარებული. (<http://www.nplg.gov.ge/gsd/cgi-bin/library.exe>).

პლატონის ესთეტიკის საფუძველია მოძღვრება იდეათა შესახებ; იდეათა ერთიან სისტემაში მოიაზრება პლატონის მიერ მშვენიერების იდეაც. რეალური საგნები და ასევე ხელოვნება (საგანთა ხელოვნებისეული ასახვა) იდეათა პირველადი სამყაროს ანარეკლებია.

პლატონის ფილოსოფია სრულად ვლინდება შემდეგ დიალოგში:

– მაშასადამე, თუ ზნეკეთილ კაცში ერთმანეთს ერწყმის სულიერი და ხორციელი სილამაზე,
– ხოლო ორივე ეს სილამაზე ერთი და იმავე წყაროდან იღებს დასაბამს, – რა შეიძლება იყოს უფრო მშვენიერი სანახაობა იმისათვის, ვისაც ამ მშვენიერების დანახვა ძალუძს?

– არაფერი.

– მაგრამ ყველაზე მშვენიერი ხომ, იმავდროულად, ყველაზე უფრო საყვარელია?

– რა თქმა უნდა.

– მაშასადამე, ყველაზე მეტად სწორედ ამნაირ ადამიანს შეიყვარებდა მუსიკური ხელოვნების მიმდევარი, და არა იმას, ვის არსებაშიც ჰარმონიულად არ ერწყმის ერთმანეთს სულიერი და ხორციელი მშვენიერება.

– რა თქმა უნდა, არა, თუ ეს დისჰარმონია სულიერი მანკიერების შედეგია, რასაც ვერ

ვიტყვიტ იმ შემთხვევაში, თუ ამის მიზეზად რაიმე ფიზიკური ნაკლი გვევლინება

(<http://www.nplg.gov.ge/gsd/cgi-bin/library.exe>).

პლატონის – „ნადიმში“ აღწერილია ანტიკური სიმპოზიუმი. თითოეული მონაწილე საკუთარ სადღეგრძელოში წარმოადგენს საკუთარ კონცეფციას, მშვენიერებისა და ხელოვნების არსების შესახებ. შემდეგ კი იმართება კამათი, დიალოგი.

იქ ღრმად არის გააზრებული მშვენიერების ფენომენი და ისმის კითხვა, თუ რას ეწოდება – „მშვენიერება“.

მოკამათენი მივლენ დასკვნამდე, რომელიც არის პლატონის ფილოსოფიის ღერძი: – მშვენიერების არსება არის ცალკეულ მშვენიერ საგანთა მიღმა – მშვენიერება, თავისთავად, მშვენიერის იდეაა, მშვენიერების პირველადი, იდეალური, მარადიული სახე, ხოლო ხელოვნება არის მშვენიერების იდეის უკუფენა და განფენა მის გრძნობად მისაწვდომობაში.

„ნადიმში“ მშვენიერების იდეის წვდომა უზენაესის წვდომის რანგში განიხილება, ესთეტიკური სიამოვნების ადგილს იჭერს – სიყვარული – „პლატონური ეროტიკა“.

მშვენიერების იდეის მედიტაცია გრძნობას აესთეტიკურებს, გრზნობას განწმენდს ორგანული ფუნქციისგან, შეზღუდულობისა და პირობითობებისგან.

„სილამაზისა“ და „მშვენიერების“ ცნებათა ანალიზი ანტიკური ესთეტიკის სფეროში უნდა ვეძიოთ. (<http://www.qwelly.com/group/psychology/forum/topics/xelovnebis>). როგორც ცნობილია, ანტიკური ესთეტიკა ჩვენს ერამდე VI ს. იქმნებოდა და უმაღლეს განხორციელებას V-IV საუკუნეებში მიაღწია. მის ადრეულ წარმომადგენლებად ჰერაკლიტეს, პითაგორასა და დემოკრიტეს ასახელებენ.

დემოკრიტესგან განსხვავებით, რომელიც მშვენიერების ობიექტურ პირობად კოსმიურ, სოციალურ და ანთროპულ (სამყაროს, საზოგადოებისა და ადამიანის შინაგან) წესრიგს, სიმწყობრესა და ჰარმონიას აღიარებს, პითაგორა სუბსტანციურ მშვენიერებას განყენებულ რიცხვით მიმართებებსა და "რიცხვთა ჰარმონიაში" მოიძიებდა. პითაგორას შეხედულებათა მიხედვით, რიცხვთა ჰარმონია კოსმიურ მუსიკასთანაა კავშირში; მუსიკაში განხორციელებული ღვთაებრივი წესრიგი სამყაროს, უნივერსუმს, "ციურ სფეროებს" მოიცავს.

აღორძინების ჰუმანიზმი და ანთროპოცენტრიზმი ადამიანის მეცნიერული შესწავლის მძლავრ სტიმულად იქცა. ბალთასარე კასტილიონე "ტრაქტატში იდეალური კარისკაცის შესახებ" აღორძინებისეულ იდეალს, სხეულითა და სულით მშვენიერ ადამიანს ხატავს. იქმნება "ტრაქტატი ქალი სილამაზის შესახებ" (ფირენცუოლა).

ესთეტიკას, როგორც დამოუკიდებელ მეცნიერებას მშვენიერების შესახებ ისტორიულად ბედი არ წყალობდა. მართალია პლატონთან სიკეთის იდეა ჭეშმარიტებასთან ერთად მშვენიერებაცაა, მაგრამ მშვენიერება მხოლოდ თანმხლებია სიკეთის, აქედან გამომდინარე მას არ გააჩნია დამოუკიდებლობა. მშვენიერს მხოლოდ დაქვემდებარებული ფუნქცია ქონდა

და მის ასახვას ხელოვნების ნაწარმოებში პლატონი ასახვის ასახვად თვლიდა და უარყოფითად აფასებდა (<https://fabriktbilisi.wordpress.com>). ლაიბნიც-ვოლფის სკოლაშიც იყო მცდელობა, რომ მშვენიერების შესახებ მოძღვრება დამოუკიდებელ მეცნიერებად ექციათ, ხელოვნების ფენომენებისადმი დამოკიდებულება გონების პრინციპებისათვის დაექვემდებარებინათ. ბაუმგარტენი შეეცდებოდა ამ საფუძველზე ააგოს ესთეტიკა, როგორც ცალკე მეცნიერება და ამ ტერმინსაც პირველი იხმარს თანამედროვე მნიშვნელობით.

კანტი პირველად მშვენიერების შესახებ ნაშრომს 1764 წელს აქვეყნებს,

სახელწოდებით: „დაკვირვებანი მშვენიერისა და ამაღლებულის გრძნობის შესახებ.“ წმინდა გონების კრიტიკაში (1781) კანტი არ ეჭვობს, რომ მშვენიერების კრიტიკული შეფასება არასოდეს გახდება მეცნიერება. ამ ნაშრომში კანტი ტრანსცედენტალურ ესთეტიკას უწოდებს მოძღვრებას *ცდის საგნების მოცემის აპრიორული პირობების შესახებ* და აქვე დასძენს:

„გერმანელები ერთადერთი ხალხია, რომელიც სიტყვა ესთეტიკას ხმარობს იმის აღსანიშნავად, რასაც სხვები გემოვნების კრიტიკას უწოდებენ. ამის საფუძველია გაცრუებული იმედი, რომლით განმსჭვალული შესანიშნავი ანალიტიკოსი ბაუმგარტენი ცდილობდა, რომ მშვენიერების კრიტიკული შეფასება გონების პრინციპებისათვის დაექვემდებარებინა და მისი წესები მეცნიერების დონემდე

აემალეებინა“ (<https://fabriktbilisi.wordpress.com>).

წმინდა გონების კრიტიკის პირველი გამოცემიდან თითქმის ათი წლის შემდეგ კანტი აქვეყნებს ნაშრომს სათაურით „მსჯელობის უნარის კრიტიკა“ (1790). გამოკვლევა იყოფა ორ ნაწილად, ესთეტიკური მსჯელობის კრიტიკა და ტელეოლოგიური მსჯელობის კრიტიკა. ესთეტიკური მსჯელობის კრიტიკა თავისმხრივ იყოფა კიდევ ორ ნაწილად, ესთეტიკური მსჯელობის ანალიტიკა და ესთეტიკური მსჯელობის დიალექტიკა.

კანტისთვის ეჭვგარეშეა, რომ საგანი მხოლოდ მაშინ შეიძლება მშვენივრად იწოდებოდეს, თუ მის შეფასებაში, მასზე მსჯელობის დროს ჩვენი განმსაზღვრელი არ არის არავითარი ინტერესი. მსჯელობა არ იქნება ესთეტიკური, თუ რაიმე მოგვწონს პრაქტიკული საჭიროების გამო. ესთეტიკური მსჯელობა უნდა იყოს კოლექტიური. *„მშვენიერია ის, რაც ცნებისგან დამოუკიდებლად აღიარებული იქნება, როგორც საყოველთაო მოწონების საგანი“* (<https://fabriktbilisi.wordpress.com>).

მსჯელობის უნარს კანტი საერთოდ განსაზღვრავს „როგორც უნარს, რომელიც განსაკუთრებულს იაზრებს ზოგადში შემავალად“. მსჯელობის განმსაზღვრელი საფუძველი

არის შეგრძნება, ამიტომ გემოვნების მსჯელობას ეწოდება ესთეტიკური მსჯელობა. ესთეტიკური მსჯელობის იდეის გასაგებად არსებითია იმის გათვალისწინება, რომ ის არის მსჯელობა ცნების გარეშე. ცნებას, ამ აზრით, მუდამ რაღაც შემეცნებითი მიმართება აქვს საგანთან და ობიექტებთან, ხოლო ეს უკანასკნელი არ ახასიათებს ესთეტიკურ ანუ რეფლექსურ მსჯელობას. ის შეიცავს ფორმალურ მიზანშეწონილებას ცნების გარეშე და ამით უკავშირდება სიამოვნების გრძნობას. ესთეტიკურ მსჯელობას, რამდენადაც ის რეფლექსურია პრეტენზია აქვს აბოსულუტურობაზე, მისთვის მთავარია, რომ ადამიანმა გარკვეული აპრიორული პრინციპებით შეაფასოს ის რასაც მშვენიერს ვეძახით.

„გემოვნება არის მშვენიერების შეფასების უნარი გემოვნების მსჯელობა არ არის კოგნიციური მსჯელობა, აქედან გამომდინარე არც ლოგიკური, არამედ ესთეტიკური, რაც ნიშნავს რომ მისი განმსაზღვრელი საფუძველი მხოლოდ სუბიექტური შეიძლება იყოს“ (<https://fabriktbilisi.wordpress.com>). ესთეტიკური მსჯელობა განსხვავდება რაციონალური მსჯელობისგან, ხელოვნებას არ შეუძლია რაიმე გვასწავლოს, მას არანაირი კავშირი არ აქვს გაგებასთან და არც შემეცნებასთან. მშვენიერის შეფასებისას არავითარი ინტერესი არ უნდა გვამოდრავებდეს საგნის მიმართ, რადგანაც ინტერესი არის ისეთი მიმართება, რომელიც დაინტერესებულია საგნის არსებობით, საგანი კი შეიძლება მშვენივრად იწოდებოდეს მხოლოდ მაშინ, თუ მის შეფასებაში მასზე მსჯელობის დროს ჩვენი განმსაზღვრელი არ არის არავითარი ინტერესი. მაგ: *„მეფის სასახლის შეფასების დროს შეიძლება ვთქვათ, რომ ის ხალხის ოფლითაა აშენებული, რომ ასეთი რამ არ უნდა არსებობდეს, რომ ასეთი ფუფუნება უაზროა და სხვა. ყველაფერი ეს სწორი იქნება, მაგრამ კანტის აზრით, ესთეტიკური იქნება შეფასება მხოლოდ მაშინ, როცა ყოველივე ამისგან გამოუკიდებლად ვიმსჯელებთ იმაზე მშვენიერია თუ არა სასახლე.“* მშვენიერის შეფასების დროს მხოლოდ ესთეტიკური ინტერესი უნდა გვქონდეს მხედველობაში.

აღსანიშნავია ის ფაქტი რომ, ამ იდეას იზიარებს ჰეგელიც. ხელოვნების მშვენიერების იდეაზე და ობიექტზე პრაქტიკული მიმართების შესახებ საუბრისას იგიაშობს: *„მშვენიერის განხილვის დროს ვნებიანი გულისთქმაც აგრეთვე უკან იხევს, სუბიექტი მოხსნის თავის მიზნებს ობიექტის მიმართ და განიხილავს მას დამოუკიდებლად თავის თავში, თვითმიზნად“* (<https://fabriktbilisi.wordpress.com>). ჰეგელი და კანტი თანხმდებიან იმაზე, რომ მშვენიერის შეფასების დროს სუბიექტი დაცლილი უნდა იყოს რაიმე პრაქტიკული მიმართებისაგან. მშვენიერი თვით თავის თავში უსასრულო და თავისუფალია, აქედან

გამომდინარე ის უნდა მოგვწონდეს, რაიმე სხვა საგანთან და სხვა ინტერესთან მიმართების გარეშე. „მშვენიერის განხილვა ლიბერალური ხასიათის არის, იგი საგნებს თავისუფალ გასაქანს მისცემს, რათა ისინი თავიანთ თავში თავისუფლად და უსასრულოდ წარმოსდგნენ: მშვენიერების განხილვა არ არის მათი ფლობის სურვილი და მოხმარება ბოლოვად საჭიროებათა და ზრახვათა დასაკმაყოფილებლად ვარგისი“ (<https://fabriktbilisi.wordpress.com>)

ჰეგელის თანახმად, მშვენიერ ობიექტში უნდა გამოვლინდეს, როგორც მისი ცნება და მიზანი ასევე მისი გარეგანი გარკვეულობა და რეალობა რომელიც იქნება არა სხვისგან არამედ თვით ობიექტისგან ნაწარმოები.

კანტი მოწონების სამ სახეს არჩევს. ა) საამო (Das Angenehme) – რაც ტკბობას იწვევს და შეიძლება ცხოველმაც მიიღოს გრძნობადად. ბ) მშვენიერი (Das Schöne) – რაც მხოლოდ მოგვწონს, რაიმე სხვა საგანთან და ინტერესთან მიმართების გარეშე. გ) კარგი (Das Gute) – რასაც ვაფასებთ, რასაც ობიექტურ ღირებულებას მივაწერთ და გვინდა რომ არსებობდეს. აქედან დაუინტერესებელია მხოლოდ მეორე და სწორედ მის საგანს ეწოდება მშვენიერი. კანტი აქვე აღნიშნავს იმასაც, რომ მშვენიერის აღქმის უნარი მხოლოდ ადამიანს გააჩნია და არა ირაციონალურ ცხოველს ან სხვა წმინდა რაციონალურ არსებას (rein rationale Wesen). თუ მშვენიერის მოწონება თავისუფალია ყოველგვარი ინტერესისგან, მაშინ ის საყოველთაო და აუცილებელი უნდა იყოს, მაგრამ ეს ცნების არსებობას გულისხმობს. კანტი კი ამბობს, რომ მშვენიერი უნდა იყოს ის, რაც ჩვენ წარმოგვიდგება ცნების გარეშე, ე.ი განსჯის კატეგორიის გარეშე, როგორც საყოველთაო მოწონების ობიექტი (<https://fabriktbilisi.wordpress.com>).

მშვენიერი საყოველთაოდ უნდა იქნეს აღიარებული იმდენად რამდენადაც, ის თავისთავად და თავისთვის ჭეშმარიტია, ის თავის თავში ატარებს განსაზღვრებას და მოთხოვნილებას რომ საყოველთაოდ სცნონ. ის არ დაიყვანება ზოგად ცნებებზე და ცალკეულ მოქმედებებზე, არამედ ის უშუალოდ აღძრავს საყოველთაო მოწონებას.

კანტის აზრით, ესთეტიკური მსჯელობა საყოველთაოა იმდენად რამდენადაც, ის არ რედუცირდება წმინდა პერსონალურ მოწონებაზე ან არმოწონებაზე, არ არსებობს არგუმენტები, რომლითაც რომელიმე ადამიანს შეუძლია სხვა დაარწმუნოს კონკრეტული ობიექტის მშვენიერებაში, მაგრამ არსებობს საფუძვლიანი ვარაუდი იმისა, რომ ჩვენი ესთეტიკური განსჯა იქნება საყოველთაოდ აღიარებული, რამდენადაც ის უნარები რომლითაც ჩვენ განვსჯით მშვენიერ საგანს დამახასიათებელია სხვა ადამიანებისთვისაც.

კანტის „მსჯელობის უნარის კრიტიკა“ ერთ-ერთ ყველაზე გავლენიან ტექსტად ითვლება ფილოსოფიური ესთეტიკის ისტორიაში. სწორედ ამ ნაშრომში ჩნდება ესთეტიკის ცნება პირველად იმ აზრით, რა აზრითაც ჩვენ მას დღეს ვხმარობთ. თუმცა თავად კანტსაც ეგრედწოდებულ კრიტიკამდელ პერიოდში ესთეტიკა ესმოდა როგორც მოძღვრება გრძნობადი აღქმის შესახებ. მაგრამ დეკადის შემდეგ, მან თავად შეცვალა ესთეტიკის ასეთი განსაზღვრება და მას სხვა დეფინიცია მიანიჭა, სახელდობრ: თეორია გემოვნების შესახებ, რაც მოიცავს ხელოვნებისა და მშვენიერების სფეროს. კანტი „მსჯელობის უნარის კრიტიკაში“ განასხვავებს მშვენიერებას ხელოვნებისაგან და მშვენიერს, რომელიც შეიცავს ყველა არტისტულ პროდუქტს და ასევე ბუნების მშვენიერს, უფრო ფართო კატეგორიაში განიხილავს. აქედან გამომდინარე კანტისთვის ნაშრომის ცენტრალურ თემად სწორედ მშვენიერების ცნების დადგენა და განსაზღვრება იქცევა. ამგვარად ესთეტიკური მსჯელობა კანტს ესმის ისე, რომ იგი არ გამოდის არც განსჯიდან, როგორც ცნების უნარიანობიდან, და არც გრძნობადი მჭვრეტელობიდან და მისი მრავალფეროვნებიდან, არამედ განსჯისა და წარმოსახვის უნარის თავისუფალი თამაშიდან. მოწონება, რომელსაც სუბიექტი მიმართავს ობიექტზე, ყოველგვარი ინტერესის გარეშე უნდა იყოს და არავითარი დამოკიდებულება არ უნდა ქონდეს სურვილის უნართან. თუ საგნების მიმართ სუბიექტს გააჩნია გრძნობადი ინტერესი ან ცნობისმოყვარეობა, ან მოხმარების მძაფრი სურვილი, მაშინ საგნები მნიშვნელოვანია არა თავისთავად არამედ ჩვენი მიმართების გამო. ამ შემთხვევაში საგანი სუბიექტის მიერ განისაზღვრება. კანტი ამტკიცებს, რომ მშვენიერისადმი დამოკიდებულება ამგვარი არ არის და რომ ესთეტიკური მსჯელობის დროს საგანს მიზანი თავის თავში უნდა ქონდეს (<https://fabriktbilisi.wordpress.com>).

ესთეტიკური მსჯელობის დროს პრაქტიკული მიმართება საგნისადმი, როგორც კანტისთვის ასევე ჰეგელისთვის გამორიცხულია, სუბიექტმა უნდა მოხსნას თავისი მიზნები ობიექტის მიმართ და ის დამოუკიდებლად განიხილოს.

რატომ გვიზიდავს სილამაზე?

დღემდე ამოუხსნელია, როგორ აღიქვამს ადამიანი სილამაზეს. ბიბლია ამის შესახებ არაფერს ამბობს, თუმცა ერთ რამეს გვიმჟღავნებს — ადამიანს აქვს სილამაზის აღქმის უნარი და ეს იმიტომ, რომ ღმერთმა თავის ანარეკლად შეგვქმნა (დაბადება 1:27; ეკლესიასტე 3:11). მან აგრეთვე გვიბოძა ურთულესი აგებულების და გასაოცარი ფორმის სხეული. ამ ფაქტით

აღფრთოვანებულმა ფსალმუნმომღერალმა დაწერა: „ხოტბას შეგასხამ [ღმერთო], რადგან შიშს მინერგავს ის, თუ რა საოცრად ვარ შექმნილი“ (ფსალმუნი 139:14).

„თქვენი სილამაზე ნუ იქნება გარეგნობაში . . . არამედ იყოს შინაგან ადამიანში, რომელიც შემოსილია სიმშვიდითა და რბილი ხასიათით, ღვთის თვალში ძალიან ძვირფასი, უხრწნელი სამოსლით“ (1 პეტრე 3:3, 4).

ბიბლია „სად აზროვნებას“, ანუ გონიერებას მოკრძალებასთან აკავშირებს (1 ტიმოთე 2:9).

მოკრძალებული ადამიანი არც ზედაპირულია, არც პატივმოყვარე და არც საკუთარ გარეგნობას აქცევს მეტისმეტ ყურადღებას. ის არ ვარდება უკიდურესობებში და გაწონასწორებული შეხედულება აქვს თავის თავზე; აგრეთვე ითვალისწინებს სხვების გრძნობებს, რის გამოც მათ პატივისცემას და, რაც მთავარია, ღვთის მოწონებას იმსახურებს (მიქა 6:8).

მომხიბვლელობა შეიძლება მატყუარა იყოს, სილამაზე — ამაო, იეჰოვას მოშიში ქალი კი ქებას იმსახურებს (იგავები 31:30).

1 პეტრეს 3: 3-4

თქვენი მშვენება ნუ იქნება გარეგანი: თმის ნაწნავები, ოქროს სამკაულები ან ჩაცმულობა, არამედ დაფარული გულის ადამიანი უხრწნელი მყუდროებით და სულის სიმშვიდით, რაც ძვირფასია ღმერთის წინაშე.

1 მეფეთა 16:7

და უთხრა უფალმა სამუელს: „ნუ უყურებ მის გარეგნობას, ნურც მის ახოვანებას, რადგან მე განვაყენე იგი, რადგან უფალი ადამიანი როდია, რომ თვალადობით განსჯიდეს, არამედ გულს უყურებს კაცისას.

გალატელთა 3:26-27

რადგან თქვენ ყველანი ღმერთის შვილები ხართ ქრისტე იესოში რწმენით. რადგან, რაკი ყველანი მონათლეთ ქრისტეში, ქრისტეთი შეიმოსენით.

ეკლესიასტე 3:11

ყველაფერი, რაც ღმერთმა შექმნა, მშვენიერია თავისი დროის შესაფერად; და თუმცა მარადიულის შეცნობის უნარი მინიჭა მან კაცთა გონებას, მაგრამ ისე, რომ ვერ შეიცნოს ღმერთის ნამოქმედარის თავი და ბოლო.

ეზეკიელი 28:17-18

აღზევდა შენი გული შენი მშვენების გამო, დაღუპე შენი სიბრძნე შენი ამპარტავნების გამო; ამიტომაც მიწაზე დაგანარცხე, მეფეთა წინაშე დაგსვი გასამასხრებლად. შენი მრავალი ურჯულოებით, შენი ვაჭრობის უსამართლოებით შებღალე შენი საწმიდრები; და შენი შუაგულიდან ამოვიღებ ცეცხლს, რომელიც შეგჭამს შენ; და მე გაქცევ ნაცარ-მტვრად მიწაზე ყველა შენი მნახველის თვალწინ.

იაკობის 1:23

რადგან, თუ ვინმე ისმენს სიტყვას და არ ასრულებს, ჰგავს ადამიანს, რომელიც თავის ბუნებრივ სახეს სარკეში ათვალიერებს.

მათეს 23:28

ასევე თქვენც გარეგნულად მართლები ჩანხართ ადამიანთა თვალში, შიგნით კი თვალთმაქცობით და ურჯულოებით ხართ აღვსილნი.

იგავნი 31:30

მაცდურია მშვენიერება და ამაოა სილამაზე, უფლის მოშიში ქალი კი ქებულია.

იგავნი 11:22

ლამაზი, მაგრამ უგუნური ქალი იგივეა, რაც ღორის დინგზე წამოცმული ოქროს რგოლი
ესაია 40:8

ხმება ბალახი, ჭკნება ყვავილი, ჩვენი ღმერთის სიტყვა კი მარად რჩება.

დაბადება 1:27

და შექმნა ღმერთმა ადამიანი თავის ხატად, ღვთის ხატად შექმნა იგი, კაცად და ქალად შექმნა ისინი.

1 ტიმოთეს 2:9

ასევე ქალებმაც თავი შეიმკონ უბრალო სამოსითა და წესიერებით, და არა თმის დაწვნით და ოქროთი, ან მარგალიტებით, ან ძვირფასი ტანსაცმლით.

ბიბლია არა ერთ მიზეზს ასახელებს, რის გამოც ნამდვილად ღირს, ძირითადი აქცენტი პიროვნულ, სულიერ თვისებებზე გადავიტანოთ (1 პეტრე 3:3, 4). შინაგან სილამაზეს დრო ვერაფერს აკლებს, პირიქით, დროის სვლასთან ერთად შეიძლება უფრო და უფრო მიმზიდველი გახდეს. იგავების 16:31-ში ვკითხულობთ: „ჭადარა სილამაზის გვირგვინია, როცა სიმართლის გზაზე იპოვება“. აქედან გამომდინარე, ყველა, ვინც ბიბლიურ რჩევას გაითვალისწინებს, მხოლოდ შინაგანად კი არ დამშვენდება, არამედ ღირსებისა და კმაყოფილების გრძნობასაც შეიძენს.

საერთოდ, რა არის მშვენიერი და რა - არა? ეს იუკიო მიშიმას რომანის „ოქროს ტამარი“ ამოსავალი საკითხია. „ნეტავ რატომ მიიჩნევენ ნაწლავებგადმოყრილ ცხედარს საშინელ სანახაობად? რატომ ვიფარებთ თვალეზზე ხელს შეძრწუნებულები, როცა ვხედავთ ადამიანის შიგნითა მხარეს?“ - სვამს ის ერთგან კითხვას და ასეთ პასუხს იძლევა: „განა ახალგაზრდა მზინვარე კანის სილამაზე და შიგნეულობა ერთი ბუნების არ არის? განა ბუნებრივი არ იქნება, ადამიანსაც ისევე შევხედოთ, როგორც ვარდს, რომელსაც არც შიგნეული და არც გარსი არ გააჩნია?“ მეორეგან იგი სილამაზეს ჭიან კბილს ადარებს, რომელიც „ენაზე გედება, არ გასვენებს, ტკვილს გაყენებს და თავის არსებობას გაგრძნობინებს. ბოლოს და ბოლოს, ტკვილს ვეღარ უძლებ და ექიმს ამოაღებინებ, სისხლით მოთხვრილ, ჭუჭყიან, ყავისფერ კბილს ხელისგულზე დაიდებ და აღმოგხდება: „ე-ეს? ნუთუ ეს იყო, რომ მტანჯავდა და განუწყვეტლივ თავის არსებობას მახსენებდა?“ ეს ფიქრები მიმართულია იქით, თუ რა სახით ჯობს არსებობდეს მშვენიერების ეტალონი, საერთოდ საჭიროა მისი ფიზიკური არსებობა თუ - არა.

2.3. „სილამაზის“ ლექსიკურ-სემანტიკური ველი თანამედროვე ინგლისურ ენაში

ნაშრომში კონსტრუირებული „სილამაზის“ ლექსიკურ-სემანტიკური ველის შემადგენლობა წარმოდგენილია ფრაზეოლოგიური ერთეულებით იგი შემდეგნაირად გამოიყურება:

„სილამაზის“ ლექსიკურ-სემანტიკური ველის შემადგენლობა თანამედროვე ინგლისურ ენაში beautiful, handsome, comely, lovely, fair, bonny, graceful, well-graced, well-favored, picturesque, pretty, nice, fine, nice-looking, delicate, dainty, refined, exquisite, elegant, noble, attractive, charming, captivating, bewitching, alluring, enchanting, fascinating, appealing, winsome, taking, sympathetic, likable, pleasant, pleasing, well-pleasing, agreeable, well-seeming, good-looking, well-looking, goodly, godlike, well-made, shapely, well-shaped, formful, clean-cut, clean-limbed, harmonious, melodious, musical, tuneful, eyesome, peachy, rosy, smart, tidy, natty, neat, trim, light, lightsome, splendiferous, splendid, tender, symmetric, well-proportioned, perfect, sublime, clean, polished, smooth, mellow, magnificent, splendid, grand, pompous, luscious, good, rich, glorious, gorgeous, admirable, wonderful, wondrous, fantastic, miraculous, marvellous

ბირთვი

სიტყვა-იდენტიფიკატორის სინონიმები

beautiful = handsome (ლამაზი, კობტა, მოხდენილი); beautiful = picturesque

(მშვენიერი, თვალწარმტაცი); beautiful = comely (სანდომიანი, ეშხიანი); beautiful = lovely

(მშვენიერი, ტურფა, საუცხოო, მომხიბლავი; საყვარელი, მიმზიდველი, სასიამოვნო,

სანდომიანი; წარმტაცი, თვალწარმტაცი); beautiful = fair (მშვენიერი, შესანიშნავი, ლამაზი);

beautiful = bonny (ლამაზი, მოხდენილი; კარგი); beautiful = graceful (გრაციოზული, კობტა,

ნარნარი, მოხდენილი; ელეგანტური); beautiful = well-graced (გრაციოზული, კობტა, ნარნარი,

მოხდენილი; ელეგანტური); beautiful = well-favoured (ლამაზი, კობტა, მოხდენილი)

Beautiful

“I hope she'll be a fool -- that's the best thing a girl can be in this world, a beautiful little fool.” F.

Scott Fitzgerald, *The Great Gatsby*

“Sometimes people are beautiful. Not in looks. Not in what they say. Just in what they are.” Markus

Zusak, *I Am the Messenger*

“The best and most beautiful things in the world cannot be seen or even touched. They must be felt with the heart”, Helen Keller

Handsome

“I require three things in a man: he must be handsome, ruthless, and stupid.” Dorothy Parker

“She is tolerable, but not handsome enough to tempt me, and I am in no humor at present to give consequence to young ladies who are slighted by other men.” Jane Austen, *Pride and Prejudice*

“He shall never know I love him: and that, not because he's handsome, but because he's more myself than I am. Whatever our souls are made out of, his and mine are the same.” Emily Brontë,

Wuthering Heights

“It's about time you showed some sense. You should be afraid.” "I'm shivering because I'm freezing."

"You're cute when you're afraid." I give him a dirty look. "Yeah, you're cute when you're afraid too."

"You mean I'm devastatingly handsome when I'm not afraid. Because you've never seen me afraid."

Susan Ee, *World After*

Picturesque

“Actual happiness always looks pretty squalid in comparison with the overcompensations for misery.

And, of course, stability isn't nearly so spectacular as instability. And being contented has none of the glamour of a good fight against misfortune, none of the picturesqueness of a struggle with temptation,

or a fatal overthrow by passion or doubt. Happiness is never grand.” Aldous Huxley, *Brave New World*

“At bottom every man knows well enough that he is a unique being, only once on this earth; and by no extraordinary chance will such a marvelously picturesque piece of diversity in unity as he is, ever be put together a second time.” Friedrich Nietzsche

“The photographer is an armed version of the solitary walker reconnoitering, stalking, cruising the urban inferno, the voyeuristic stroller who discovers the city as a landscape of voluptuous extremes. Adept of the joys of watching, connoisseur of empathy, the flâneur finds the world “picturesque.”

Susan Sontag, *On Photography*

ლექსიკურ-სემანტიკური ველის ბირთვი შედგება სიტყვა იდენტიფიკატორის სინონიმებისა და სიტყვა-იდენტიფიკატორთან I რიგის სემანტიკურ მიმართებაში მყოფი ელემენტებისაგან. ლექსიკურ-სემანტიკური ველის სიტყვა-იდენტიფიკატორსა და სხვადასხვა ელემენტს შორის არსებულ მიმართებათა სხვადასხვა ტიპი გულისხმობს სიტყვა-იდენტიფიკატორსა და სხვადასხვა ელემენტს შორის არსებული კავშირის სიმძლავრის სხვადასხვა ფორმას: სინონიმია ელემენტთა შორის არსებული კავშირის ყველაზე მძლავრი ფორმა, I რიგის სემანტიკური მიმართება - შედარებით სუსტი და ა.შ.

ჯგუფის სიტყვა-იდენტიფიკატორსა და ჯგუფში შემავალ სხვადასხვა ელემენტებს შორის სხვადასხვა სიმძლავრის კავშირის ფორმათა არსებობა გულისხმობს სიტყვა-იდენტიფიკატორსა და სხვადასხვა ელემენტებს შორის სხვადასხვა, ასე ვთქვათ, სემანტიკური „მანძილის“ არსებობას. სხვანაირად კი, სიტყვა-იდენტიფიკატორსა და ელემენტს შორის არსებული სემანტიკური „მანძილის“ განსაზღვრა გულისხმობს მათ შორის არსებული სემანტიკური მიმართების ტიპის დადგენას. რაც უფრო ძლიერია კავშირი სიტყვა-იდენტიფიკატორსა და ელემენტს შორის, მით უფრო მცირეა მათ შორის არსებული სემანტიკური „მანძილი“ და პირიქით, რაც უფრო სუსტია კავშირი სიტყვა-იდენტიფიკატორსა და ელემენტს შორის, მით უფრო დიდია მათ შორის არსებული სემანტიკური „მანძილი“.

I რიგის სემანტიკური მიმართება გულისხმობს ორი ელემენტის (beautiful – attractive) კავშირს დამყარებულს მესამე ელემენტის (lovely) მეშვეობით, რომელიც ორივე მათგანის სინონიმურია მის სემანტიკურ სტრუქტურაში არსებული სხვადასხვა სტატუსის მქონე სემის, მნიშვნელობის სხვადასხვა კომპონენტის ერთობის საფუძველზე: სიტყვა-იდენტიფიკატორის

(beautiful) და მისი სინონიმური ელემენტის (lovely) სემანტიკურ “მნიშვნელს” წარმოადგენს მათ სემანტიკურ სტრუქტურაში არსებული ძირითადი სემის სტატუსის მქონე, მნიშვნელობის საერთო კომპონენტი, ხოლო სიტყვა-იდენტიფიკატორის სინონიმურ (lovely) და არასინონიმურ (attractive) ელემენტთა შორის სინონიმურობის დადგენისათვის აუცილებელი სემანტიკური “მნიშვნელი” წარმოადგენილია სიტყვა-იდენტიფიკატორის სინონიმური ელემენტის (lovely) სემანტიკურ სტრუქტურაში არსებული, მეორადი სემის სტატუსის მქონე, მნიშვნელობის საერთო კომპონენტით (pleasant), რომელიც სიტყვა-იდენტიფიკატორის არასინონიმური ელემენტის (attractive) სემანტიკურ სტრუქტურაში ძირითადი სემის სტატუსის მქონე, მნიშვნელობის კომპონენტის სახით არსებობს, მაგალითად:

“სილამაზის” აღმნიშვნელ სიტყვათა ჯგუფის სიტყვა-იდენტიფიკატორის “beautiful” და ამ ჯგუფში შემავლი ელემენტის “lovely” სინონიმურობის დამადასტურებლად შეიძლება ჩაითვალოს ერთი სიტყვის განმარტება მეორეთი, უფრო ზუსტად კი, ერთი სიტყვის განმარტებაში მნიშვნელობის დომინანტური ელემენტის სახით მეორე სიტყვის არსებობის ფაქტი:

beautiful – lovely; giving pleasure or delight to the mind of senses

lovely – beautiful; pleasant; exciting love or admiration

“სილამაზის” აღმნიშვნელ სიტყვათა ჯგუფის წევრები “lovely” და “attractive” სინონიმებია, რადგან მათ გააჩნიათ მნიშვნელობის საერთო კომპონენტი “pleasant”:

lovely – beautiful; pleasant; exciting love or admiration; amiable

attractive- having the power to attract; pleasant

ლექსიკურ-სემანტიკური ველის ბირთვი შედგება სიტყვა იდენტიფიკატორის სინონიმებისა და სიტყვა-იდენტიფიკატორთან I რიგის სემანტიკურ მიმართებაში მყოფი ელემენტებისაგან სიტყვა-იდენტიფიკატორთან I რიგის სემანტიკურ მიმართებაში მყოფი ელემენტები

beautiful – pretty; beautiful – nice; beautiful – fine; beautiful – nice-looking; beautiful – delicate;

beautiful – dainty; beautiful – refined; beautiful – exquisite; beautiful – elegant; beautiful – noble;

beautiful – attractive; beautiful – charming; beautiful – captivating; beautiful – bewitching; beautiful

– alluring; beautiful – enchanting; beautiful – fascinating; beautiful – appealing; beautiful – winsome;

beautiful – taking; beautiful – sympathetic; beautiful – likable; beautiful – pleasant; beautiful –

pleasing; beautiful – well-pleasing; beautiful – agreeable; beautiful – well-seeming; beautiful – good-

looking; beautiful – well-looking; beautiful – goodly; beautiful – godlike; beautiful – well-made; beautiful – shapely; beautiful – well-shaped; beautiful – formful; beautiful – clean-cut; beautiful – clean-limbed; beautiful – harmonious; beautiful – melodious; beautiful – musical; beautiful – tuneful; beautiful – eyesome; beautiful – peachy; beautiful – rosy; beautiful – smart; beautiful – tidy; beautiful – natty; beautiful – neat; beautiful – trim; beautiful – light; beautiful – lightsome

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – pretty (მიმზიდველი, სანდომიანი, მშვენიერი, ტურფა; ლამაზი (ქალი, ბავშვი)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: lovely

სინონიმები: beautiful ≈ lovely; pretty ≈ lovely

“You know I meant it. I am human. And male. And not remotely blind. Do you want me to say it again? You are distractingly, even if-that-is-not-a-real-word pretty. You are so pretty that I bullied Clay

Whitaker into drawing me a picture of you so I could look at you when you aren't around. You are so pretty that one of these days I'm going to lose a finger in my garage because I can't concentrate with you so close to me. You are so pretty that I wish you weren't so I wouldn't want to hit every guy at school who looks at you, especially my best friend.” Katja Millay, *The Sea of Tranquility*

“Anybody can look at a pretty girl and see a pretty girl. An artist can look at a pretty girl and see the old woman she will become. A better artist can look at an old woman and see the pretty girl that she used to be. But a great artist—a master—and that is what Auguste Rodin was—can look at an old woman, portray her exactly as she is...and force the viewer to see the pretty girl she used to be...and more than that, he can make anyone with the sensitivity of an armadillo, or even you, see that this lovely young girl is still alive, not old and ugly at all, but simply prisoned inside her ruined body. He can make you feel the quiet, endless tragedy that there was never a girl born who ever grew older than eighteen in her heart...no matter what the merciless hours have done to her. Look at her, Ben.

Growing old doesn't matter to you and me; we were never meant to be admired—but it does to them.”

Robert A. Heinlein

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – nice (სასიამოვნო, საამო, საამური, საყვარელი, მიმზიდველი, კარგი, სანდომიანი; თავაზიანი, ყურადღებიანი (ურთიერთობისას); ტაქტიანი, თავდაპყერილი; ეშხიანი, შნოიანი; გემოვნებით

შესრულებული; ზუსტი, სწორი, მგრძობიარე (მექანიზმი); მახვილი (სმენა, მხედველობა); დახვეწილი (სტილი, მანერები)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: bonny

სინონიმები: beautiful \approx bonny; nice \approx bonny

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – fine (წვრილი, წმინდა, თხელი; ნაზი, სათუთი, შნოიანი; კობტა, ლამაზი, მოხდენილი; თავაზიანი, ხათრიანი, დელიკატური; სუფთა; გასუფთავებული; მაღალხარისხოვანი; მშვენიერი, საუკეთესო, ჩინებული; მზიანი, უღრუბლო (ამინდი); მორთული, მოკაზმული; ბასრი, მახვილი; ზუსტი, სწორი)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: lovely

სინონიმები: beautiful \approx lovely; fine \approx lovely

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – nice-looking (სანდომიანი, მარილიანი, ეშხიანი; მიმზიდველი)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: bonny

სინონიმები: beautiful \approx bonny; nice-looking \approx bonny

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – delicate (ფაქიზი, დახვეწილი; ნაზი; შნოიანი; კობტა; სუსტი; თავაზიანი, ხატრიანი, დელიკატური; საჩოთირო (საკითხი, მდგომარეობა); მგრძობიარე (ხელსაწყო)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: graceful

სინონიმები: beautiful \approx graceful; delicate \approx graceful

“Hearts may break, but hearts are the toughest of muscles, able to pump for a lifetime, seventy times a minute, and scarcely falter along the way. Even dreams, the most delicate and intangible of things, can prove remarkably difficult to kill.” Neil Gaiman, Fragile Things

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – dainty (ძალიან გემრიელი; დახვეწილი, ფაქიზი; გარკვეული, გასაგები)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: graceful

სინონიმები: beautiful \approx graceful; dainty \approx graceful

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – refined (დაწმენდილი, გაწმენდილი, რაფინირებული; დახვეწილი, შნოიანი, ნატიფი, მოხდენილი (მანერები)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: graceful

სინონიმები: beautiful \approx graceful; refined \approx graceful

“One must shed the bad taste of wanting to agree with many. "Good" is no longer good when one's neighbor mouths it. And how should there be a "common good"! The term contradicts itself: whatever can be common always has little value. In the end it must be as it is and always has been: great things remain for the great, abysses for the profound, nuances and shudders for the refined, and, in brief, all that is rare for the rare.” Friedrich Nietzsche, Beyond Good and Evil

“My dear fellow, the truth isn't quite the sort of thing one tells to a nice, sweet, refined girl. What extraordinary ideas you have about the way to behave to a woman!” Oscar Wilde, The Importance of Being Earnest

“Look around you. Everything changes. Everything on this earth is in a continuous state of evolving, refining, improving, adapting, enhancing...changing. You were not put on this earth to remain stagnant.” Steve Maraboli, Life, the Truth, and Being Free

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – exquisite (საუკეთესო, ჩინებული)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: graceful

სინონიმები: beautiful ≈ graceful; exquisite ≈ graceful

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – elegant (შნოიანი, ტურფა, კობტა,

მოხდენილი, ელეგანტური; [სალ.] საუკეთესო, ჩინებული)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: well-graced

სინონიმები: beautiful ≈ well-graced; elegant ≈ well-graced

“she loved to walk down the street with a book under her arm. It had the same significance for her as an elegant cane for the dandy a century ago. It differentiated her from others.” Milan Kundera, The Unbearable Lightness of Being

“How is it that hardly any major religion has looked at science and concluded, “This is better than we thought! The Universe is much bigger than our prophets said, grander, more subtle, more elegant?” Instead they say, “No, no, no! My god is a little god, and I want him to stay that way.” A religion, old or new, that stressed the magnificence of the Universe as revealed by modern science might be able to draw forth reserves of reverence and awe hardly tapped by the conventional faiths.” Carl Sagan, Pale Blue Dot: A Vision of the Human Future in Space

“Madame Michel has the elegance of the hedgehog: on the outside she is covered in quills, a real fortress, but my gut feeling is that on the inside, she has the same simple refinement as the hedgehog:

a deceptively indolent little creature, fiercely solitary--and terrible elegant. ” Muriel Barbery, *The Elegance of the Hedgehog*

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – noble (კეთილშობილი, კეთილშობილური;
სულგრძელი, დიდსულოვანი; დიდებული, დიადი; მშვენიერი, შესანიშნავი;
წარჩინებული, ტიტულიანი, ტიტულოსანი)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: lovely

სინონიმები: beautiful ≈ lovely; noble ≈ lovely

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – attractive (მიმზიდველი, სანდომიანი)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: bonny

სინონიმები: beautiful ≈ bonny; attractive ≈ bonny

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – charming (მშვენიერი, ტურფა, მომხიბლავი,
მომაჯადოებელი)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: bonny

სინონიმები: beautiful ≈ bonny; charming ≈ bonny

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – captivating (წარმტაცი, მომხიბლავი,
მომაჯადოებელი)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: lovely

სინონიმები: beautiful ≈ lovely; captivating ≈ lovely

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – bewitching (მომხიბლავი, მშვენიერი,
მომაჯადოებელი)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: bonny

სინონიმები: beautiful ≈ bonny; bewitching ≈ bonny

“Having been a demon curse, however brief, should leave a mark. A streak of silver hair, or bewitching eyes. Maybe crows on one's roof or a hound from hell at your heel. Blowing out my breath I stood and squinted at my reflection. A black eye. Swell.” Kim Harrison, *For a Few Demons More*

“The Mole was bewitched, entranced, fascinated. By the side of the river he trotted as one trots, when very small, by the side of a man who holds one spellbound by exciting stories; and when tired at last, he sat on the bank, while the river still chattered on to him, a babbling procession of the best

stories in the world, sent from the heart of the earth to be told at last to the insatiable sea.” Kenneth Grahame, *The Wind in the Willows*

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – alluring (მაცდური, მაცდუნებელი;

მიმზიდველი, სანდომიანი)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: fair

სინონიმები: beautiful ≈ fair; alluring ≈ fair

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – enchanting (მომხიბლავი, მშვენიერი,

მომაჯადოებელი)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: bonny

სინონიმები: beautiful ≈ bonny; enchanting ≈ bonny

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – fascinating (მომაჯადოებელი)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: fair

სინონიმები: beautiful ≈ fair; fascinating ≈ fair

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – appealing (ამაღელვებელი; მომხიბვლელი,

მიმზიდველი)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: lovely

სინონიმები: beautiful ≈ lovely; appealing ≈ lovely

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – winsome (მიმზიდველი, მომხიბლავი,

მომაჯადოებელი)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: lovely

სინონიმები: beautiful ≈ lovely; winsome ≈ lovely

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – taking (მიმზიდველი, სანდომიანი)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: handsome

სინონიმები: beautiful ≈ handsome; taking ≈ handsome

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – sympathetic (სიმპათიური)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: handsome

სინონიმები: beautiful ≈ handsome; sympathetic ≈ handsome

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – likable (სასიამოვნო, საამო, საამური,

მიმზიდველი, სანდომიანი)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: handsome

სინონიმები: beautiful ≈ handsome; likable ≈ handsome

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – pleasant (სასიამოვნო, საამო, საამური;
სანდომიანი, კარგი)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: handsome

სინონიმები: beautiful ≈ handsome; pleasant ≈ handsome

“If an optimist had his left arm chewed off by an alligator, he might say in a pleasant and hopeful voice, "Well this isn't too bad, I don't have a left arm anymore but at least nobody will ever ask me if I'm left-handed or right-handed," but most of us would say something more along the lines of, "Aaaaa! My arm! My arm!" Lemony Snicket, Horseradish

“The road that is built in hope is more pleasant to the traveler than the road built in despair, even though they both lead to the same destination.” Marion Zimmer Bradley, The Fall of Atlantis

“Does she still love you?” "I don't think so," Magnus said dryly. "She wasn't very pleasant the last time I saw her. Of course, that could be because I've got an eighteen year-old boyfriend with a stamina rune and she doesn't." Alec sputtered. "As the person being objectified, I ... object to that description of me.” Cassandra Clare, City of Lost Souls

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – pleasing (სასიამოვნო, სიამოვნების
მიმნიჭებელი; მიმზიდველი, სანდომიანი)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: handsome

სინონიმები: beautiful ≈ handsome; pleasing ≈ handsome

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – well-pleasing (სასიამოვნო, სიამოვნების
მიმნიჭებელი; მიმზიდველი, სანდომიანი)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: comely

სინონიმები: beautiful ≈ comely; well-pleasing ≈ comely

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – agreeable (სასიამოვნო, საამური)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: handsome

სინონიმები: beautiful ≈ handsome; agreeable ≈ handsome

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – well-seeming (სასიამოვნო, საამური)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: comely

სინონიმები: beautiful ≈ comely; well-seeming ≈ comely

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – good-looking (ლამაზი, კობტა,

მოხდენილი; კარგი)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: handsome

სინონიმები: beautiful ≈ handsome; good-looking ≈ handsome

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – well-looking (ლამაზი, კობტა, მოხდენილი;

კარგი)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: handsome

სინონიმები: beautiful ≈ handsome; well-looking ≈ handsome

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – goodly (ლამაზი, კობტა, მოხდენილი,

სანდომიანი, ეშხიანი)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: handsome

სინონიმები: beautiful ≈ handsome; goodly ≈ handsome

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – godlike (ღვთაებრივი)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: handsome

სინონიმები: beautiful ≈ handsome; godlike ≈ handsome

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – well-made (კარგი, ტანადი)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: comely

სინონიმები: beautiful ≈ comely; well-made ≈ comely

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – shapely (ტანადი, ტანწერწეტა,

მოხდენილი, კენარი; წესიერი ფორმის)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: comely

სინონიმები: beautiful ≈ comely; shapely ≈ comely

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – well-shaped (კარგი მოყვანილობის, კარგი

ფორმის)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: comely

სინონიმები: beautiful ≈ comely; well-shaped ≈ comely

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – formful (კარგი მოყვანილობის, კარგი

ფორმის)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: comely

სინონიმები: beautiful ≈ comely; formful ≈ comely

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – clean-cut (მკვეთრად მოხაზული;

განსაზღვრული, გარკვეული, ზუსტი)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: comely

სინონიმები: beautiful ≈ comely; clean-cut ≈ comely

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – clean-limbed (მკვეთრად მოხაზული;

განსაზღვრული, გარკვეული, ზუსტი)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: comely

სინონიმები: beautiful ≈ comely; clean-limbed ≈ comely

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – harmonious (შეთანხმებული; ჰარმონიული,

კეთილხმოვანი, შეხმატკბილებული)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: well-favoured

სინონიმები: beautiful ≈ well-favoured; harmonious ≈ well-favoured

“Music is an agreeable harmony for the honor of God and the permissible delights of the soul.”

Johann Sebastian Bach

“Oh look, yet another Christmas TV special! How touching to have the meaning of Christmas brought to us by cola, fast food, and beer.... Who'd have ever guessed that product consumption, popular entertainment, and spirituality would mix so harmoniously?” Bill Watterson, The Essential Calvin and Hobbes

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – melodious (მელოდიური, კეთილხმოვანი;

მუსიკალური)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: lovely

სინონიმები: beautiful ≈ lovely; melodious ≈ lovely

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – musical (მელოდიური, კეთილხმოვანი)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: lovely

სინონიმები: beautiful ≈ lovely; musical ≈ lovely

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – tuneful (მელოდიური; კეთილხმოვანი,

ჰარმონიული)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: lovely

სინონიმები: beautiful ≈ lovely; tuneful ≈ lovely

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – eyesome (სასიამოვნო, მიმზიდველი, მომხიბლავი)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: well-favoured

სინონიმები: beautiful ≈ well-favoured; eyesome ≈ well-favoured

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – peachy (მშვენიერი, ტურფა, საუცხოო, მომხიბლავი)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: bonny

სინონიმები: beautiful ≈ bonny; peachy ≈ bonny

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – rosy (ვარდისფერი; წითელი, ღაჟღაჟა, აყვავებული; კაშკაშა, ხასხასა; ფერად-ფერადი; ჯანსაღი ფერი (კანის)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: bonny

სინონიმები: beautiful ≈ bonny; rosy ≈ bonny

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – smart (ჭკვიანი, გონიერი, საზრიანი; შორსმჭვრეტელი, გამჭრიახი; შნოიანი, კოხტა, მოხდენილი, ელეგანტური; მოდური, კოპწია)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: graceful

სინონიმები: beautiful ≈ graceful; smart ≈ graceful

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – tidy (სუფთა, წმინდა, ფაქიზი; დალაგებული, სუფთა (ოთახი)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: bonny

სინონიმები: beautiful ≈ bonny; tidy ≈ bonny

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – natty (აკურატულად შეკერილი, შნოიანი, კოხტა, მოხდენილი)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: graceful

სინონიმები: beautiful ≈ graceful; natty ≈ graceful

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – neat (აკურატული, სუფთა, წმინდა, ფაქიზი; შნოიანი, კოხტა, მოხდენილი; თავმდაბალი, მორიდებული; მკაფიო, გარკვეული, ნათელი (გეგმა, სქემა); დახვეწილი, ლაკონური (სტილი)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: bonny

სინონიმები: beautiful ≈ bonny; neat ≈ bonny

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – trim (წესრიგში მოყვანილი,

მოწესრიგებული; აკურატული, წესიერი; მორთული, მოკაზმული; მზად მყოფი)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: bonny

სინონიმები: beautiful ≈ bonny; trim ≈ bonny

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – light (მსუბუქი, მჩატე; უმნიშვნელო;

ადვილი, იოლი)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: graceful

სინონიმები: beautiful ≈ graceful; light ≈ graceful

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – lightsome (მსუბუქი, გრაციოზული,

კოხტა, ნარნარი; მხიარული; მარდი, მარჯვე, ცქვიტი; ნათელი, კაშკაშა, ბრწყინვალე)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: graceful

სინონიმები: beautiful ≈ graceful; lightsome ≈ graceful

გარდამავალი სფერო

ლექსიკურ-სემანტიკური ველის გარდამავალი სფერო შედგება სიტყვა იდენტიფიკატორის სიტყვა-იდენტიფიკატორთან II რიგის სემანტიკურ მიმართებაში მყოფი ელემენტებისაგან.

II რიგის სემანტიკური მიმართება მყარდება ორ ელემენტს შორის მესამე ელემენტის

მეშვეობით, რომელიც სინონიმურია ერთ-ერთი მათგანისა, მეორესთან კი იმყოფება I რიგის სემანტიკურ მიმართებაში

სიტყვა-იდენტიფიკატორთან II რიგის სემანტიკურ მიმართებაში მყოფი ელემენტები

beautiful – splendiferous; beautiful – splendid; beautiful – tender; beautiful – symmetric; beautiful –

well-proportioned; beautiful – perfect; beautiful – regular; beautiful – sublime; beautiful – clean;

beautiful – polished; beautiful – soft; beautiful – smooth; beautiful – mellow

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – splendiferous (საუცხოო, ჩინებული,

შესანიშნავი)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: fine

სინონიმები: splendiferous ≈ fine

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – fine

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: lovely

სინონიმები: beautiful ≈ lovely; fine ≈ lovely

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – splendid (მდიდრული, დიდებული, ჩინებული, საუცხოო, შესანიშნავი; მშვენიერი)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: fine

სინონიმები: splendid ≈ fine

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – fine

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: lovely

სინონიმები: beautiful ≈ lovely; fine ≈ lovely

“One could not count the moons that shimmer on her roofs, or the thousand splendid suns that hide behind her walls.” Khaled Hosseini, *A Thousand Splendid Suns*

“After all," Anne had said to Marilla once, "I believe the nicest and sweetest days are not those on which anything very splendid or wonderful or exciting happens but just those that bring simple little pleasures, following one another softly, like pearls slipping off a string.” L.M. Montgomery, *Anne of Avonlea*

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – tender (ნაზი, აზიზი, სათუთი; სუსტი (ჯანმრთელობა); რბილი, ჩვილი, ფაფუკი; მგრძობიარე; ფაქიზი; ალერსიანი, მოსიყვარულე)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: delicate

სინონიმები: tender ≈ delicate

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – delicate

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: graceful

სინონიმები: beautiful ≈ graceful; delicate ≈ graceful

“When we honestly ask ourselves which person in our lives mean the most to us, we often find that it is those who, instead of giving advice, solutions, or cures, have chosen rather to share our pain and touch our wounds with a warm and tender hand. The friend who can be silent with us in a moment of despair or confusion, who can stay with us in an hour of grief and bereavement, who can tolerate not knowing, not curing, not healing and face with us the reality of our powerlessness, that is a friend who cares.” Henri J.M. Nouwen, *Out of Solitude: Three Meditations on the Christian Life*

“Pain is a pesky part of being human, I've learned it feels like a stab wound to the heart, something I wish we could all do without, in our lives here. Pain is a sudden hurt that can't be escaped. But then I have also learned that because of pain, I can feel the beauty, tenderness, and freedom of healing. Pain

feels like a fast stab wound to the heart. But then healing feels like the wind against your face when you are spreading your wings and flying through the air! We may not have wings growing out of our backs, but healing is the closest thing that will give us that wind against our faces.” C. Joy Bell C.

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – symmetric (სიმეტრიული)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: harmonious

სინონიმები: symmetric \approx harmonious

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – harmonious

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: well-favored

სინონიმები: beautiful \approx well-favored; harmonious \approx well-favored

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – well-proportioned (პროპორციული)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: harmonious

სინონიმები: well-proportioned \approx harmonious

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – harmonious

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: well-favoured

სინონიმები: beautiful \approx well-favoured; harmonious \approx well-favoured

“I took a wrong turn on the way to the bathroom and found myself in a beautifully proportioned room I had never seen before, containing a really rather magnificent collection of chamberpots. When I went back to investigate more closely, I discovered that the room had vanished. But I must keep an eye out for it. Possibly it is only accessible at five thirty in the morning. Or it may only appear at the quarter moon - or when the seeker has an exceptionally full bladder.” J.K. Rowling, Harry Potter and the Goblet of Fire

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – perfect (სრულყოფილი, უნაკლო; დასრულებული)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: refined

სინონიმები: perfect \approx refined

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – refined

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: graceful

სინონიმები: beautiful \approx graceful; refined \approx graceful

“People think a soul mate is your perfect fit, and that's what everyone wants. But a true soul mate is a mirror, the person who shows you everything that is holding you back, the person who brings you to

your own attention so you can change your life. A true soul mate is probably the most important person you'll ever meet, because they tear down your walls and smack you awake. But to live with a soul mate forever? Nah. Too painful. Soul mates, they come into your life just to reveal another layer of yourself to you, and then leave. A soul mates purpose is to shake you up, tear apart your ego a little bit, show you your obstacles and addictions, break your heart open so new light can get in, make you so desperate and out of control that you have to transform your life, then introduce you to your spiritual master..." Elizabeth Gilbert, Eat, Pray, Love

"You don't love someone because they're perfect, you love them in spite of the fact that they're not."

Jodi Picoult, My Sister's Keeper

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – regular (სწორი; თანაბარი; აკურატული; ნორმალური)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: harmonious

სინონიმები: regular ≈ harmonious

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – harmonious

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: well-favoured

სინონიმები: beautiful ≈ well-favored; harmonious ≈ well-favoured

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – sublime (მაღალი, დიადი, გრანდიოზული)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: noble

სინონიმები: sublime ≈ noble

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – noble

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: handsome

სინონიმები: beautiful ≈ handsome; noble ≈ handsome

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – clean (მკვეთრად მოხაზული; განსაზღვრული, გარკვეული, ზუსტი)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: harmonious

სინონიმები: clean ≈ harmonious

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – harmonious

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: well-favoured

სინონიმები: beautiful ≈ well-favoured; harmonious ≈ well-favoured

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – polished (მოგლუვებული, გაპრიალებული;
ნატიფი, ფაქიზი, დახვეწილი, ელეგანტური, კობტა; პეწიანი, კრიალა)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: refined

სინონიმები: polished ≈ refined

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – refined

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: graceful

სინონიმები: beautiful ≈ graceful; refined ≈ graceful

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – soft (რბილი;ნაზი, მელოდიური (ბგერა, ხმა)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: pleasing

სინონიმები: soft ≈ pleasing

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – pleasing

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: lovely

სინონიმები: beautiful ≈ lovely; pleasing ≈ lovely

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – smooth (სწორი, გლუვი; დინჯი, მშვიდი
(ხასიათი); მწყობრი (მეტყველება); მშვიდი, რბილი (ბგერა)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: refined

სინონიმები: smooth ≈ refined

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – refined

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: graceful

სინონიმები: beautiful ≈ graceful; refined ≈ graceful

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – mellow (რბილი, მშვიდი (ხმა)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: pleasing

სინონიმები: mellow ≈ pleasing

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – pleasing

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: lovely

სინონიმები: beautiful ≈ lovely; pleasing ≈ lovely

პერიფერია

ლექსიკურ-სემანტიკური ველის პერიფერია შედგება სიტყვა იდენტიფიკატორის სიტყვა-
იდენტიფიკატორთან III და IV რიგის სემანტიკურ მიმართებებში მყოფი ელემენტებისაგან.

III რიგის სემანტიკური მიმართება მყარდება ორ ელემენტს შორის მესამე ელემენტის მეშვეობით, რომელიც სინონიმურია ერთ-ერთი მათგანისა, მეორესთან კი იმყოფება II რიგის სემანტიკურ მიმართებაში.

სიტყვა-იდენტიფიკატორთან III რიგის სემანტიკურ მიმართებაში მყოფი ელემენტები
 beautiful – magnificent; beautiful – grand; beautiful – pompous; beautiful – luscious; beautiful – good;
 beautiful – excellent; beautiful – blameless; beautiful – rich; beautiful – glorious; beautiful – gorgeous

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – magnificent (საუცხოო, ჩინებული,
 შესანიშნავი, დიდებული; მშვენიერი, გასაოცარი)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: splendid

სინონიმები: magnificent ≈ splendid

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful - splendid

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: fine

სინონიმები: splendid ≈ fine

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – fine

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: lovely

სინონიმები: beautiful ≈ lovely; fine ≈ lovely

“Everybody has a secret world inside of them. I mean everybody. All of the people in the whole world, I mean everybody — no matter how dull and boring they are on the outside. Inside them they've all got unimaginable, magnificent, wonderful, stupid, amazing worlds... Not just one world. Hundreds of them. Thousands, maybe.” Neil Gaiman, *The Sandman*, Vol. 5: *A Game of You*

“I would rather be a superb meteor, every atom of me in magnificent glow, than a sleepy and permanent planet.” Jack London

“Life can be magnificent and overwhelming -- that is the whole tragedy. Without beauty, love, or danger it would almost be easy to live.” Albert Camus

“These were the lovely bones that had grown around my absence: the connections-sometimes tenuous, sometimes made at great cost, but often magnificent-that happened after I was gone. And I began to see things in a way that let me hold the world without me in it. The events that my death wrought were merely the bones of a body that would become whole at some unpredictable time in the future. The price of what I came to see as this miraculous body had been my life.” Alice Sebold, *The Lovely Bones*

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – grand (დიდებული, დიადი;
გრანდიოზული; დიდი, მნიშვნელოვანი, მთავარი, ძირითადი; საუცხოო, ჩინებული;
შთამბეჭდავი, იმპოზანტური, წარმოსაგედი; კეთილშობილი, კეთილშობილური;
წარჩინებული, დიდგვაროვანი, დიდებული)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: splendid

სინონიმები: grand ≈ splendid

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – splendid

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: fine

სინონიმები: splendid ≈ fine

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – fine

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: lovely

სინონიმები: beautiful ≈ lovely; fine ≈ lovely

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – pompous (მარალფარდოვანი; პომპეზური)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: splendid

სინონიმები: pompous ≈ splendid

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful - splendid

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: fine

სინონიმები: splendid ≈ fine

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – fine

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: lovely

სინონიმები: beautiful ≈ lovely; fine ≈ lovely

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – luscious (არომატული, სურნელოვანი)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: splendid

სინონიმები: luscious ≈ splendid

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful - splendid

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: fine

სინონიმები: splendid ≈ fine

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – fine

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: lovely

სინონიმები: beautiful ≈ lovely; fine ≈ lovely

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – good (კარგი, საყვარელი, სასიამოვნო, სანდომიანი)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: perfect

სინონიმები: good ≈ perfect

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful - perfect

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: refined

სინონიმები: perfect ≈ refined

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – refined

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: graceful

სინონიმები: beautiful ≈ graceful; refined ≈ graceful

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – excellent (საუკეთესო, ჩინებული, საუცხოო, შესანიშნავი)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: perfect

სინონიმები: excellent ≈ perfect

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful - perfect

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: refined

სინონიმები: perfect ≈ refined

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – refined

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: graceful

სინონიმები: beautiful ≈ graceful; refined ≈ graceful

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – blameless (უნაკლო)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: perfect

სინონიმები: blameless ≈ perfect

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful - perfect

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: refined

სინონიმები: perfect ≈ refined

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – refined

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: graceful

სინონიმები: beautiful ≈ graceful; refined ≈ graceful

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – rich (ხასხასა, მკვეთრი (ფერები))

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: splendid

სინონიმები: rich ≈ splendid

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful - splendid

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: fine

სინონიმები: splendid ≈ fine

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – fine

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: picturesque

სინონიმები: beautiful ≈ picturesque; fine ≈ picturesque

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – glorious (დიდებული, დიადი, სახელოვანი,

სახელგანთქმული; მშვენიერი, შესანიშნავი, საუცხოო, წარმტაცი, მომხიბლავი)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: splendid

სინონიმები: glorious ≈ splendid

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful - splendid

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: fine

სინონიმები: splendid ≈ fine

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – fine

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: picturesque

სინონიმები: beautiful ≈ picturesque; fine ≈ picturesque

“I wanted to tell the book thief many things, about beauty and brutality. But what could I tell her about those things that she didn't already know? I wanted to explain that I am constantly overestimating and underestimating the human race—that rarely do I ever simply estimate it. I wanted to ask her how the same thing could be so ugly and so glorious, and its words and stories so damning and brilliant.” Markus Zusak, *The Book Thief*

“I carried [Rudy] softly through the broken street...with him I tried a little harder [at comforting]. I watched the contents of his soul for a moment and saw a black-painted boy calling the name Jesse Owens as he ran through an imaginary tape. I saw him hip-deep in some icy water, chasing a book, and I saw a boy lying in bed, imagining how a kiss would taste from his glorious next-door neighbor. He does something to me, that boy. Every time. It's his only detriment. He steps on my heart. He makes me cry.” Markus Zusak, *The Book Thief*

“Men have called me mad; but the question is not yet settled, whether madness is or is not the loftiest intelligence— whether much that is glorious— whether all that is profound— does not spring from disease of thought— from moods of mind exalted at the expense of the general intellect.” Edgar Allan Poe, Complete Tales and Poems

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – gorgeous (ხასხასა, მკვეთრი (ფერები);
ბრწყინვალე, დიდებული; საუცხოო, ჩინებული, შესანიშნავი; დამაბრმავებელი,
თვალის მომჭრელი; მაღალფარდოვანი (სტილი)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: splendid

სინონიმები: gorgeous ≈ splendid

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful - splendid

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: fine

სინონიმები: splendid ≈ fine

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – fine

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: lovely

სინონიმები: beautiful ≈ lovely; fine ≈ lovely

“You don't look like an alien!' It seemed important to point that out. He arched a brow. 'And what do aliens look like?' 'Not...not like you,' I sputtered. 'They aren't gorgeous--' You think I'm gorgeous?' He smiled.” Jennifer L. Armentrout, Obsidian

“Our deepest fear is not that we are inadequate. Our deepest fear is that we are powerful beyond measure. It is our light, not our darkness that most frightens us. We ask ourselves, 'Who am I to be brilliant, gorgeous, talented, fabulous?' Actually, who are you not to be? You are a child of God. Your playing small does not serve the world. There is nothing enlightened about shrinking so that other people won't feel insecure around you. We are all meant to shine, as children do. We were born to make manifest the glory of God that is within us. It's not just in some of us; it's in everyone. And as we let our own light shine, we unconsciously give other people permission to do the same. As we are liberated from our own fear, our presence automatically liberates others.” Marianne Williamson, A Return to Love: Reflections on the Principles of "A Course in Miracles"

IV რიგის სემანტიკური მიმართება მყარდება ორ ელემენტს შორის მესამე ელემენტის მეშვეობით, რომელიც სინონიმურია ერთ-ერთი მათგანისა, მეორესთან კი იმყოფება III რიგის სემანტიკურ მიმართებაში.

სიტყვა-იდენტიფიკატორთან IV რიგის სემანტიკურ მიმართებაში მყოფი ელემენტები
 beautiful – admirable; beautiful – wonderful; beautiful – wondrous; beautiful – fantastic; beautiful –
 miraculous; beautiful – marvellous

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – admirable (წარმტაცი, მომხიბლავი,
 თვალწარმტაცი)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: excellent

სინონიმები: admirable ≈ excellent

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – excellent

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: perfect

სინონიმები: excellent ≈ perfect

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – perfect

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: refined

სინონიმები: perfect ≈ refined

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – refined

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: graceful

სინონიმები: beautiful ≈ graceful; refined ≈ graceful

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – wonderful (საკვირველი, საოცარი,
 გასაოცარი, განსაცვიფრებელი; შესანიშნავი, ჩინებული, საუცხოო)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: excellent

სინონიმები: wonderful ≈ excellent

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – excellent

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: perfect

სინონიმები: excellent ≈ perfect

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – perfect

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: refined

სინონიმები: perfect ≈ refined

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – refined

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: graceful

სინონიმები: beautiful ≈ graceful; refined ≈ graceful

“May your coming year be filled with magic and dreams and good madness. I hope you read some fine books and kiss someone who thinks you're wonderful, and don't forget to make some art -- write or draw or build or sing or live as only you can. And I hope, somewhere in the next year, you surprise yourself.” Neil Gaiman

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – wondrous (სასწაულებრივი; საუცხოო, მშვენიერი, შესანიშნავი)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: excellent

სინონიმები: wondrous ≈ excellent

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful - excellent

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: perfect

სინონიმები: excellent ≈ perfect

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – perfect

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: refined

სინონიმები: perfect ≈ refined

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – refined

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: graceful

სინონიმები: beautiful ≈ graceful; refined ≈ graceful

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – fantastic (ფანტასტიური; საოცარი)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: excellent

სინონიმები: fantastic ≈ excellent

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful - excellent

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: perfect

სინონიმები: excellent ≈ perfect

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – perfect

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: refined

სინონიმები: perfect ≈ refined

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – refined

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: graceful

სინონიმები: beautiful ≈ graceful; refined ≈ graceful

“If that was true he must have felt that he had lost the old warm world, paid a high price for living too long with a single dream. He must have looked up at an unfamiliar sky through frightening leaves and shivered as he found what a grotesque thing a rose is and how raw the sunlight was upon the scarcely created grass. A new world, material without being real, where poor ghosts, breathing dreams like air, drifted fortuitously about...like that ashen, fantastic figure gliding toward him through the amorphous trees.” F. Scott Fitzgerald, *The Great Gatsby*

“What do you mean? Is she in a coma?” “Not anymore.” She braced herself for his reaction. “But she’s a cyborg.” His eyes widened, but then his attention was darting around the room as though he couldn’t look at Cinder while he adjusted to that information. “I see,” he said slowly, before meeting her gaze again. “But ... is she all right?” The question caught her by surprise and she couldn’t help a startled laugh. “Oh, yeah, she’s great. I mean, half the people in the world want to kill her and the other half want to chain her to a throne on the moon, which is just what she’s always wanted. So she’s fantastic.” Marissa Meyer, *Cress*

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – miraculous (ზებუნებრივი; სასწაულებრივი;
საუცხოო, მშვენიერი, შესანიშნავი)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: excellent

სინონიმები: miraculous ≈ excellent

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful _ excellent

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: perfect

სინონიმები: excellent ≈ perfect

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – perfect

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: refined

სინონიმები: perfect ≈ refined

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – refined

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: graceful

სინონიმები: beautiful ≈ graceful; refined ≈ graceful

“In the end, though, maybe we must all give up trying to pay back the people in this world who sustain our lives. In the end, maybe it's wiser to surrender before the miraculous scope of human generosity and to just keep saying thank you, forever and sincerely, for as long as we have voices.”

Elizabeth Gilbert, *Eat, Pray, Love*

“These were the lovely bones that had grown around my absence: the connections-sometimes tenuous, sometimes made at great cost, but often magnificent-that happened after I was gone. And I began to see things in a way that let me hold the world without me in it. The events that my death wrought were merely the bones of a body that would become whole at some unpredictable time in the future. The price of what I came to see as this miraculous body had been my life.” Alice Sebold, *The Lovely Bones*

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – marvellous (სასწაულებრივი, საუცხოო, მშვენიერი, შესანიშნავი, ჩინებული)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: excellent

სინონიმები: marvellous ≈ excellent

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – excellent

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: perfect

სინონიმები: excellent ≈ perfect

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – perfect

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: refined

სინონიმები: perfect ≈ refined

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – refined

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: graceful

სინონიმები: beautiful ≈ graceful; refined ≈ graceful

“If there's one thing I've learned, it's this: We all want everything to be okay. We don't even wish so much for fantastic or marvelous or outstanding. We will happily settle for okay, because most of the time, okay is enough.” David Levithan, *Every Day*

“I have grown to love secrecy. It seems to be the one thing that can make modern life mysterious or marvelous to us. The commonest thing is delightful if only one hides it.” Oscar Wilde, *The Picture of Dorian Gray*

“There is no beginning, no middle, no end, no suspense, no moral, no causes, no effects. What we love in our books are the depths of many marvelous moments seen all at one time.” Kurt Vonnegut, *Slaughterhouse-Five*

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – fascinating (მომაჯადოებელი)

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: excellent

სინონიმები: fascinating ≈ excellent

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful - excellent

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: perfect

სინონიმები: excellent ≈ perfect

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – perfect

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: refined

სინონიმები: perfect ≈ refined

მიმართება ელემენტებს შორის: beautiful – refined

ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: graceful

სინონიმები: beautiful ≈ graceful; refined ≈ graceful

“I wanted so badly to lie down next to her on the couch, to wrap my arms around her and sleep. Not fuck, like in those movies. Not even have sex. Just sleep together in the most innocent sense of the phrase. But I lacked the courage and she had a boyfriend and I was gawky and she was gorgeous and I was hopelessly boring and she was endlessly fascinating. So I walked back to my room and collapsed on the bottom bunk, thinking that if people were rain, I was drizzle and she was hurricane.” John Green, Looking for Alaska

“There are only two kinds of people who are really fascinating: people who know absolutely everything, and people who know absolutely nothing.” Oscar Wilde

სილამაზის აღქმა მკვეთრად ინდივიდუალურია, თუმცა იგი ყველა შემთხვევაში ადამიანში იწვევს სიამოვნების შეგრძნებას.

აგებული ლექსიკურ-სემანტიკური ველის სიტყვა-იდენტიფიკატორისა და ჯგუფში შემავალ ელემენტთა შორის არსებულ სემანტიკურ მიმართებათა არაერთგვაროვნებას

უზრუნველყოფს სიტყვა-იდენტიფიკატორის არასტატიკურობის ფაქტი.

არასტატიკურად მივიჩნევთ სიტყვა-იდენტიფიკატორს, თუკი ჯგუფში შემავალ ზოგიერთ ელემენტთა სემანტიკურ სტრუქტურაში ხდება მისი ღირებულების ცვლა, უფრო ზუსტად კი, შემცირება, რაც გულისხმობს სიტყვა-იდენტიფიკატორის მიერ ზოგიერთი ელემენტის სემანტიკურ სტრუქტურაში ძირითადი სემის სტატუსის დაკარგვის ფაქტს.

„სილამაზის“ აღმნიშვნელ სიტყვათა ჯგუფის სიტყვა-იდენტიფიკატორის არასტატიკურობის კონკრეტული გამოხატულების ნიმუშს წარმოადგენს ინგლისურ ენაში სიტყვა “pretty”, რომელსაც ასეთი განმარტება აქვს: “pretty” – pleasing without being absolutely beautiful; neatly

arranged or ornamented; trim; moderately large or excellent; fine..., რომლის მნიშვნელობაშიც “სასიამოვნოებაა” ძირითადი სტატუსის მქონე სემა. როგორც “სილამაზის” აღმნიშვნელ სიტყვათა ჯგუფის შემადგენლობის სემურმა ანალიზმა გვიჩვენა, ეს სიტყვა წარმოადგენს აღნიშნული ჯგუფის სრულფასოვან წევრს, ვინაიდან მის სემანტიკურ სტრუქტურაში შედის “სილამაზის” სემაც, მხოლოდ მეორადი სემის სტატუსით.

სიტყვა-იდენტიფიკატორის არასტატიკურობა უზრუნველყოფს ჯგუფის სიტყვა-იდენტიფიკატორსა და ჯგუფში შემავალ ელემენტთა შორის არსებულ სემანტიკურ მიმართებათა არაერთგვაროვნებას, რაც ჯგუფის აგებულების არაერთგვაროვნებაში, ანუ ჯგუფში ერთმანეთის მიმართ დომინანტურ სემენტთა, კერძოდ, ბირთვის, გარდამავალი სფეროსა და პერიფერიის არსებობის ფაქტში ვლინდება.

„სილამაზე“ სუბიექტური შინაარსია. შინაარსის სუბიექტურობა გულისხმობს ამავე შინაარსის მიერ დასახელებული თვისების, ან მოვლენის სხვადასხვაგვარი აღქმის შესაძლებლობას, განპირობებულს, როგორც სხვადასხვა ერების, ისე ინდივიდების დიფერენციალური ფსიქოლოგიის არსებობის ფაქტით.

აქედან გამომდინარე, ერთი ინდივიდის მიერ დადგენილი სუბიექტური შინაარსის, ასე ვთქვათ, „შინაარსობრივი სფერო“ მეორე ინდივიდის თვალსაზრისით შეიძლება „ალბათობით“ ხასიათდებოდეს.

„ალბათობაში“ ვგულისხმობთ სუბიექტური შინაარსის „შინაარსობრივ სფეროში“ ამა თუ იმ შინაარსის არსებობის ალტერნატიულობას, განპირობებულს სხვადასხვა ერებისა თუ ინდივიდების დიფერენციალური ფსიქოლოგიის არსებობით, მაგ: ერთი ინდივიდის თვალსაზრისით, „პროპორციული“ არის „ლამაზი“, მეორეს თვალსაზრისით კი - არა. აქედან გამომდინარე, ერთი ინდივიდის თვალსაზრისით, სიტყვა „პროპორციული“ შედის „სილამაზის“ „შინაარსობრივ სფეროში“, მეორეს თვალსაზრისით კი - არა.

„სილამაზის“ ლექსიკურ-სემანტიკური ველის ბირთვულ ლექსიკურ რეპერტუარს ქმნის ის ელემენტები, რომელთა სემანტიკურ სტრუქტურაში „სილამაზის“ სემა დომინანტურია, შესაბამისად, კი მაქსიმალურად ანამნეზურია.

ლექსიკურ-სემანტიკური ველის ბირთვული ელემენტების სემანტიკურ სტრუქტურაში „სილამაზის“ სემა არ ექვემდებარება სხვადასხვაგვარ ინტერპრეტაციას: „თვალწარმტაცი“ არის „ლამაზი“ და არ შეიძლება, რომ არ იყოს ასეთი.

გარდამავალი სფეროს ლექსიკური რეპერტუარი კი წარმოდგენლია იმ ელემენტებით რომელთა სემანტიკურ სტრუქტურაში „სილამაზის“ სემა აღარ სარგებლობს დომინანტური სემის სტატუსით, შესაბამისად, კი მეტ-ნაკლებად ანამნეზურია.

ლექსიკურ-სემანტიკური ველის გარდამავალი სფეროს ელემენტების სემანტიკურ სტრუქტურაში „სილამაზის“ სემა ექვემდებარება სხვადასხვაგვარ ინტერპრეტაციას: „სიმეტრიული“ შეიძლება იყოს და არც იყოს „ლამაზი“.

პერიფერიის ლექსიკური რეპერტუარი შედგება იმ ერთეულებისაგან, რომელთა სემანტიკურ სტრუქტურაში „სილამაზის“ სემა ფიქსირდება როგორც ელემენტთა სემანტიკური სტრუქტურის პერიფერიული ელემენტი. ეს ის შემთხვევაა, როცა „სილამაზის“ სემა მხოლოდ კონკრეტული კონტექსტის წყალობით იძენს ანამნეზურობას: „კარგი“ შეფასებითი დამოკიდებულების გამომხატველი ერთეულია და შეიძლება ნიშნავდეს „ლამაზს“ მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ კონტექსტის შირაასობრივი ვექტორი ცენტრირებულია „სილამაზის“ ცნებაზე და არა, მაგალითად, „ეროვნული ვალუტის“ გაცვლითი კურსის დესკრიფციაზე. ლექსიკურ-სემანტიკური ველის პერიფერიის ელემენტების სემანტიკურ სტრუქტურაში „სილამაზის“ სემა კონტექსტუალურად განპირობებულია, სხვა სიტყვებით, „სილამაზის“ სემის შინაარსობრივი განსაზღვრულობის თავისებურება სრულად ექვემდებარება კონტექსტის შინაარსობრივი განსაზღვრულობის თავისებურებას.

სუბიექტური შინაარსის „ანამნეზურობა/არაანამნეზუროს“ ხარისხი წარმოადგენს შინაარსის „პოტენციურობა/არაპოტენციურობის“ ხარისხის გამოხატულებას.

რაც უფრო დაბალია ლექსიკურ-სემანტიკური ველის ელემენტსა და სიტყვა-იდენტიფიკატორს შორის არსებული შინაგანი წინააღმდეგობის („რაიმე შეიძლება იყოს და არც იყოს რაიმე“) ხარისხი, მით უფრო უფრო მაღალია ელემენტის „ანამნეზურობის“ ხარისხი და, პირიქით, რაც უფრო მაღალია ლექსიკურ-სემანტიკური ველის ელემენტსა და სიტყვა-იდენტიფიკატორს შორის არსებული შინაგანი წინააღმდეგობის ხარისხი, მით უფრო უფრო დაბალია ელემენტის „ანამნეზურობის“ ხარისხი.

„სილამაზის“ ლექსიკურ-სემანტიკური ველის ბირთვული შემადგენლობა წარმოდგენილია „პოტენციურობის“ დაბალი ხარისხისა და, შესაბამისად, „ანამნეზურობის“ მაღალი ხარისხის მქონე ელემენტებით.

„სილამაზის“ ლექსიკურ-სემანტიკური ველის გარდამავალი სფეროს შემადგენლობა წარმოდგენილია „პოტენციურობის“ შედარებით მაღალი ხარისხისა და, შესაბამისად, „ანამნეზურობის“ შედარებით დაბალი ხარისხის მქონე ელემენტებით.

„სილამაზის“ ლექსიკურ-სემანტიკური ველის პერიფერიის შემადგენლობა წარმოდგენილია „პოტენციურობის“ მაქსიმალურად მაღალი ხარისხისა და, შესაბამისად, „ანამნეზურობის“ მაქსიმალურად დაბალი ხარისხის მქონე ელემენტებით.

ნებისმიერი ორი ველი დაკავშირებულია ერთმანეთთან - ველებს შორის ფიქსირდება ატრაქცია. მასალის ანალიზმა ცხადყო, რომ ველები არ არის ჩაკეტილი, მათი საზღვრები არ არის მკაფიო. ეს ფაქტი მიუთითებს იმაზე, რომ გარე ენობრივი სამყაროს მსგავსად, ენის სემანტიკური სივრცეც უწყვეტია. ველები კვეთენ ერთმანეთს, გრძელდებიან ერთმანეთში. კვლევამ ცხადყო, რომ ლექსიკურ-სემანტიკური ველის კონფიგურაციის - შინაარსობრივი განსაზღვრულობის - სიმკვეთრე სწორედ სხვადასხვა შინაარსობრივი განსაზღვრულობის მქონე ველთა შორის არსებული ატრაქციის ხარისხზეა დამოკიდებული.

რაც უფრო დაბალია ელემენტის შინაარსის „პოტენციურობის“ ხარისხი, შესაბამისად კი, რაც უფრო მაღალია „ანამნეზურობის“ ხარისხი, მით უფრო მკაფიოა ლექსიკურ-სემანტიკური ველის საზღვრები და პირიქით, რაც უფრო მაღალია ელემენტის შინაარსის „პოტენციურობის“ ხარისხი, შესაბამისად კი, რაც უფრო დაბალია „ანამნეზურობის“ ხარისხი, მით უფრო ამორფულია ლექსიკურ-სემანტიკური ველის საზღვრები.

ატრაქციის ხარისხი მაქსიმალურად მაღალია ერთი ლექსიკურ-სემანტიკური ველის პერიფერიულ და მეორე ველის ბირთვულ სეგმენტებს შორის: ატრაქციის მაღალი ხარისხით ხასიათდება, მაგალითად, მიმართება „სილამაზის“ ლექსიკურ-სემანტიკური ველის პერიფერიული სეგმენტს (რომელიც წარმოდგენილია შეფასებითი დამოკიდებულების გამომხატველი ელემენტებით) და დადებითი დამოკიდებულების გამომხატველ ელემენტთა ლექსიკურ-სემანტიკური ველის ბირთვულ სეგმენტს შორის.

„სილამაზის“ ლექსიკურ-სემანტიკური ველის სხვადასხვა სეგმენტში ფიქსირდება ელემენტები, რომლებიც აღნიშნავს:

- ადამიანის ფიზიკურ თვისებას;
- უსულო საგნის ფიზიკურ თვისებას;
- ადამიანის მანერებს;
- ბუნების მშვენიერებას;

ხმის/ზგერის მახასიათებელს;

მეტყველების სტილის მახასიათებელს;

შეფასებით დამოკიდებულებას.

აღნიშნული ელემენტები „გაბნეულია“ ლექსიკურ-სემანტიკური ველის სხვადასხვა სეგმენტში (ბირთვში, გარდამავალ სფეროსა და პერიფერიაში), შესაბამისად, კონკრეტული „თვალსაზრისის“, სხვა სიტყვებით, დიფერენციალური კოგნიტური ნიშნის კონტურები მეტისმეტად მკრთალია ლექსიკურ-სემანტიკური ველში. ეს ბუნებრივია, ვინაიდან ლექსიკურ-სემანტიკური ველი წარმოადგენს ელემენტების სემანტიკურ სტრუქტურაში ველის სიტყვა-იდენტიფიკატორის არსებობა/არასებობის რევიზიის შედეგად კონსტრუირებულ სივრცეს. ამკარაა, რომ ლექსიკურ-სემანტიკური ველი ვერ აცხადებს პრეტენზიას „თვალსაზრისთა“ მოწესრიგებული სივრცის სტატუსზე.

კონკრეტული „თვალსაზრისის“ ობიექტივატორები გადანაწილებულია ლექსიკურ-სემანტიკური ველის სხვადასხვა სეგმენტში, კერძოდ, ბირთვში, გარდამავალ სფეროსა და პერიფერიაში, სხვა სიტყვებით, ლექსიკურ-სემანტიკურ ველში ადგილი აქვს „თვალსაზრისთა“ ფრაგმენტულ და არათანმიმდევრულ ობიექტივაციას. კონკრეტული „თვალსაზრისის“ ობიექტივატორები მიმოფანტულია ლექსიკურ-სემანტიკურ ველში, შესაბამისად, ლექსიკურ-სემანტიკურ ველში „თვალსაზრისი“ კი არ იკვეთება, არამედ, ასე ვთქვათ, „იკრიბება“ და „გროვდება“. ლექსიკურ-სემანტიკური ველის თითოეულ სეგმენტში ფიქსირდება სხვადასხვა „თვალსაზრისის“ ობიექტივატორები, რაც ნათელი დასტურია იმისა, რომ ლექსიკურ-სემანტიკური ველის კონფიგურაციას განსაზღვრავს არა „თვალსაზრისი“, არამედ სიტყვა-იდენტიფიკატორის სტატუსი, სხვა სიტყვებით, ადგილი ლექსიკურ-სემანტიკური ველის ელემენტთა სემანტიკურ სტრუქტურაში:

ბირთვი

სიტყვა-იდენტიფიკატორის სინონიმები

handsome (ლამაზი, კოხტა, მოხდენილი); picturesque (მშვენიერი, თვალწარმტაცი); comely (სანდომიანი, ეშხიანი); lovely (მშვენიერი, ტურფა, საუცხოო, მომხიბლავი; საყვარელი, მიმზიდველი, სასიამოვნო, სანდომიანი; წარმტაცი, თვალწარმტაცი); fair (მშვენიერი, შესანიშნავი, ლამაზი); bonny (ლა-მა-ზი, მოხ-დე-ნი-ლი; კარ-გი); graceful (გრაციოზული,

კობტა, ნარნარი, მოხდენილი; ელეგანტური); well-graced (გრაციოზული, კობტა, ნარნარი, მოხდენილი; ელეგანტური); well-favoured (ლამაზი, კობტა, მოხდენილი)

სიტყვა-იდენტიფიკატორთან I რიგის სემანტიკურ მიმართებაში მყოფი ელემენტები

pretty (მიმზიდველი, სანდომიანი, მშვენიერი, ტურფა; ლამაზი (ქალი, ბავშვი)

nice (სასიამოვნო, საამო, საამური, საყვარელი, მიმზიდველი, კარგი, სანდომიანი;

თავაზიანი, ყურადღებიანი (ურთიერთობისას); ტაქტიანი, თავდაჭერილი; ემზიანი, შნოიანი;

გემოვნებით შესრულებული; ზუსტი, სწორი, მგრძნობიარე (მექანიზმი); მახვილი (სმენა,

მხედველობა); დახვეწილი (სტილი, მანერები)

nice-looking (სანდომიანი, მარილიანი, ემზიანი; მიმზიდველი)

delicate (ფაქიზი, დახვეწილი; ნაზი; შნოიანი; კობტა; სუსტი; თავაზიანი, ხატრიანი,

დელიკატური; საჩოთირო (საკითხი, მდგომარეობა); მგრძნობიარე (ხელსაწყო)

dainty (ძალიან გემრიელი; დახვეწილი, ფაქიზი; გარკვეული, გასაგები)

refined (დაწმენდილი, გაწმენდილი, რაფინირებული; დახვეწილი, შნოიანი, ნატიფი,

მოხდენილი (მანერები)

exquisite (საუკეთესო, ჩინებული)

elegant (შნოიანი, ტურფა, კობტა, მოხდენილი, ელეგანტური; [სალ.] საუკეთესო,

ჩინებული)

noble (კეთილშობილი, კეთილშობილური; სულგრძელი, დიდსულოვანი;

დიდებული, დიადი; მშვენიერი, შესანიშნავი; წარჩინებული, ტიტულიანი, ტიტულოსანი)

attractive (მიმზიდველი, სანდომიანი)

charming (მშვენიერი, ტურფა, მომხიბლავი, მომაჯადოებელი)

captivating (წარმტაცი, მომხიბლავი, მომაჯადოებელი)

bewitching (მომხიბლავი, მშვენიერი, მომაჯადოებელი)

alluring (მაცდური, მაცდუნებელი; მიმზიდველი, სანდომიანი)

enchanting (მომხიბლავი, მშვენიერი, მომაჯადოებელი)

fascinating (მომაჯადოებელი)

appealing (ამაღლევებელი; მომხიბვლელი, მიმზიდველი)

winsome (მიმზიდველი, მომხიბლავი, მომაჯადოებელი)

taking (მიმზიდველი, სანდომიანი)

sympathetic (სიმპათიური)

- likable (სასიამოვნო, საამო, საამური, მიმზიდველი, სანდომიანი)
- pleasant (სასიამოვნო, საამო, საამური; სანდომიანი, კარგი)
- pleasing (სასიამოვნო, სიამოვნების მიმნიჭებელი; მიმზიდველი, სანდომიანი)
- well-pleasing (სასიამოვნო, სიამოვნების მიმნიჭებელი; მიმზიდველი, სანდომიანი)
- agreeable (სასიამოვნო, საამური)
- well-seeming (სასიამოვნო, საამური)
- good-looking (ლამაზი, კობტა, მოხდენილი; კარგი)
- well-looking (ლამაზი, კობტა, მოხდენილი; კარგი)
- goodly (ლამაზი, კობტა, მოხდენილი, სანდომიანი, ეშხიანი)
- godlike (ღვთაებრივი)
- well-made (კარგი, ტანადი)
- shapely (ტანადი, ტანწერწეტა, მოხდენილი, კენარი; წესიერი ფორმის)
- well-shaped (კარგი მოყვანილობის, კარგი ფორმის)
- formful (კარგი მოყვანილობის, კარგი ფორმის)
- clean-cut (მკვეთრად მოხაზული; განსაზღვრული, გარკვეული, ზუსტი)
- clean-limbed (მკვეთრად მოხაზული; განსაზღვრული, გარკვეული, ზუსტი)
- harmonious (შეთანხმებული; ჰარმონიული, კეთილხმოვანი, შეხმატკბილებული)
- melodious (მელოდიური, კეთილხმოვანი; მუსიკალური)
- musical (მელოდიური, კეთილხმოვანი) ელემენტთა სემანტიკური მნიშვნელი: lovely
- tuneful (მელოდიური; კეთილხმოვანი, ჰარმონიული)
- eyesome (სასიამოვნო, მიმზიდველი, მომხიბლავი)
- peachy (მშვენიერი, ტურფა, საუცხოო, მომხიბლავი)
- rosy (ვარდისფერი; წითელი, ლაჟღაჟა, აყვავებული; კამკაშა, ხასხასა; ფერად-ფერადი; ჯანსაღი ფერი (კანის)
- smart (ჭკვიანი, გონიერი, საზრიანი; შორსმჭვრეტელი, გამჭრიახი; შნოიანი, კობტა, მოხდენილი, ელეგანტური; მოდური, კოპწია)
- tidy (სუფთა, წმინდა, ფაქიზი; დალაგებული, სუფთა (ოთახი)
- natty (აკურატულად შეკერილი, შნოიანი, კობტა, მოხდენილი)

neat (აკურატული, სუფთა, წმინდა, ფაქიზი; შნოიანი, კობტა, მოხდენილი; თავმდაბალი, მორიდებული; მკაფიო, გარკვეული, ნათელი (გეგმა, სქემა); დახვეწილი, ლაკონური (სტილი)

trim (წესრიგში მოყვანილი, მოწესრიგებული; აკურატული, წესიერი; მორთული, მოკაზმული; მზად მყოფი)

light (მსუბუქი, მჩატე; უმნიშვნელო; ადვილი, იოლი)

lightsome (მსუბუქი, გრაციოზული, კობტა, ნარნარი; მხიარული; მარდი, მარჯვე, ცქვიტი; ნათელი, კაშკაშა, ბრწყინვალე)
გარდამავალი სფერო

სიტყვა-იდენტიფიკატორთან II რიგის სემანტიკურ მიმართებაში მყოფი ელემენტები

splendiferous (საუცხოო, ჩინებული, შესანიშნავი)

splendid (მდიდრული, დიდებული, ჩინებული, საუცხოო, შესანიშნავი; მშვენიერი)

tender (ნაზი, აზიზი, სათუთი; სუსტი (ჯანმრთელობა); რბილი, ჩვილი, ფაფუკი;

მგრძნობიარე; ფაქიზი; ალერსიანი, მოსიყვარულე)

symmetric (სიმეტრიული)

beautiful – well-proportioned (პროპორციული)

perfect (სრულყოფილი, უნაკლო; დასრულებული)

regular (სწორი; თანაბარი; აკურატული; ნორმალური)

sublime (მაღალი, დიადი, გრანდიოზული)

clean (მკვეთრად მოხაზული; განსაზღვრული, გარკვეული, ზუსტი)

polished (მოგლუვებული, გაპრიალებული; ნატიფი, ფაქიზი, დახვეწილი,

ელეგანტური, კობტა; პეწიანი, კრიალა)

soft (რბილი;ნაზი, მელოდიური (ბგერა, ხმა)

smooth (სწორი, გლუვი; დინჯი, მშვიდი (ხასიათი); მწყობრი (მეტყველება); მშვიდი, რბილი (ბგერა)

mellow (რბილი, მშვიდი (ხმა)

პერიფერია

სიტყვა-იდენტიფიკატორთან III რიგის სემანტიკურ მიმართებაში მყოფი ელემენტები

magnificent (საუცხოო, ჩინებული, შესანიშნავი, დიდებული; მშვენიერი, გასაოცარი)

grand (დიდებული, დიადი; გრანდიოზული; დიდი, მნიშვნელოვანი, მთავარი, ძირითადი; საუცხოო, ჩინებული; შთამბეჭდავი, იმპოზანტური, წარმოსაგედი; კეთილშობილი, კეთილშობილური; წარჩინებული, დიდგვაროვანი, დიდებული)

pompous (მარალფარდოვანი; პომპეზური)

luscious (არომატული, სურნელოვანი)

good (კარგი, საყვარელი, სასიამოვნო, სანდომიანი)

excellent (საუკეთესო, ჩინებული, საუცხოო, შესანიშნავი)

blameless (უნაკლო)

rich (ხასხასა, მკვეთრი (ფერები))

glorious (დიდებული, დიადი, სახელოვანი, სახელგანთქმული; მშვენიერი, შესანიშნავი, საუცხოო, წარმტაცი, მომხიბლავი)

gorgeous (ხასხასა, მკვეთრი (ფერები); ბრწყინვალე, დიდებული; საუცხოო, ჩინებული, შესანიშნავი; დამაბრმავებელი, თვალის მომჭრელი; მაღალფარდოვანი (სტილი))

სიტყვა-იდენტიფიკატორთან IV რიგის სემანტიკურ მიმართებაში მყოფი ელემენტები

admirable (წარმტაცი, მომხიბლავი, თვალწარმტაცი)

wonderful (საკვირველი, საოცარი, გასაოცარი, განსაცვიფრებელი; შესანიშნავი, ჩინებული, საუცხოო)

wondrous (სასწაულებრივი; საუცხოო, მშვენიერი, შესანიშნავი)

fantastic (ფანტასტიური; საოცარი)

miraculous (ზებუნებრივი; სასწაულებრივი; საუცხოო, მშვენიერი, შესანიშნავი)

marvellous (სასწაულებრივი, საუცხოო, მშვენიერი, შესანიშნავი, ჩინებული)

fascinating (მომაჯადოებელი)

“სილამაზის“ ლექსიკურ-სემანტიკური ველში ელემენტთა გადანაწილების თავისებურების ანალიზის შედეგად გამოვლინდა, რომ ერთი და იმავე სემანტში გაერთიანებულია სხვადასხვა ტიპის სპეციფიკაციები:

სმენისა და მხედველობისათვის სასიამოვნო თვისებების აღმნიშვნელი ელემენტები, მაგალითად: musical და symmetrical;

ადამიანისა და ბუნების მშვენიერების აღმნიშვნელი ელემენტები, მაგალითად: handsome და picturesque;

სურნელებისა და ფერის აღმნიშვნელი ელემენტები, მაგალითად: luscious და rich.

ელემენტთა სწორედ ამგვარი გადანაწილების გამო ტოვებს ლექსიკურ-სემანტიკური ველი ქაოტური სივრცის შთაბეჭდილებას.

2.4. „სილამაზის“ ფრეიმი თანამედროვე ინგლისურ ენაში

„სილამაზის“ სემანტიკური ფრეიმის რეპერტუარი თანამედროვე ინგლისურ ენაში წარმოდგენლია შემდეგ ელემენტთა რეპერტუარით:

beautiful, handsome, comely, lovely, fair, bonny, graceful, well-graced, well-favored, picturesque, pretty, nice, fine, nice-looking, delicate, dainty, refined, exquisite, elegant, noble, attractive, charming, captivating, bewitching, alluring, enchanting, fascinating, appealing, winsome, taking, sympathetic, likable, pleasant, pleasing, well-pleasing, agreeable, well-seeming, good-looking, well-looking, goodly, godlike, well-made, shapely, well-shaped, formful, clean-cut, clean-limbed, harmonious, melodious, musical, tuneful, eyesome, peachy, rosy, smart, tidy, natty, neat, trim, light, lightsome, splendiferous, tender, symmetric, well-proportioned, perfect, sublime, clean, polished, smooth, mellow, magnificent, splendid, grand, pompous, luscious, good, rich, glorious, gorgeous, admirable, wonderful, wondrous, fantastic, miraculous, marvelous; not a hair out of place;

ერთმანეთთან კავშირში მყოფი შინაარსობრივი განსაზღვრულობის მქონე ერთეულები ერთიანდებიან იმ ტიპის სისტემაში, რომელსაც ძალუძს ქმედების, მიზეზ-შედეგობრივი კავშირებისა და თვალსაზრისთა ცვლილებების ასახვა. აღნიშნული ტიპის ერთეული წარმოადგენს ცოდნის რეპრეზენტაციის სტრუქტურასა და ადამიანის მებსიერების ორგანიზაციის კონცეპტუალურ მოდელს.

look like a million dollars; pretty as a picture; Beauty is in the eye of the beholder; Beauty is only skin-deep; bevy of beauties; (As) fresh as a daisy; All that glitters is not gold; Appearances are deceptive; Never judge by appearances; Never judge a book by its cover; The cowl does not make the monk; A traffic stopper; A woman whose smile is open and whose expression is glad has a kind of beauty no matter what she wears. (Anne Roiphe) We are learning, too, that the love of beauty is one of Nature's greatest healers. (Ellsworth Huntington) The world's biggest power is the youth and beauty of a woman. (Chanakya) Beauty is everywhere a welcome guest. (Johann Wolfgang von Goethe)

ცოდნის რეპრეზენტაციის სტრუქტურა გააზრებულია როგორც მოვლენათა და საგანთა შორის არსებულ მიმართებათა შესახებ არსებული ცოდნის რეპრეზენტაციის ერთეული. აღნიშნული სტრუქტურა წარმოადგენს სტერეოტიპული აღქმის რეპრეზენტაციისათვის საჭირო კონსტრუქტს, რომელიც იძლევა სამყაროს შესახებ არსებული მრავალფეროვანი ცოდნის გამოსახვის შესაძლებლობას.

Beauty awakens the soul to act. (Dante Alighieri) Having inner beauty is something you develop on your own, and I like to think I have that. (Cindy Margolis) To love beauty is to see light. (Victor Hugo) The soul that sees beauty may sometimes walk alone. (Johann Wolfgang von Goethe) Beauty is whatever gives joy. (Edna St. Vincent Millay) Beauty is our weapon against nature; by it we make objects, giving them limit, symmetry, proportion. Beauty halts and freezes the melting flux of nature. (Camille Paglia) The real sin against life is to abuse and destroy beauty, even one's own even more, one's own, for that has been put in our care and we are responsible for its well-being. (Katherine Anne Porter)

ცოდნის რეპრეზენტაციის სტრუქტურები ემნიან მთლიანობას, რომელიც განიხილება ცოდნის ერთგვარ მატრიცად. მთლიანობის ცოდნის საფუძველზე, რომლის ერთ-ერთ მნიშვნელოვან ნაწილს ფუნქციონალური დამოკიდებულებები შეადგენს, ხდება სინამდვილის (საგნობრივი სფეროს) მოდელირება.

Beauty is unbearable, drives us to despair, offering us for a minute the glimpse of an eternity that we should like to stretch out over the whole of time. (Albert Camus) The problem with beauty is that it's like being born rich and getting poorer. (Joan Collins) Beauty is a fragile gift. (Ovid) Beauty is a manifestation of secret natural laws, which otherwise would have been hidden from us forever. (Johann Wolfgang von Goethe) Beauty is in the heart of the beholder. (H. G. Wells)

ვალიდურ სისტემაში ელემენტების შერჩევა ხდება განსაზღვრული წესების გათვალისწინებით: ელემენტები უნდა შეესაბამებოდნენ რომელიმე ერთ სფეროს, ყველანი ერთად კი აზრობრივად (შინაარსობრივად) იყვნენ დაკავშირებული. სქემათა სისტემა წარმოადგენს ლოგიკური და ასოციაციური აზროვნების ერთგვარ პროდუქტს.

Imagination disposes of everything; it creates beauty, justice, and happiness, which are everything in this world. (Blaise Pascal) Beauty in things exists in the mind which contemplates them. (David Hume) Beauty saves. Beauty heals. Beauty motivates. Beauty unites. Beauty returns us to our origins, and here lies the ultimate act of saving, of healing, of overcoming dualism. (Matthew Fox) A women's

greatest asset is her beauty. (Alex Comfort) Beauty is worse than wine, it intoxicates both the holder and beholder. (Aldous Huxley) Beauty has a lot to do with character. (Kevyn Aucoin)

ცოდნის რეპრეზენტაციის სხვადასხვა სტრუქტურა სიტუაციას სხვადასხვა პერსპექტივიდან აღწერს. ცოდნის რეპრეზენტაციის სტრუქტურებს შორის არსებული განსხვავება ასახავს ქმედებას, მიზეზ-შედეგობრივ კავშირს და თვალსაზრისის ცვლილებას.

Dear God! How beauty varies in nature and art. In a woman the flesh must be like marble; in a statue the marble must be like flesh. (Victor Hugo) A witty woman is a treasure; a witty beauty is a power. (George Meredith) I sincerely feel that beauty largely comes from within. (Christy Turlington) A thing of beauty is a joy forever: its loveliness increases; it will never pass into nothingness. (John Keats) Beauty is all very well at first sight; but who ever looks at it when it has been in the house three days? (George Bernard Shaw)

სქემათა სისტემის კონფიგურანტთა განსაზღვრის შედეგს წარმოადგენს „მაორიენტირებელ განზოგადებათა“ ჩამოყალიბება. „მაორიენტირებელ განზოგადებათა“ მეშვეობით კი იქმნება ინტეგრალურ და ექსპლონატორულ პრინციპებზე დაფუძნებული სააზროვნო მოდელი.

Beauty itself is but the sensible image of the Infinite. (Francis Bacon) There is a kind of beauty in imperfection. (Conrad Hall) Inner beauty should be the most important part of improving one's self. (Priscilla Presley) Heat cannot be separated from fire, or beauty from The Eternal. (Dante Alighieri) Beauty is only temporary, but your mind lasts you a lifetime. (Alicia Machado) Beauty is not caused. It is. (Emily Dickinson) Rare is the union of beauty and purity. (Juvenal) Beauty is the first present nature gives to women and the first it takes away. (Fay Weldon) Love built on beauty, soon as beauty, dies. (John Donne) Beauty is the promise of happiness. (Edmund Burke)

ცოდნის რეპრეზენტაციის სტრუქტურა ყოველდღიური ურთიერთობების, საზრისისეული ინტერპრეტაციების და ხელახალი ინტერპრეტაციების უწყვეტი პროცესის პროდუქტია.

The pursuit of truth and beauty is a sphere of activity in which we are permitted to remain children all our lives. (Albert Einstein) Everything has beauty, but not everyone sees it. – (Confucius) Love of beauty is taste. The creation of beauty is art. (Ralph Waldo Emerson) As we grow old, the beauty steals inward. (Ralph Waldo Emerson) What you do, the way you think, makes you beautiful. (Scott Westerfeld) Beauty is only skin deep, but ugly goes clean to the bone. (Dorothy Parker) Just because you're beautiful and perfect, it's made you conceited. (William Goldman) There is no exquisite beauty... without some strangeness in the proportion. (Edgar Allan Poe)

ცოდნის რეპრეზენტაციის სტრუქტურა წარმოადგენს კოლექტიური ცნობიერებისათვის რელევანტურ იდეათა, რწმენათა და გრძნობათა კომპოზიციას, რომლის ვალიდურობაც ეფუძნება ინდივიდუალური ცნობიერებისათვის რელევანტურ იდეათა, რწმენათა და გრძნობათა ანალიზის შედეგად იდენტიფიცირებულ ზოგად კონსოზომიერებებს.

Youth is happy because it has the capacity to see beauty. Anyone who keeps the ability to see beauty never grows old. (Franz Kafka) A thing of beauty is a joy for ever: Its loveliness increases; it will never pass into nothingness. (John Keats) Where Beauty was, nothing ever ran quite straight, which, no doubt, was why so many people looked on it as immoral. (John Galsworthy) Beauty can be consoling, disturbing, sacred, profane; it can be exhilarating, appealing, inspiring, chilling. It can affect us in an unlimited variety of ways. Yet it is never viewed with indifference: beauty demands to be noticed; it speaks to us directly like the voice of an intimate friend. If there are people who are indifferent to beauty, then it is surely because they do not perceive it. (Roger Scruton) Judge nothing by the appearance. The more beautiful the serpent, the more fatal its sting. (William Scott Downey) Beauty is bought by judgment of the eye. (William Shakespeare) Though we travel the world over to find the beautiful, we must carry it with us or we find it not. (Ralph Waldo Emerson) Our hearts are drunk with a beauty our eyes could never see. (George W. Russell) That which is striking and beautiful is not always good, but that which is good is always beautiful. (Ninon de L'Enclos) Beauty is truth's smile when she beholds her own face in a perfect mirror. (Rabindranath Tagore) Some people, no matter how old they get, never lose their beauty - they merely move it from their faces into their hearts. (Martin Buxbaum) In every man's heart there is a secret nerve that answers to the vibrations of beauty. (Christopher Morley) Beauty always promises, but never gives anything. (Simone Weil) I don't like standard beauty - there is no beauty without strangeness. (Karl Lagerfeld) Never lose an opportunity of seeing anything that is beautiful; for beauty is God's handwriting - a wayside sacrament. (Ralph Waldo Emerson) Beauty and folly are generally companions. (Baltasar Gracian) Plainness has its peculiar temptations quite as much as beauty. (George Eliot) Do I love you because you're beautiful, or are you beautiful because I love you? (Richard Rodgers and Oscar Hammerstein II) Wisdom is the abstract of the past, but beauty is the promise of the future. (Oliver Wendell Holmes) Beauty is the shadow of God on the universe. (Gabriela Mistral) You can take no credit for beauty at sixteen. But if you are beautiful at sixty, it will be your soul's own doing. (Marie Stopes)

Beauty - in projection and perceiving - is 99.9% attitude. (Grey Livingston) Beauty isn't worth thinking about; what's important is your mind. You don't want a fifty-dollar haircut on a fifty-cent head. (Garrison Keillor) Beauty? To me it is a word without sense because I do not know where its meaning comes from nor where it leads to. (Pablo Picasso) The best and most beautiful things in the world cannot be seen or even touched - they must be felt with the heart. (Helen Keller) No object is so beautiful that, under certain conditions, it will not look ugly. (Oscar Wilde) People are like stained-glass windows. They sparkle and shine when the sun is out, but when the darkness sets in, their true beauty is revealed only if there is a light from within. (Elisabeth Kubler-Ross) Beauty, more than bitterness, makes the heart break. (Sara Teasdale) Remember that the most beautiful things in the world are the most useless; peacocks and lilies for instance. (John Ruskin) Beauty in the flesh will continue to rule the world. (Florenz Ziegfeld) Beauty comes as much from the mind as from the eye. (Grey Livingston) There is a road from the eye to the heart that does not go through the intellect. Gilbert (Keith Chesterton);

Do not let your adorning be external—the braiding of hair and the putting on of gold jewelry, or the clothing you wear— but let your adorning be the hidden person of the heart with the imperishable beauty of a gentle and quiet spirit, which in God's sight is very precious. 1 Peter 3:3-4; Charm is deceitful, and beauty is vain, but a woman who fears the LORD is to be praised. Proverbs 31:30; But the LORD said to Samuel, “Do not look on his appearance or on the height of his stature, because I have rejected him. For the LORD sees not as man sees: man looks on the outward appearance, but the LORD looks on the heart.” 1 Samuel 16:7; Likewise also that women should adorn themselves in respectable apparel, with modesty and self-control, not with braided hair and gold or pearls or costly attire. 1 Timothy 2:9; Your heart was proud because of your beauty; you corrupted your wisdom for the sake of your splendor. I cast you to the ground; I exposed you before kings, to feast their eyes on you. Ezekiel 28:17; Behold, you are beautiful, my love, behold, you are beautiful! Your eyes are doves behind your veil. Your hair is like a flock of goats leaping down the slopes of Gilead. Your teeth are like a flock of shorn ewes that have come up from the washing, all of which bear twins, and not one among them has lost its young. Your lips are like a scarlet thread, and your mouth is lovely. Your cheeks are like halves of a pomegranate behind your veil. Your neck is like the tower of David, built in rows of stone; on it hang a thousand shields, all of them shields of warriors. Your two breasts are like two fawns, twins of a gazelle, that graze among the lilies. Song of Solomon 4:1-16; Finally,

brothers, whatever is true, whatever is honorable, whatever is just, whatever is pure, whatever is lovely, whatever is commendable, if there is any excellence, if there is anything worthy of praise, think about these things. Philippians 4:8; Do not desire her beauty in your heart, and do not let her capture you with her eyelashes. Proverbs 6:25; Behold, you are beautiful, my love; behold, you are beautiful; your eyes are doves. Song of Solomon 1:15; For how great is his goodness, and how great his beauty! Grain shall make the young men flourish, and new wine the young women. Zechariah 9:17; Leah's eyes were weak, but Rachel was beautiful in form and appearance. Genesis 29:17; As a lily among brambles, so is my love among the young women. Song of Solomon 2:2; You shall be a crown of beauty in the hand of the LORD, and a royal diadem in the hand of your God. Isaiah 62:3; Behold, you are beautiful, my love, behold, you are beautiful! Your eyes are doves behind your veil. Your hair is like a flock of goats leaping down the slopes of Gilead. Song of Solomon 4:1; To bring Queen Vashti before the king with her royal crown, in order to show the peoples and the princes her beauty, for she was lovely to look at. Esther 1:11; And why are you anxious about clothing? Consider the lilies of the field, how they grow: they neither toil nor spin. Matthew 6:28; For he grew up before him like a young plant, and like a root out of dry ground; he had no form or majesty that we should look at him, and no beauty that we should desire him. He was despised and rejected by men; a man of sorrows, and acquainted with grief; and as one from whom men hide their faces he was despised, and we esteemed him not. Surely he has borne our griefs and carried our sorrows; yet we esteemed him stricken, smitten by God, and afflicted. But he was wounded for our transgressions; he was crushed for our iniquities; upon him was the chastisement that brought us peace, and with his stripes we are healed. All we like sheep have gone astray; we have turned—every one—to his own way; and the LORD has laid on him the iniquity of us all. Isaiah 53:2-7; Now in all Israel there was no one so much to be praised for his handsome appearance as Absalom. From the sole of his foot to the crown of his head there was no blemish in him. 2 Samuel 14:25; It happened, late one afternoon, when David arose from his couch and was walking on the roof of the king's house, that he saw from the roof a woman bathing; and the woman was very beautiful. 2 Samuel 11:2; So he left all that he had in Joseph's charge, and because of him he had no concern about anything but the food he ate. Now Joseph was handsome in form and appearance. Genesis 39:6; One of the young men answered, “Behold, I have seen a son of Jesse the Bethlehemite, who is skillful in playing, a man of valor, a man of war, prudent in speech, and a man of good presence, and the LORD is with him.” 1

Samuel 16:18; Beautiful in elevation, is the joy of all the earth, Mount Zion, in the far north, the city of the great King. Psalm 48:2; Youths without blemish, of good appearance and skillful in all wisdom, endowed with knowledge, understanding learning, and competent to stand in the king's palace, and to teach them the literature and language of the Chaldeans. Daniel 1:4; Instead of perfume there will be rottenness; and instead of a belt, a rope; and instead of well-set hair, baldness; and instead of a rich robe, a skirt of sackcloth; and branding instead of beauty. Isaiah 3:24; Now King David was old and advanced in years. And although they covered him with clothes, he could not get warm. Therefore his servants said to him, "Let a young woman be sought for my lord the king, and let her wait on the king and be in his service. Let her lie in your arms, that my lord the king may be warm." So they sought for a beautiful young woman throughout all the territory of Israel, and found Abishag the Shunammite, and brought her to the king. The young woman was very beautiful, and she was of service to the king and attended to him, but the king knew her not. Now Adonijah the son of Haggith exalted himself, saying, "I will be king." And he prepared for himself chariots and horsemen, and fifty men to run before him. 1 Kings 1:1-53; All who pass along the way clap their hands at you; they hiss and wag their heads at the daughter of Jerusalem: "Is this the city that was called the perfection of beauty, the joy of all the earth?" Lamentations 2:15; James, a servant of God and of the Lord Jesus Christ, To the twelve tribes in the Dispersion: Greetings. Count it all joy, my brothers, when you meet trials of various kinds, for you know that the testing of your faith produces steadfastness. And let steadfastness have its full effect, that you may be perfect and complete, lacking in nothing. If any of you lacks wisdom, let him ask God, who gives generously to all without reproach, and it will be given him. James 1:1-27

ადამიანის ფორმალური ცოდნა სამყაროზე და მისი პირადი გამოცდილება არ არსებობს იზოლირებულად - ცოდნა და გამოცდილება ქმნის ერთიან, სტაბილურ სტრუქტურას. სწორედ ამ ტიპის სტრუქტურად წარმოგვიდგება ცოდნის რეპრეზენტაციის სტრუქტურა. „უარყოფითი თვალსაზრისის“ კოგნიტური ნიშანი

Beauty is only skin-deep.

All that glitters is not gold.

Appearances are deceptive.

Never judge by appearances.

Never judge a book by its cover.

Beauty is worse than wine, it intoxicates both the holder and beholder.

Judge nothing by the appearance. The more beautiful the serpent, the more fatal its sting.

Remember that the most beautiful things in the world are the most useless; peacocks and lilies for instance.

„დადებითი თვალსაზრისის“ კოგნიტური ნიშანი

We are learning, too, that the love of beauty is one of Nature's greatest healers.

The world's biggest power is the youth and beauty of a woman.

Beauty is everywhere a welcome guest.

Beauty awakens the soul to act.

To love beauty is to see light.

The soul that sees beauty may sometimes walk alone.

Beauty is whatever gives joy.

Beauty is the promise of happiness.

The real sin against life is to abuse and destroy beauty, even one's own even more, one's own, for that has been put in our care and we are responsible for its well-being.

Imagination disposes of everything; it creates beauty, justice, and happiness, which are everything in this world.

Beauty saves. Beauty heals. Beauty motivates. Beauty unites. Beauty returns us to our origins, and here lies the ultimate act of saving, of healing, of overcoming dualism.

A women's greatest asset is her beauty.

„სუბიექტურობის“ კოგნიტური ნიშანი

Beauty is in the eye of the beholder.

„სულიერებისა და გონების“ კონიტური ნიშანი

Having inner beauty is something you develop on your own, and I like to think I have that.

Beauty has a lot to do with character.

I sincerely feel that beauty largely comes from within.

Inner beauty should be the most important part of improving one's self.

What you do, the way you think, makes you beautiful.

Beauty isn't worth thinking about; what's important is your mind. You don't want a fifty-dollar haircut on a fifty-cent head.

You can take no credit for beauty at sixteen. But if you are beautiful at sixty, it will be your soul's own doing.

People are like stained-glass windows. They sparkle and shine when the sun is out, but when the darkness sets in, their true beauty is revealed only if there is a light from within.

„წარმავლობის“ კონიტური ნიშანი

The problem with beauty is that it's like being born rich and getting poorer.

Beauty is a fragile gift.

Beauty is only temporary, but your mind lasts you a lifetime.

Beauty is the first present nature gives to women and the first it takes away.

Love built on beauty, soon as beauty, dies.

„მარადიულობის“ კონიტური ნიშანი

A thing of beauty is a joy forever: its loveliness increases; it will never pass into nothingness.

Heat cannot be separated from fire, or beauty from The Eternal.

Some people, no matter how old they get, never lose their beauty - they merely move it from their faces into their hearts.

Beauty in the flesh will continue to rule the world.

„არასტანდარტულობის“ კონიტური ნიშანი

There is a kind of beauty in imperfection.

There is no exquisite beauty... without some strangeness in the proportion.

I don't like standard beauty - there is no beauty without strangeness.

„სილამაზის“ ფრეიმის ფრაზეოლოგიური ობიექტივატორები

ფრაზეოლოგიზმები, როგორც ლექსიკის განსაკუთრებული ჯგუფი, ასახავს ადამიანის მიერ გარე სამყაროს შემეცნების პროცესის თავისებურებას. მეტყველების ფუნქციონალურ-სემანტიკური სფერო განსაზღვრავს ადამიანის ქმედებათა ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანეს ასპექტს. აღნიშნული ფუნქციონალურ-სემანტიკური სფეროს საფუძველს წარმოადგენს ქმედების ცნება, რომელიც სახელდება ზმნით „ლაპარაკი“. აღნიშნული ცნება მოიცავს სამეტყველო ქმედების პროცესში ზოგადი ცნების („მეტყველება“) აქტუალიზაციის სხვადასხვა ასპექტს. სამეტყველო ქმედების სხვადასხვა ასპექტი ვლინდება ფრაზეოლოგიურ

ერთეულთა სემანტიკურ სტრუქტურაში ქმედების სახეობათა კონკრეტიზაცია/დიფერენციაციაზე ორიენტირებული სემების მეშვეობით.

აღიარებულია, რომ ფრაზეოლოგიური ერთეულები არა მხოლოდ ასახავს ამა თუ იმ ენის მატარებელი ერის კულტურასა და ყოფას, არამედ გაცილებით ეფექტურსა და ემოციურს ხდის მეტყველებას. ფრაზეოლოგიზმების მეშვეობით გაცილებით ეფექტურად გამოიხატება კომუნიკაციის პროცესში ადამიანის განცდები და ემოციები.

ფრაზეოლოგიის კვლევამ ანთროპოცენტრისტული პრინციპის - „ადამიანი ენაში“ - მიხედვით, სათავე დაუდო ახალ მიმართულებას - ანთროპოცენტრისტულ ფრაზეოლოგიას, რომლის მიზანსაც წარმოადგენს ფრაზეოლოგიურ ერთეულთა ლინგვისტურ და ექსტრალინგვისტურ მნიშვნელობათა შორის არსებული მიმართების ანალიზი. აღნიშნულ მიმართებაზე კონცენტრაცია უზრუნველყოფს ფრაზეოლოგიურ ერთეულთა სიღრმისეული კვლევის შესაძლებლობას, ვინაიდან ფრაზეოლოგიური ერთეულის მნიშვნელობაში კოდირებულია ინფორმაციის მხოლოდ ერთი ნაწილი, მეორე ნაწილი კი ინახება ადამიანის ფსიქიკაში ექსტრალინგვისტური ხასიათის მქონე აზრობრივი ხატების სახით.

not a hair out of place -To say that someone does not have a hair out of place means that their appearance is perfect.

look like a million dollars -If you look like a million dollars, you look extremely good.
 “I hate dainty minds,' answered Marjorie. 'But a girl has to be dainty in person. If she looks like a million dollars she can talk about Russia, ping-pong, or the League of Nations and get away with it.”
 F. Scott Fitzgerald, Flappers and Philosophers

pretty as a picture - Someone who is (as) “pretty as a picture’ is very attractive or appealing in appearance.

Beauty is in the eye of the beholder -Different people have different ideas about what is beautiful.

“Beauty is in the eye of the beholder and it may be necessary from time to time to give a stupid or misinformed beholder a black eye.” Jim Henson

“No, listen. I've got it now. You meet a girl: shy, unassuming. If you tell her she's beautiful, she'll think you're sweet, but she won't believe you. She knows that beauty lies in your beholding." Bast gave a grudging shrug. "And sometimes that's enough." His eyes brightened. "But there's a better way.

You show her she is beautiful. You make mirrors of your eyes, prayers of your hands against her body. It is hard, very hard, but when she truly believes you..." Bast gestured excitedly. "Suddenly the story she tells herself in her own head changes. She transforms. She isn't seen as beautiful. She is beautiful, seen." Patrick Rothfuss, *The Name of the Wind*

Beauty is only skin-deep - A person who looks beautiful may not have a pleasing personality; a person's good looks may not last.

"Beauty is only skin-deep, and ugly goes straight to the bone." Christina Lauren, *Beautiful Bastard*

"Beauty's only skin deep. Everybody has ugly days. We're all made of the same stuff underneath.

Acting right is better than looking right. Realize what make you special beyond looks. Evil can look pretty on the outside." Shannon Delany, *13 to Life*

"She tried to remind herself that beauty was only skin deep, but that didn't offer any helpful excuses when she was berating herself for never knowing what to say to people. There was nothing more depressing than an ugly girl with no personality." Julia Quinn, *Romancing Mister Bridgerton*

"Beauty's not only skin deep. Just because a person is beautiful doesn't mean there's no soul beneath. Doesn't mean that person hasn't suffered like everyone else, doesn't mean they don't hope to still be a good human being in an awful world. Rachel Cohn, Naomi and Ely's *No Kiss List*

bevy of beauties -a group of very attractive women, as found in a beauty contest.

"I would appreciate it if they would call a halt on all their devoted efforts to find a way to abolish war or eliminate disease or run trains with atoms or extend the span of human life to a couple of centuries, and everybody concentrate for a while on how to wake me up in the morning without my resenting it. It may be that a bevy of beautiful maidens in pure silk yellow very sheer gowns, barefooted, singing Oh, What a Beautiful Morning and scattering rose petals over me would do the trick, but I'd have to try it." Rex Stout, *Before Midnight*

"I ate apple pie and ice cream—it was getting better as I got deeper into Iowa, the pie bigger, the ice cream richer. There were the most beautiful beviess of girls everywhere I looked in Des Moines that afternoon—they were coming home from high school—but I had no time for thoughts like that...So I rushed past the pretty girls, and the prettiest girls in the world live in Des Moines." Jack Kerouac

All that glitters is not gold

"All that is gold does not glitter,

Not all those who wander are lost;

The old that is strong does not wither,

Deep roots are not reached by the frost.

From the ashes a fire shall be woken,

A light from the shadows shall spring;

Renewed shall be blade that was broken,

The crownless again shall be king.” J.R.R. Tolkien, *The Fellowship of the Ring*

“We all have that thing, you know? That one thing that is calming for us. The one thing that, even when your world feels hollow, can make you feel whole. So, as silly as it is, mine is gold glitter. It’s my happy.” Harper Sloan, Locke

(As) fresh as a daisy - Someone who is as fresh as a daisy is lively and attractive, in a clean and fresh way.

All that Glitters is not gold - Nothing should be judged by its external appearances.

Appearances are deceptive - Internal reality is often different from external looks.

“Nice words and nice appearance doesn't conclude that someone is nice, i believe that the nicer you look, the more deceptive you appear.” Michael Bassey Johnson

“Things aren’t often what they appear to be at first blush. But embarrassment is.” Jarod Kintz, *A Zebra is the Piano of the Animal Kingdom*

“Appearances can be deceptive. Just because someone has a generous chest and a romantic nature doesn't mean they're easy.” Hester Browne, *The Little Lady Agency*

Never judge by appearances – Outward demeanor should never be used as a criterion for assessment of character.

“When you judge a woman by her appearance, it doesn't define her, it defines you. Ladies, never allow yourself to be defined by someone's inability to appreciate your unique beauty.” Steve Maraboli, *Unapologetically You: Reflections on Life and the Human Experience*

“Never judge anyone by their appearance, or the car they drive, or the house they live in, or even by the words they say. judge people by their actions. that's how you know whether they're bad or good.” - perfect Summer” Luanne Rice, *The Perfect Summer*

“Everything is judged by its appearance; what is unseen counts for nothing. Never let yourself get lost in the crowd, then, or buried in oblivion. Stand out. Be conspicuous, at all cost. Make yourself a

magnet of attention by appearing larger, more colorful, more mysterious than the bland and timid masses.” Robert Greene, *The 48 Laws of Power*

Never judge a book by its cover - The external appearance is not a reliable guide to the quality of what lies within.

“Never judge someone

By the way he looks

Or a book by the way it's covered;

For inside those tattered pages, There's a lot to be discovered” Stephen Cosgrove

“People still judge a book by its cover, Avery. And your story? It's beautiful. You're beautiful. But I'm nothing but a ripped out page, graffiti where some should never be. Don't taint your story with me.”

J.M. Darhower, *The Mad Tatter*

“I learned a long time ago to never judge a book by its cover. It seems what people try to represent on the outside very rarely mirrors their inside.” L.B. Simmons, *The Resurrection of Aubrey Miller*

The cowl does not make the monk - Appearances may belie reality.

A traffic stopper - refers to a person who is so attractive that they stop traffic. Whatever the reason, this is usually a reference to women. This can be used to describe fascinating and beautiful things as well.

ნაშრომში კონსტრუირებულ ფრეიმში ფიქსირდება ცნებათა რეპრეზენტაციის შემდეგი ფორმა:

რეპრეზენტაციის ფორმა ახასიათებს არა ერთ ინდივიდუალურ ობიექტს, არამედ ამ ცნებასთან მიკუთვნებულ მრავალ ობიექტს - ცნებები რეპრეზენტირებულია შესაბამისი ობიექტების ან ობიექტების კლასების სიმრავლის სახით, რაც გულისხმობს ცნებების მრავლობითი რეპრეზენტაციის მოდელის არასებობას;

ობიექტებს შორის არსებული სტრუქტურული კავშირები მთელი სიმრავლის

გამაერთიანებელ რეპრეზენტაციების აღმოცენებას განაპირობებს;

ფრეიმი მოიცავს არა ცალკეულ ობიექტებს, არამედ მათ „პროტოტიპულ წარმომადგენელს“,

რომელშიც რეპრეზენტირებულია გარკვეული კლასის ყველა ობიექტისათვის

დამახასიათებელი ტიპური თავისებურებები;

ობიექტების კლასების პროტოტიპი არის ობიექტი, რომელიც ყველაზე გამოკვეთილი ფორმით ასახავს კლასის, როგორც მთლიანის, სტრუქტურას და რომელიც შეიძლება

წარმოვიდგინოთ, როგორც ისეთი ნიშნების ერთობლიობა, რომლებიც ყველაზე უკეთ განასხვავებენ ამ ცნებით კლასს სხვებისაგან;

ობიექტის მიკუთვნებულობა კლასთან განისაზღვრება მისი პროტოტიპთან მსგავსებით.

პროტოტიპთან მსგავსება და, შესაბამისად, განსაზღვრულ კლასთან მიკუთვნებულობა შეიძლება დაყვანილ იქნას პროტოტიპის გარკვეულ ნიშნებთან დამთხვევა-

არდამთხვევასთან. პროტოტიპული რეპრეზენტაცია სხვა არაფერია, თუ არა ობიექტების სიმრავლის რეპრეზენტაცია მთლიანად სიმრავლისათვის დამახასიათებელი ნიშნების საშუალებით;

ზოგადობის სხვადასხვა ხარისხის მქონე ცნებები წარმოქმნიან იერარქიულ სისტემას.

ცნებისთვის დამახასიათებელი ნიშნები იძლევა განსხვავებული ქვეკლასების გამოყოფის საშუალებას, განმსაზღვრელები კი გამოხატავენ ობიექტების იმ თავისებურებებს, რომლებიც სპეციფიკურია მოცემული ცნებისათვის და იძლევა მასთან მიკუთვნებული ობიექტების ნებისმიერი სხვა კლასის ობიექტებისაგან განსხვავების საშუალებას;

ფრეიმში ფიქსირდება კატეგორიალური ცნებები, რომლებიც ეფუძნება ფუნქციონალური კავშირების გამოყოფას. კატეგორიალური ცნებების რეპრეზენტაცია წარმოადგენს ძირითადად ნიშნებს, რომლებიც ასახავს ცნებასთან მიკუთვნებული ობიექტების სიმრავლის სხვა ცნებით კლასებთან ტიპურ კავშირებს. ეს კავშირი შეიძლება გამოხატული იყოს ცნებასთან მიკუთვნებული ქვეკლასებით;

ცნებები ერთმანეთთან დაკავშირებულია გზების საშუალებით, რომელიც შეიძლება განვიხილოთ როგორც ასოციაციები ცნებებს შორის. ყოველი ცნება დაკავშირებულია სხვა ნებისმიერ ცნებასთან, ეს კავშირი შეიძლება იყოს გრძელი და არაპირდაპირი, მაგრამ საბოლოო ჯამში ორი ცნება მაინც უკავშირდება ერთმანეთს;

ძირითადი პროცესი, რომელიც მოქმედებს ფრეიმში არის კასკადისებურად გავრცელებადი აქტივაცია, რომელიც უზრუნველყოფს ამ ერთეულში ინფორმაციის მისაწვდომობას, მასში გარკვეული ცნების ძიება-იდენტიფიცირებას. აქტივაცია ვრცელდება მთელ ერთეულში, რაც იმას ნიშნავს, რომ როცა ერთი ცნება აქტივირდება, ეს აქტივაცია ვრცელდება ყველა იმ ცნებაზე, რომელიც მასთან არის დაკავშირებული;

ის გზები, რომლითაც ცნებები უკავშირდება ერთმანეთს, სხვადასხვა სიგრძისაა. ეს სიგრძე დაკავშირებულია სიხშირესთან, რომელიც გულისხმობს ცნების აქტუალობას სემანტიკურ

მეხსიერებაში. უფრო ხშირი ცნებები უფრო სწრაფად ვერიფიცირდება, ვიდრე იშვიათი ცნებები;

კატეგორიის ტიპიური ანუ ცენტრალური წევრები უფრო ზოგად კვანძებთან დაკავშირებულია უფრო მოკლე გზებით, მაშინ როცა ატიპური ან პერიფერიული წევრები დაკავშირებულია გრძელი გზებით. სხვა სიტყვებით, გზის სიგრძე გვიჩვენებს, თუ რამდენად ენათესავება ორი ცნება ერთმანეთს.

დიფერენციალური კოგნიტური ნიშნები „გაბნეულია“ სემანტიკური სივრცის სხვადასხვა სეგმენტში (ბირთვში, გარდამავალ სფეროსა და პერიფერიაში), შესაბამისად, კონკრეტული „თვალსაზრისის“, სხვა სიტყვებით, დიფერენციალური კოგნიტური ნიშნის კონტურები მეტისმეტად მკრთალია სემანტიკურ სივრცეში, სხვა სიტყვებით, სემანტიკურ სივრცეში ადგილი აქვს „თვალსაზრისთა“ ფრაგმენტულ და არათანმიმდევრულ ობიექტივაციას. კონკრეტული „თვალსაზრისის“ ობიექტივატორები მიმოფანტულია სემანტიკურ სივრცეში, შესაბამისად, სემანტიკურ სივრცეში „თვალსაზრისი“ კი არ იკვეთება, არამედ, ასე ვთქვათ, „იკრიბება“ და „გროვდება“. სემანტიკური სივრცის თითოეულ სეგმენტში ფიქსირდება სხვადასხვა „თვალსაზრისის“ ობიექტივატორები, რაც ნათელი დასტურია იმისა, რომ კონცეპტუალური სივრცისაგან განსხვავებით, სემანტიკური სივრცის კონფიგურაციას განსაზღვრავს არა „თვალსაზრისი“, არამედ სიტყვა-იდენტიფიკატორის სტატუსი, სხვა სიტყვებით, ადგილი სემანტიკური სივრცის ელემენტთა სემანტიკურ სტრუქტურაში.

ენის სემანტიკური სივრცე წარმოადგენს ელემენტების სემანტიკურ სტრუქტურაში სივრცის სიტყვა-იდენტიფიკატორის არსებობა/არასებობის რევიზიის შედეგად კონსტრუირებულ ველს. აშკარაა, რომ ეს ველი, კონცეპტუალური სივრცისაგან განსახვავებით, ვერ აცხადებს პრეტენზიას „თვალსაზრისთა“ მოწესრიგებული სივრცის სტატუსზე.

თავი III. „სილამაზის“ კონცეპტის ასოციაციური სივრცე

3.1. „ქალის“ ლექსიკურ-სემანტიკური ველი თანამედროვე ინგლისურ ენაში

„სილამაზის“ კონცეპტი ასოცირდება „ქალის“ კონცეპტთან. „ქალის“ აღმნიშვნელ ერთეულთა ლექსიკურ-სემანტიკური ველის შემადგენლობა კი შემდეგნაირად გამოიყურება თანამედროვე ინგლისურ ენაში:

woman, feminine, female, lady, beauty, petticoat, wench, maiden, lass, chicken, bird, bud, baby, flapper

„ქალის“ აღმნიშვნელ ერთეულთა ლექსიკურ-სემანტიკური ველი აერთიანებს ელემენტებს მათ სემანტიკურ სტრუქტურაში საერთო სემანტიკური მნიშვნელის „ქალის“ არსებობის საფუძველზე. აღნიშნული საფუძველი გულისხმობს:

ა. ელემენტთა გაერთიანებას მნიშვნელობათა სემანტიკური მსგავსებით, ან სიახლოვით;

ბ. ელემენტთა გაერთიანებას სხვადასხვა სემანტიკური კორელაციების ხარჯზე.

ეს კი ნიშნავს, რომ ამ ტიპის მიმართებათა ხარჯზე გაერთიანებულ ელემენტთა მთლიანობაში პრიორიტეტულია ანალოგია და უგულვებელყოფილია კონტრასტი. აქედან გამომდინარე, ამ ტიპის მიმართებათა ხარჯზე გაერთიანებულ ელემენტთა მთლიანობის კონსტრუირების პროცესი გულისხმობს ინტეგრაციების და არა დიფერენციალების ძიების პროცესს.

შესაბამისად, „ქალის“ აღმნიშვნელ ერთეულთა ლექსიკურ-სემანტიკურ ველში სემანტიკური მნიშვნელი ანეიტრალურებს:

პროტოტიპულ ხატების სპეციფიკაციებს;

სტილისტურ კონოტაციას.

დასკვნის სახით შეიძლება ითქვას, რომ ლექსიკურ-სემანტიკური ველი წარმოადგენს სემანტიკური მნიშვნელის დომინაციის სივრცეს.

დიფერენციალური კოგნიტური ნიშნები „გაბნეულია“ სემანტიკური სივრცის სხვადასხვა სეგმენტში (ბირთვში, გარდამავალ სფეროსა და პერიფერიაში), შესაბამისად, კონკრეტული „თვალსაზრისის“, სხვა სიტყვებით, დიფერენციალური კოგნიტური ნიშნის კონტურები მეტისმეტად მკრთალია სემანტიკურ სივრცეში, სხვა სიტყვებით, სემანტიკურ სივრცეში ადგილი აქვს „თვალსაზრისთა“ ფრაგმენტულ და არათანმიმდევრულ ობიექტივაციას. კონკრეტული „თვალსაზრისის“ ობიექტივატორები მიმოფანტულია სემანტიკურ სივრცეში, შესაბამისად, სემანტიკურ სივრცეში „თვალსაზრისი“ კი არ იკვეთება, არამედ, ასე ვთქვათ, „იკრიბება“ და „გროვდება“. სემანტიკური სივრცის თითოეულ სეგმენტში ფიქსირდება სხვადასხვა „თვალსაზრისის“ ობიექტივატორები, რაც ნათელი

დასტურია იმისა, რომ კონცეპტუალური სივრცისაგან განსხვავებით, სემანტიკური სივრცის კონფიგურაციას განსაზღვრავს არა „თვალსაზრისი“, არამედ სიტყვა-იდენტიფიკატორის სტატუსი, სხვა სიტყვებით, ადგილი სემანტიკური სივრცის ელემენტთა სემანტიკურ სტრუქტურაში.

ენის სემანტიკური სივრცე წარმოადგენს ელემენტების სემანტიკურ სტრუქტურაში სივრცის სიტყვა-იდენტიფიკატორის არსებობა/არასებობის რევიზიის შედეგად კონსტრუირებულ ველს. ამკარაა, რომ ეს ველი, კონცეპტუალური სივრცისაგან განსაზღვავებით, ვერ აცხადებს პრეტენზიას „თვალსაზრისთა“ მოწესრიგებული სივრცის სტატუსზე.

3.2. „ქალის“ ფრეიმი თანამედროვე ინგლისურ ენაში

ნაშრომში აგებული ფრეიმის შემადგენლობა შემდეგნაირად გამოიყურება:

woman, feminine, female, lady, beauty, petticoat, wench, maiden, lass, chicken, bird, bud, baby, flapper; a woman on a mission; a scarlet woman; A woman's work is never done; Athanasian wench; big woman on campus; like a woman possessed; woman of the world; one heck of a someone; somebody's right-hand woman; the thinking woman's crumpet; You can't keep a good woman down; the woman of the hour; The woman of the moment; a fallen woman; a woman after your own heart; a woman of her word; be a fine figure of a woman; business woman; hell has no fury like a woman scorned; make an honest woman of someone; marked woman; old lady; one hell of a someone; the woman in the street; woman of ill repute; a kept woman; a woman of the people; a woman after (one's) own; A woman's place is in the home; be your own woman; old woman; be one's own woman; the little woman; the woman on the Clapham omnibus; yesterday's woman; There was never a conflict without a woman; Who has a woman has an eel by the tail; Women in mischief are wiser than men; Women's counsel is cold; Many women, many words; Men make houses, women make homes.

A woman's heart should be so hidden in God that a man has to seek Him just to find her. Max Lucado

Nature has given women so much power that the law has very wisely given them little. Samuel Johnson

The supply of good women far exceeds that of the men who deserve them. Robert Graves

Every woman beautiful till she speaks. Zimbabwean proverb

When women go wrong, men go right after them. Mae West

Modesty is the beauty of women. Scottish proverb

A lady is a woman who makes it easy for a man to be a gentleman. American proverb

Woman begins by resisting a man's advances and ends by blocking his retreat. Oscar Wilde

The woman cries before the wedding and the man after. Polish proverb

Men get wealth and women keep it. British proverb

If you search for a faultless woman, you will remain a bachelor. Turkish proverb

Women dress alike all over the world: they dress to be annoying to other women. Elsa Schiaparelli

A shy woman is worth a city, a shy man is worth a goat. Kurdish proverb

Instruct a man, you instruct an individual. Instruct a woman, you instruct a nation. Moroccan proverb

Women get the last word in every argument. Anything a man says after that is the beginning of a new argument. Author Unknown

Every woman needs two men — one to be married to and the other to compare. French proverb

Men really prefer reasonably attractive women; they go after the sensational ones to impress other men. Mignon McLaughlin

Love enters man through his eyes, woman through her ears. American proverb; A woman told me that a woman told her. Irish proverb

A woman can say more in a sigh than a man can say in a sermon. Arnold Haultain

The wind changes every day; a woman changes every second. Spanish proverb

A woman is like a bee treat her well and she will make honey, treat her badly and she will go wild. African proverb

A hundred men may make an encampment, but it takes a woman to make a home. Chinese proverb

A woman's polite devotion is her greatest beauty. African proverb

An excuse is nearer to a woman than her apron. Irish proverb

The woman who tells her age is either too young to have anything to lose or too old to have anything to gain. Chinese proverb

A woman can beat the devil. Irish proverb

The beauty of a woman becomes useless if there is no one to admire it. African proverb

A woman is a fortress, a man her prisoner. Kurdish proverb

A patient woman can roast an ox with a lantern. Chinese proverb

No mirror ever reflected an ugly woman. Spanish proverb

He who takes a woman gives away his freedom. Italian proverb

The man deliberates, the woman decides. Spanish proverb

A woman gets thirty percent of her beauty from nature and seventy percent from makeup. Chinese proverb

To tell a woman what she cannot do is to tell her what she can. Spanish proverb

A woman's tears are worth a lot, but cost little. Spanish proverb

A woman that always laughs is everybody's wife; a man that is always laughing is an idiot. Chinese proverb

A woman who accepts, sells herself; a woman who gives, surrenders. French proverb

The more a woman admires her face, the more she ruins her house. Spanish proverb

Man is the head of the family, woman the neck that turns the head. Chinese proverb

A woman's tongue is her sword, and she does not let it rust. French proverb

A beautiful woman belongs to everyone; an ugly one is yours alone. Indian proverb

The most highly praised woman is the one about whom no one speaks. Chinese proverb

There are three uncertainties: woman, wind, and wealth. Indian proverb

Ugliness is the only guardian angel a woman has. Yiddish proverb

The unfaithful woman has remorse, the faithful one has regret. Chinese proverb

No woman is ugly if she is well dressed. Portuguese proverb

When a man is crazy about a woman only she can cure him. Chinese proverb

A man chases a woman until she catches him. American proverb

The house does not rest upon the ground, but upon a woman. Mexican proverb

Man without woman, is head without body; woman without man, is body without head. German proverb

A woman's honor consists in the good opinion the world has of her. Cuban proverb

A woman prefers poverty with love to wealth without love. Hebrew proverb

If a woman doesn't know what she has to answer then the sea is dry. Czech proverb

Where the devil can't go himself, he sends an old woman. German proverb

Wait for a month before you praise a horse, and for a year before you praise a woman. Czech proverb;

Silence is a woman's best garment. Hebrew proverb

A woman conceals what she knows not. Scottish proverb

A beautiful woman is like an axe in one's life. Japanese proverb

A woman is the last judgment of the man. Swedish proverb

A beautiful ornament looks best on a beautiful woman. Hebrew proverb

A woman has the form of an angel, the heart of a serpent, and the mind of an ass. German proverb

Woman is like your shadow; follow her, she flies; fly from her, she follows. Argentinean proverb

A woman's work is never done. English proverb

A woman without a man is like a garden without a fence. German proverb

No woman can make a wise man out of a fool, but every woman can change a wise man into a fool.

Argentinean proverb

A man is as old as he feels, and a woman as old as she looks. English proverb

A woman and a glass are always in danger. German proverb

If you want to take revenge on a man, send him a really beautiful woman. Arab proverb

The woman who loves her husband corrects his faults; the man that loves his wife exaggerates them.

Armenian proverb

One woman never praises another. Estonian proverb

It is only rarely that one can see in a little boy the promise of a man, but one can almost always see in a little girl the threat of a woman. Alexandre Dumas

A jealous woman will set a whole house on fire. Latin proverb

A worthy woman is the crown of her husband. English proverb

A woman who is not successful in her own marriage has no advice to give to her younger generations. Nigerian proverb

A bad woman is worse than a bad man. Romanian proverb

With wealth one wins a woman. Ugandan proverb

The mouth of a woman takes no holiday. Creole proverb

A woman and a stove may not leave the house. German proverb

Beautiful woman, beautiful trouble. Jamaican proverb

All women are basically in competition with each other for a handful of eligible men. Mignon McLaughlin

A wise woman has much to say and yet remains silent. Moroccan proverb

There was never a conflict without a woman. English proverb

A woman should soften but not weaken a man. Sigmund Freud

The woman makes the man. Corsican proverb

A truth-telling woman has few friends. Danish proverb

A woman builds and destroys a house. Corsican proverb

A woman wears her tears like jewelry. Author Unknown

Women only keep quiet about their age. German proverb;

Beauty is the wisdom of women. Wisdom is the beauty of men. Chinese proverb

Women can keep only one secret — their own. Yiddish proverb

No woman wants to see herself too clearly. Mignon McLaughlin

Women's quarrels cause the men's wars. Japanese proverb

Women prefer to be beautiful rather than good. German proverb

A woman's first advice is her best. German proverb

A woman keeps secret only what she does not know. German proverb

A man gives many question marks, however, a woman is a whole mystery. Diana Stürm

Money tempts women, women tempt men. Bulgarian proverb

Silence is a wonderful jewel for a woman but she seldom wears it. Danish proverb

All good women are in the graveyard. French proverb

Women speak two languages – one of which is verbal. William Shakespeare

The man loves with his head, the woman thinks with her heart. Danish proverb

Women never praise without gossiping. Chinese proverb

Women do not find it difficult nowadays to behave like men, but they often find it extremely difficult to behave like gentlemen. Compton Mackenzie

Good-looking girls break hearts, and goodhearted girls mend them. Mignon McLaughlin

A silent woman is always more admired than a noisy one. Latin proverb

Women always worry about the things that men forget; men always worry about the things women remember. Author Unknown

The average woman would rather have beauty than brains, because the average man can see better than he can think. Author Unknown

Women like silent men. They think they're listening. Marcel Achard

A man is as old as he feels, and a woman as old as she looks. English proverb

Behind every successful man is a woman. English proverb

One tongue is enough for a woman. English proverb

Women will have the last word. English proverb

A good woman worth more than rubies. Philippine proverb

A plain woman with moral beauty is better than a beautiful woman. Vietnamese proverb

He who marries a young woman gets welfare and a treasure. Moroccan proverb

A girl unemployed is thinking of mischief. French proverb

When a girl is refined, the wife is a little dove. Yiddish proverb

A girl is like a shadow; Follow her, she runs; Flee from her, she follows you. Russian proverb

A bad wife takes advice from everyone but her own husband. Irish Proverb

A lovely girl attracts attention by her good looks, an ugly girl by the help of a mirror. Maltese proverb

A wife is one's heart's delight. Hebrew proverb

A pretty girl is the kind of goods that is always in demand. Yiddish proverb

A thrifty woman is the wealth of her house. Maltese proverb

A wife gives beauty to a house. Indian-Tamil proverb

A wise woman will marry the man who loves her rather than the one she loves. Slovenian Proverb

Girls are wont to say 'no' with their lips, but with their lips, they say 'yes'. Mexican proverb

A woman can beat the devil. Irish proverb; When you have a pretty wife, You are a bad friend. Yiddish proverb

A woman and melon are hard to choose. French proverb; A cheerful wife is the spice of life. Strauss, Emanuel

A woman is like a tea bag; you'll never know how strong she is until she's in hot water. Massing;

Women need men like a fish needs a bicycle. Gurian

Men never remember, but women never forget. Unknown Source

Between men and women there is no friendship possible. There is passion, enmity, worship, love, but no friendship. Oscar Wilde

Men often give love for sex, women often give sex for love. Unknown Source; If the wife sins, the husband is not innocent. Italian proverb

It takes one woman twenty years to make a man of her son - and another woman twenty minutes to make a fool of him. Helen Rowland

Some women can be fooled all of the time, and all women can be fooled some of the time, but the same woman can't be fooled by the same man in the same way more than half of the time. Helen Rowland

A man can be happy with any woman, as long as he does not love her. Oscar Wilde

He is half of a blessed man. Left to be finished by such as she; and she a fair divided excellence, whose fullness of perfection lies in him. William Shakespeare

The cocks may crow, but it's the hen that lays the egg. Margaret Thatcher

Woman is the companion of man, gifted with equal mental capacity. Gandhi

Women are leaders everywhere you look - from the CEO who runs a Fortune 500 company to the housewife who raises her children and heads her household. Our country was built by strong women, and we will continue to break down walls and defy stereotypes. Nancy Pelosi

Nobody can make you feel inferior without your permission. Eleanor Roosevelt

Women have served all these centuries as looking glasses possessing the magic and delicious power of reflecting the figure of a man at twice its natural size. Virginia Woolf

The thing women have yet to learn is nobody gives you power. You just take it. Roseanne Barr

The fastest way to change society is to mobilize the women of the world. Charles Malik

Think like a queen. A queen is not afraid to fail. Failure is another steppingstone to greatness. Oprah Winfrey

If you want something said, ask a man; if you want something done, ask a woman. Margaret Thatcher

In too many instances, the march to globalization has also meant the marginalization of women and girls. And that must change. Hillary Clinton

How important it is for us to recognize and celebrate our heroes and she-roes! Maya Angelou, African American Poet

One is not born a woman, one becomes one. Simone de Beauvoir; Women are the real architects of society. Harriet Beecher Stowe

A woman with a voice is by definition a strong woman. But the search to find that voice can be remarkably difficult. Melinda Gates; A charming woman doesn't follow the crowd. She is herself. Loretta Young

Being a woman is a terribly difficult task, since it consists principally in dealing with men. Joseph Conrad

The reason women don't play football is because 11 of them would never wear the same outfit in public. Phyllis Diller

Can you imagine a world without men? No crime and lots of happy, fat women. Nicole Hollander
God gave women intuition and femininity. Used properly, the combination easily jumbles the brain of any man I've ever met. Farrah Fawcett

By and large, mothers and housewives are the only workers who do not have regular time off. They are the great vacation-less class. Anne Morrow Lindberg

A woman has the form of an angel, the heart of a serpent, and the mind of an ass. German Proverb;
There are only three things to be done with a woman. You can love her, suffer for her, or turn her into literature. Henry Miller

Being a woman is a terribly difficult task, since it consists principally in dealing with men. Joseph Conrad

I want to do it because I want to do it. Women must try to do things as men have tried. When they fail, their failure must be but a challenge to others. Amelia Earhart

Women kill me. They really do. I don't mean I'm oversexed or anything like that - although I am quite sexy. I just like them, I mean. They're always leaving their god dam bags out in the middle of the aisle. J.D. Salinger

And yet women - good women - frightened me because they eventually wanted your soul, and what was left of mine, I wanted to keep. Charles Bukowski

Why are women... so much more interesting to men than men are to women? Virginia Woolf
An elegant woman is a woman who despises you and has no hair under her arms. Salvador Dalí

Be not ashamed women, ... You are the gates of the body, and you are the gates of the soul. Walt Whitman

The only way a woman can ever reform a man is by boring him so completely that he loses all possible interest in life. Oscar Wilde

I do not wish women to have power over men; but over themselves. Mary Wollstonecraft

Women think with their whole bodies and they see things as a whole more than men do. Dorothy Day

Men are by nature merely indifferent to one another; but women are by nature enemies. Arthur Schopenhauer

In love, women are professionals, men are amateurs. Francois Truffaut

Why is it men are permitted to be obsessed about their work, but women are only permitted to be obsessed about men? Barbra Streisand

Women are frightening. If you get to 41 as a man, you're quite battle-scarred. Hugh Grant

The appalling thing is the degree of charity women are capable of. You see it all the time... love lavished on absolute fools. Love's a charity ward, you know. Lawrence Durrell

Women are made to be loved, not understood. Oscar Wilde

If women didn't exist, all the money in the world would have no meaning. Aristotle Onassis

All the reasonings of men are not worth one sentiment of women. Voltaire

If women ran the world we wouldn't have wars, just intense negotiations every 28 days. Robin Williams

There are only two types of women - goddesses and doormats. Pablo Picasso

I am no bird; and no net ensnares me: I am a free human being with an independent will. Charlotte Brontë

It is past time for women to take their rightful place, side by side with men, in the rooms where the fates of peoples, where their children's and grandchildren's fates, are decided. Hillary Clinton

The thing women have yet to learn is nobody gives you power. You just take it. Roseanne Barr

If you want something said, ask a man; if you want something done, ask a woman. Margaret Thatcher

A strong woman understands that the gifts such as logic, decisiveness, and strength are just as feminine as intuition and emotional connection. She values and uses all of her gifts. Nancy Rathburn

A woman is like a tea bag—you never know how strong she is until she gets in hot water. Eleanor Roosevelt

I always wanted to be a femme fatale. Even when I was a young girl, I never really wanted to be a girl. I wanted to be a woman. Diane von Furstenberg

I raise up my voice - not so I can shout, but so that those without a voice can be heard...we cannot succeed when half of us are held back. Malala Yousafzai

Feminism isn't about making women strong. Women are already strong. It's about changing the way the world perceives that strength. G.D. Anderson

Women are always saying, 'We can do anything that men can do.' But Men should be saying, 'We can do anything that women can do. Gloria Steinem

A woman with a voice is, by definition, a strong woman. Melinda Gates

Women, like men, should try to do the impossible, and when they fail, their failure should be a challenge to others. Amerlia Earhart

I hope the fathers and mothers of little girls will look at them and say, 'Yes, women can. Dilma Rousseff

Women are leaders everywhere you look- from the CEO who runs a Fortune 500 company to the housewife who raises her children and heads her household. Our country was built by strong women, and we will continue to break down walls and defy stereotypes. Nancy Pelosi

Of course I am not worried about intimidating men. The type of man who will be intimidated by me is exactly the type of man I have no interest in. Chimamanda Ngozi Adichie

We need women at all levels, including the top, to change the dynamic, reshape the conversation, to make sure women's voices are heard and heeded, not overlooked and ignored. Sheryl Sandberg

It took me quite a long time to develop a voice, and now that I have it, I am not going to be silent. Madeleine Albright

Women are the real architects of society. Harriet Beecher Stowe

I've never met a woman who is not strong, but sometimes they don't let it out. Then there's a tragedy, and then all of a sudden that strength comes. My message is let the strength come out before the tragedy. Diane von Furstenberg

I believe that the rights of women and girls is the unfinished business of the 21st century. Hillary Clinton

I am a Woman Phenomenally. Phenomenal Woman, that's me. Maya Angelou

“ქალის“ სემანტიკური ფრეიმის ფრაზეოლოგიური რეპერტუარი

a woman on a mission - A person who is fiercely determined to do or get what she wants.

Janet stormed into work like a woman on a mission, heading straight into her boss's office to demand a raise in her salary. When my boyfriend decides he wants to buy something, he turns into a man on a mission.

a scarlet woman - A woman who people think is morally bad because she has sex with a lot of men.

She was labeled a scarlet woman and excluded from polite society.

A woman's work is never done - Housework and raising children are jobs that have no end. As soon as I finish washing the breakfast dishes, it's time to start fixing lunch," Elizabeth observed. "A woman's work is never done." After a difficult day at the office, Greta came home and began cooking dinner. "A woman's work is never done," she sighed.

Athanasian wench - A derogatory term for a lascivious woman who readily has sex with any man who asks for it. Taken from the Athanasian Creed, an early Christian statement of belief from at least the 6th century, the opening words of which are quicumque vult , or "whosoever wishes.

Sir, how dare you. I am not one of your Athanasian wenchies, ready to indulge your lust at a moment's notice!

big woman on campus - An important female college student.

Helen acts like such a big woman on campus!

like a woman possessed - If you do something like a woman possessed, you do it with a lot of energy in a way that is not controlled.

She'd lost the tickets and was running round the house like a woman possessed.

woman of the world - A sophisticated person, experienced in social conventions.

You can discuss anything with her -she's a man of the world, or She's a woman of the world and understands these delicate issues.

one heck of a someone - An exceptionally good, exciting, or interesting person.

somebody's right-hand woman - Someone who helps you with your work and who you depend upon.

How will the Director cope without his right-handman, who resigned yesterday due to ill health?

the thinking woman's crumpet - A woman who is popular with the opposite sex because they are both intelligent and sexually attractive.

Paxman has apparently grown weary of being labeled the thinking woman's crumpet.

You can't keep a good woman down - Something that you say which means that a person with a strong character will always succeed, even if they have a lot of problems

When they sacked her, she simply set up a rival company of her own. You can't keep a good woman down.

the woman of the hour - A person currently being celebrated, honored, or admired by others, especially for a recent victory, accomplishment, or other cause for celebration.

Janet was woman of the hour at the office after securing the biggest customer their business had ever had. Ruth: "Hey, what's going on here?" Dave: "It's a surprise birthday party for you, Ruth! You're the woman of the hour!"

The woman of the moment - A woman who is currently being celebrated, honored, or admired by others, especially for a recent victory, accomplishment, or other cause for celebration.

Janet was woman of the moment at the office after securing the biggest customer their business had ever had. Ruth: "Hey, what's going on here?" Dave: "It's a surprise birthday party for you, Ruth! You're the woman of the moment!"

a fallen woman - A woman who is not respected any more because she had sex without being married.

Many fallen women were forced to work as prostitutes, some were shut away in asylums.

a woman after your own heart - If someone is a woman after your own heart, you admire her because she does or believes the same things as you.

He likes a good curry - a man after my own heart.

a woman of her word - A woman who can be expected to keep or follow through with her promises or intentions; a truthful, trustworthy, or reliable person.

Bob, I'm a woman of my word. If I tell you I'll be at your house tomorrow morning at 10, then that's when I'll be there. I've found Mary to be a woman of her word so far, so I'm confident she'll get us the best deal possible.

be a fine figure of a woman - Be someone who is big and strong with an attractive body.

She's a fine figure of a woman - not like all these skinny models.

business woman - A woman who owns, manages, or is employed in a business.

Though there's still a long way to go, the growing number of business women in today's economy is encouraging.

hell has no fury like a woman scorned - No anger is worse than that of a jilted woman. This term is a shortening of William Congreve's lines, "Heav'n has no rage, like love to hatred turn'd, nor Hell a fury like a woman scorn'd" (The Mourning Bride, 1697).

make an honest woman of someone - Marry a woman.

So you finally made an honest woman out of Denise. She had wanted Max to make an honest woman of her, but you can't depend on Max to do anything right.

marked woman - A person singled out as an object of suspicion, hostility, or vengeance.

As a witness to the robbery, he felt he was a marked man, or After her fiasco at the meeting, she was a marked woman-no one would hire her. This idiom was first recorded in 1833.

old lady - 1. (one's) mother. What time does your old lady get home? 2. (one's) wife. My old woman doesn't like for me to go out without her. 3. (one's) girlfriend. My old lady and I are getting married next week.

one hell of a someone - An exceptionally good, exciting, or interesting thing or person.

Marty sure is one hell of a guy, always willing to lend his friends a hand! Two cars for the price of one? That's one hell of a deal!

the woman in the street - an ordinary woman.

Her research looks at what the woman on the street thinks about the police.

woman of ill repute - a prostitute.

His favorite companion was a woman of ill repute. If you can't be faithful to your husband, you're no better than a woman of ill repute.

a kept woman - Someone who does not work and who is given money and a place to live by the person who they are having a sexual relationship with.

She was determined to find work and not become a kept woman like her sister.

a woman of the people - A person who represents, understands, is in touch with, and is well liked by ordinary, everyday people.

The president was largely elected because she was seen as a woman of the people by voters. Now that she has taken office, her political mettle will truly be tested.

a woman after (one's) own - An expression of admiration for someone who is similar in a certain interest, belief, or manner.

I love the way she cooks, she's a man after my own taste buds! She loves to read James Joyce. A woman after my own mind.

A woman's place is in the home - Women should remain in the home, doing housework and raising children.

As soon as our child is old enough to go to school, I'm going to go back to my job at the newspaper. And don't give me any of that nonsense about a woman's place being in the home.

be your own woman - Behave in the way that you want and to not let other people influence you.

Despite being the daughter of two Hollywood stars, she's very much her own woman with her own acting style.

be one's own woman - Be independent, be responsible for oneself.

We can't tell Jerry what to do—he's his own person. Chaucer used this idiom in Troilus and Cressida:

"I am my own woman, well at ease."

the little woman - One's wife

John might be coming camping with us this weekend, but he has to run it by the little woman first.

the woman on the Clapham omnibus - an imaginary person whose opinions and behaviour are thought to be typical of ordinary British people.

The man on the Clapham omnibus probably knows nothing about Rwanda.

yesterday's woman - Someone who has passed the pinnacle of his or her career.

She is never going to give up his cushy job—she's yesterday's woman, and her next career move is retirement!

დიფერენციალური კოგნიტური ნიშნები „გაბნეულია“ სემანტიკური სივრცის სხვადასხვა სეგმენტში (ბირთვში, გარდამავალ სფეროსა და პერიფერიაში), შესაბამისად, კონკრეტული „თვალსაზრისის“, სხვა სიტყვებით, დიფერენციალური კოგნიტური ნიშნის კონტურები მეტისმეტად მკრთალია სემანტიკურ სივრცეში, სხვა სიტყვებით, სემანტიკურ

სივრცეში ადგილი აქვს „თვალსაზრისთა“ ფრაგმენტულ და არათანმიმდევრულ ობიექტივაციას. კონკრეტული „თვალსაზრისის“ ობიექტივატორები მიმოფანტულია სემანტიკურ სივრცეში, შესაბამისად, სემანტიკურ სივრცეში „თვალსაზრისი“ კი არ იკვეთება, არამედ, ასე ვთქვათ, „იკრიბება“ და „გროვდება“. სემანტიკური სივრცის თითოეულ სემენტში ფიქსირდება სხვადასხვა „თვალსაზრისის“ ობიექტივატორები, რაც ნათელი დასტურია იმისა, რომ კონცეპტუალური სივრცისაგან განსხვავებით, სემანტიკური სივრცის კონფიგურაციას განსაზღვრავს არა „თვალსაზრისი“, არამედ სიტყვა-იდენტიფიკატორის სტატუსი, სხვა სიტყვებით, ადგილი სემანტიკური სივრცის ელემენტთა სემანტიკურ სტრუქტურაში.

ენის სემანტიკური სივრცე წარმოადგენს ელემენტების სემანტიკურ სტრუქტურაში სივრცის სიტყვა-იდენტიფიკატორის არსებობა/არასებობის რევიზიის შედეგად კონსტრუირებულ ველს. აშკარაა, რომ ეს ველი, კონცეპტუალური სივრცისაგან განსახვავებით, ვერ აცხადებს პრეტენზიას „თვალსაზრისთა“ მოწესრიგებული სივრცის სტატუსზე.

“უარყოფითი თვალსაზრისის” კოგნიტური ნიშანი

კოგნიტური მაკლასიფიცირებელი ნიშნები „განათავსებენ“ მრავალრიცხოვან დიფერენციალურ კოგნიტურ ნიშნებს ერთიან სტრუქტურაში და ამ გზით ქმნიან კონცეპტის შინაარსს.

კოგნიტური დიფერენციალური ნიშანი წარმოადგენს ობიექტისა თუ მოვლენის კონკრეტულ ნიშანს, რომელიც გაცნობიერებულია ადამიანის მიერ. კოგნიტური დიფერენციალური ნიშანი ასახულია შესაბამისი კონცეპტის სტრუქტურაში როგორც კონცეპტის შინაარსის ელემენტი.

კოგნიტური მაკლასიფიცირებელი ნიშანი წარმოადგენს კონცეპტის შინაარსის კომპონენტს, რომელიც ასახავს კონკრეტული ობიექტისა თუ მოვლენის ამა თუ იმ ასპექტს, კატეგორიზაციის პარამეტრს. კოგნიტური მაკლასიფიცირებელი ნიშანი განაზოგადებს ერთგვაროვან დიფერენციალურ კოგნიტურ ნიშნებს კონცეპტის სტრუქტურაში.

მაგალითად, ადამიანის ცნობიერებაში ცოცხალი ბუნების ობიექტები კონცეპტუალიზირდება როგორც სქესის მქონე - შესაბამის კონცეპტებში გამოიყოფა კოგნიტური მაკლასიფიცირებელი ნიშანი - სქესი. აღნიშნული მაკლასიფიცირებელი ნიშნის მიხედვით, ცოცხალი ბუნების ობიექტები, რომელთაც გააჩნიათ სქესი, ერთიანდებიან ჯგუფში (ადამიანები, ცხოველები) და უპირისპირდებიან ობიექტების სხვა ჯგუფებს, რომელნიც არ ხასიათდებიან მოცემული საკლასიფიკაციო ნიშნით (საგნები, მცენარეები). კოგნიტური მაკლასიფიცირებელი ნიშანი „სქესი“ კონკრეტიზირდება შესაბამისი კონცეპტის სტრუქტურაში ისეთი დიფერენციალური კოგნიტური ნიშნებით, როგორცაა: „მდედრობითი სქესი“ და „მამრობითი სქესი“.

There was never a conflict without a woman.

Many women, many words.

A woman told me that a woman told her. Irish proverb

A woman conceals what she knows not. Scottish proverb

One tongue is enough for a woman.

The only way a woman can ever reform a man is by boring him so completely that he loses all possible interest in life. Oscar Wilde

A woman has the form of an angel, the heart of a serpent, and the mind of an ass. German proverb

“დადებითი თვალსაზრისის” კოგნიტური ნიშანი

Women's counsel is cold.

A lady is a woman who makes it easy for a man to be a gentleman. American proverb

A worthy woman is the crown of her husband. English proverb

Behind every successful man is a woman.

Women will have the last word.

Women have served all these centuries as looking glasses possessing the magic and delicious power of reflecting the figure of a man at twice its natural size. Virginia Woolf

A charming woman doesn't follow the crowd. She is herself. Loretta Young

Be not ashamed women, ... You are the gates of the body, and you are the gates of the soul. Walt Whitman

A woman is like a tea bag—you never know how strong she is until she gets in hot water.

Eleanor Roosevelt

Women are the real architects of society. Harriet Beecher Stowe

I've never met a woman who is not strong, but sometimes they don't let it out. Then there's a tragedy, and then all of a sudden that strength comes. My message is let the strength come out before the tragedy. Diane von Furstenberg

„კონტრასტის“ კოგნიტური ნიშანი

მსოფლიოს ხალხები სხვადასხვაგვარად და ზოგჯერ სრულიად მოულოდნელი ფორმით ახორციელებენ ერთი და იმავე რეალიის კლასიფიკაციას. კულტურები სხვაობენ გამოცდილების სფეროებით. სწორედ გამოცდილების თავისებურება განსაზღვრავს ცნებათა კატეგორიულურ ჯაჭვში არსებულ მიმართებათა სპეციფიკას. სწორედ გამოცდილების სფეროს თავისებურება განსაზღვრავს კლასიფიკაციის პრინციპის სპეციფიკას.

Women in mischief are wiser than men.

Men make houses, women make homes.

Men get wealth and women keep it. British proverb

Love enters man through his eyes, woman through her ears. American proverb

A man is as old as he feels, and a woman as old as she looks. English proverb

The cocks may crow, but it's the hen that lays the egg. Margaret Thatcher

If you want something said, ask a man; if you want something done, ask a woman. Margaret Thatcher

Why are women ... so much more interesting to men than men are to women? Virginia Woolf

Women think with their whole bodies and they see things as a whole more than men

do. Dorothy Day

The woman cries before the wedding and the man after. Polish proverb

A shy woman is worth a city, a shy man is worth a goat. Kurdish proverb

Instruct a man, you instruct an individual. Instruct a woman, you instruct a nation. Moroccan proverb

A hundred men may make an encampment, but it takes a woman to make a home. Chinese proverb

A woman is a fortress, a man her prisoner. Kurdish proverb

The man deliberates, the woman decides. Spanish proverb

A woman that always laughs is everybody's wife; a man that is always laughing is an idiot.

Chinese proverb

Man is the head of the family, woman the neck that turns the head. Chinese proverb

Man without woman, is head without body; woman without man, is body without head.

German proverb

A man is as old as he feels, and a woman as old as she looks. English proverb

The woman who loves her husband corrects his faults; the man that loves his wife exaggerates them. Armenian proverb

A bad woman is worse than a bad man. Romanian proverb

Beauty is the wisdom of women. Wisdom is the beauty of men. Chinese proverb

The man loves with his head, the woman thinks with her heart. Danish proverb

Women always worry about the things that men forget; men always worry about the things women remember. Author Unknown

A man is as old as he feels, and a woman as old as she looks.

Men never remember, but women never forget. Unknown Source

The cocks may crow, but it's the hen that lays the egg. Margaret Thatcher

If you want something said, ask a man; if you want something done, ask a woman. Margaret Thatcher

საკვლევ ენაში ფრეიმები გამოიყო კატეგორიზაციის, დიფერენციალური და კოგნიტური მაკლასიფიცირებელი ნიშნების იდენტიფიცირების საფუძველზე.

კატეგორიზაცია გულისხმობს ობიექტთა და რეალობის მოვლენათა გააზრებას კატეგორიების - განზოგადებულ ცნებათა - ჩარჩოებში. რეალობის კატეგორიზაციისას ადამიანის ცნობიერება ახორციელებს ადამიანის განცდათა, მატერიის ფორმათა და მატერიის მოძრაობის ფორმათა მრავალფეროვნების კლასიფიკაციას, სხვა სიტყვებით, მრავალფეროვნებას „ათავსებს“ გარკვეულ რუბრიკებში - კლასებში, ჯგუფებში, სიმრავლეებში, კატეგორიებში.

„მეტყველების“ კოგნიტური ნიშანი

Many women, many words.

Every woman beautiful till she speaks. Zimbabwean proverb

A woman told me that a woman told her. Irish proverb

A woman's tongue is her sword, and she does not let it rust. French proverb

If a woman doesn't know what she has to answer then the sea is dry. Czech proverb

Silence is a woman's best garment. Hebrew proverb

A woman conceals what she knows not. Scottish proverb

The mouth of a woman takes no holiday. Creole proverb

A wise woman has much to say and yet remains silent. Moroccan proverb

Women only keep quiet about their age. German proverb

Women can keep only one secret — their own. Yiddish proverb

Silence is a wonderful jewel for a woman but she seldom wears it. Danish proverb

A woman keeps secret only what she does not know. German proverb

One tongue is enough for a woman.

Women will have the last word.

გაიაზრებს რა რეალობას, ადამიანის ცნობიერება მიაკუთვნებს რეალობის ცალკეულ ფრაგმენტს კონკრეტულ კატეგორიას. ადამიანის ცნობიერება ადგენს კონკრეტული ფრაგმენტისა და სხვა ფრაგმენტის (ფრაგმენტების) ინტეგრალურ და დიფერენციალურ ნიშნებს. რეალობის ფრაგმენტთა ერთობის დადგენა და ამ ერთობისათვის განმაზოგადებელი

ცნების შექმნა (რომელიც ხშირად, თუმცა არა აუცილებლობით „მიემგერება“ სიტყვას) წარმოადგენს კატეგორიზაციის პროცესს.

„სილამაზის“ კოგნიტური ნიშანი

Women prefer to be beautiful rather than good. German proverb

A woman gets thirty percent of her beauty from nature and seventy percent from makeup.

Chinese proverb

The more a woman admires her face, the more she ruins her house. Spanish proverb

A beautiful woman belongs to everyone; an ugly one is yours alone. Indian proverb

Ugliness is the only guardian angel a woman has. Yiddish proverb

No woman is ugly if she is well dressed. Portuguese proverb

A beautiful woman is like an axe in one's life. Japanese proverb

A beautiful ornament looks best on a beautiful woman. Hebrew proverb

Beautiful woman, beautiful trouble. Jamaican proverb

Good-looking girls break hearts, and goodhearted girls mend them. Mignon McLaughlin

The average woman would rather have beauty than brains, because the average man can see better than he can think. Author Unknown

A plain woman with moral beauty is better than a beautiful woman. Vietnamese proverb

A lovely girl attracts attention by her good looks, an ugly girl by the help of a mirror. Maltese proverb

A pretty girl is the kind of goods that is always in demand. Yiddish proverb

When you have a pretty wife, you are a bad friend. Yiddish proverb

A charming woman doesn't follow the crowd. She is herself. Loretta Young

Modesty is the beauty of women. Scottish proverb

„სიყვარულის“ კოგნიტური ნიშანი

A woman prefers poverty with love to wealth without love. Hebrew proverb

A wise woman will marry the man who loves her rather than the one she loves. Slovenian Proverb

A man can be happy with any woman, as long as he does not love her. Oscar Wilde

In love, women are professionals, men are amateurs. Francois Truffaut

Women are made to be loved, not understood. Oscar Wilde

„ზეგავლენის“ კოგნიტური ნიშანი

A woman should soften but not weaken a man. Sigmund Freud

The woman makes the man. Corsican proverb

It takes one woman twenty years to make a man of her son - and another woman twenty minutes to make a fool of him. Helen Rowland

A lady is a woman who makes it easy for a man to be a gentleman. American proverb

When women go wrong, men go right after them. Mae West

„ფულის“ კოგნიტური ნიშანი

Money tempts women, women tempt men. Bulgarian proverb

If women didn't exist, all the money in the world would have no meaning. Aristotle Onassis

„ცოლის“ კოგნიტური ნიშანი

A cheerful wife is the spice of life. Strauss, Emanuel

If the wife sins, the husband is not innocent. Italian proverb

კატეგორიზაციის, როგორც კოგნიტური პორცესის, შედეგს წარმოადგენს კოგნიტურ მაკლასიფიცირებელ ნიშანთა ფორმირება. სწორედ აღნიშნულ ნიშანთა წყალობით ხერხდება კონცეპტთა ორგანიზება ერთიან კონცეპტუალურ სფეროდ.

„ფუნქციის“ კოგნიტური ნიშანი

Women are the real architects of society. Harriet Beecher Stowe

We need women at all levels, including the top, to change the dynamic, reshape the conversation, to make sure women's voices are heard and heeded, not overlooked and ignored. Sheryl Sandberg

A woman and a stove may not leave the house. German proverb

A woman builds and destroys a house. Corsican proverb

Women have served all these centuries as looking glasses possessing the magic and delicious power of reflecting the figure of a man at twice its natural size. Virginia Woolf

The fastest way to change society is to mobilize the women of the world. Charles Malik

How important it is for us to recognize and celebrate our heroes and she-roes! Maya Angelou,
African American Poet

Women are the real architects of society. Harriet Beecher Stowe

Being a woman is a terribly difficult task, since it consists principally in dealing with men.

Joseph Conrad

There are only three things to be done with a woman. You can love her, suffer for her, or turn her into literature. Henry Miller

The house does not rest upon the ground, but upon a woman. Mexican proverb

„ქალის“ კონცეპტის ნომინაციური ველი მოიცავს:

კონცეპტის პირდაპირ ნომინაციებს (კონცეპტის ბირთვული სიტყვა-რეპრეზენტატი, რომელის სახელსაც არქმევს მკვლევარი კონცეპტსა და ნომინაციურ ველს);

კონცეპტის წარმოებულ ნომინაციებს (გადატანიტომნიშვნელობებს);

სიმილარებს (ლექსემებს, რომლებიც ავლენენ ერთმანეთთან სემანტიკურ სიახლოვეს ადამიანის ენობრივ ცნობიერებაში, თუმცა ტრადიციული თვალსაზრისით,

აღნიშნული ლექსემები არ წარმოადგენენ ერთმანეთის სინონიმებს);

კონტექსტუალურ სინონიმებს;

ოკაზიონალურ ინდივიდუალურ-ავტორისეულ ნომინაციებს;

ბირთვული სიტყვის სინონიმურ მყარ სიტყვათშეთანხმებებს;

ფრაზეოლოგიზმებს, რომლებიც მოიცავს კონცეპტის სახელწოდებას;

ანდაზებს, ხატოვანი თქმებსა და აფორიზმებს;

მეტაფორულ ნომინაციებს;

შედარებას, რომელიც მდგრადია კონკრეტულ დროსა და სივრცეში - მყარად

ასოცირდება ბირთვულ სიტყვასთან;

თავისუფალ სიტყვათშეთანხმებებს, რომლებიც ასახელებენ კონცეპტისათვის

დამახასიათებელ ამა თუ იმ თვისებას.

დიფერენციალური კოგნიტური ნიშნები „გაბნეულია“ სემანტიკური სივრცის სხვადასხვა სეგმენტში (ბირთვში, გარდამავალ სფეროსა და პერიფერიაში), შესაბამისად, კონკრეტული „თვალსაზრისის“, სხვა სიტყვებით, დიფერენციალური კოგნიტური ნიშნის კონტურები მეტისმეტად მკრთალია სემანტიკურ სივრცეში, სხვა სიტყვებით, სემანტიკურ სივრცეში ადგილი აქვს „თვალსაზრისთა“ ფრაგმენტულ და არათანმიმდევრულ ობიექტივაციას. კონკრეტული „თვალსაზრისის“ ობიექტივატორები მიმოფანტულია სემანტიკურ სივრცეში, შესაბამისად, სემანტიკურ სივრცეში „თვალსაზრისი“ კი არ იკვეთება, არამედ, ასე ვთქვათ, „იკრიბება“ და „გროვდება“. სემანტიკური სივრცის თითოეულ სეგმენტში ფიქსირდება სხვადასხვა „თვალსაზრისის“ ობიექტივატორები, რაც ნათელი დასტურია იმისა, რომ კონცეპტუალური სივრცისაგან განსხვავებით, სემანტიკური სივრცის კონფიგურაციას განსაზღვრავს არა „თვალსაზრისი“, არამედ სიტყვა-იდენტიფიკატორის სტატუსი, სხვა სიტყვებით, ადგილი სემანტიკური სივრცის ელემენტთა სემანტიკურ სტრუქტურაში.

ენის სემანტიკური სივრცე წარმოადგენს ელემენტების სემანტიკურ სტრუქტურაში სივრცის სიტყვა-იდენტიფიკატორის არსებობა/არარსებობის რევიზიის შედეგად კონსტრუირებულ ველს. აშკარაა, რომ ეს ველი, კონცეპტუალური სივრცისაგან განსახვავებით, ვერ აცხადებს პრეტენზიას „თვალსაზრისთა“ მოწესრიგებული სივრცის სტატუსზე.

დასკვნა

ერთი შეხედვით, კონცეპტუალური ანალიზი სემანტიკურ ანალიზს ჰგავს, თუმცა სემანტიკური ანალიზის მიზანი სიტყვის ახსნაა, კონცეპტუალური ანალიზისა კი - სამყაროს შესახებ არსებული ცოდნის თავისებურების წარმოდგენა.

კონცეპტუალური ანალიზის არსი მდგომარეობს კონცეპტის მოდელირებასა და მის სხვა კონცეპტებთან არსებული კავშირების იდენტიფიცირებაში, რაც გულისხმობს არა მხოლოდ ცალკეული სიტყვის არსის დესკრიფციას, არამედ „მთელი კონცეპტუალური

ველისა და მასში შემავალ ელემენტთა შორის არსებულ მიმართებათა“ თავისებურების განსაზღვრას.

სემანტიკური ანალიზი მიმართულია სიტყვის სემანტიკური სტრუქტურის ექსპლიკაციაზე, სიტყვის დენოტატური, სიგნიფიკატური და კონოტაციური მნიშვნელობების დაზუსტებაზე, საბოლოო ჯამში კი, სიტყვის ახსნაზე. კონცეპტუალური ანალიზი კი გულისხმობს იმ კონცეპტთა ძიებას, რომლებიც ერთიანდებიან ინტეგრალური ნიშნის გარშემო და განსაზღვრავენ ამ ნიშნის, როგორც კოგნიტური სტრუქტურის, არსებობას.

კონცეპტუალური სფეროსა და სემანტიკურ სივრცეს შორის არსებული მსგავსება/განსხვავება შემდეგში მდომარეობს:

კონცეპტუალური სფერო შედგება კონცეპტებისაგან და იგი წმინდა აზროვნების სფეროა. ენის სემანტიკური სივრცე წარმოადგენს კონცეპტუალური სფეროს ნაწილს, რომელმაც მიიღო გამოხატულება ენობრივი ნიშნების, მნიშვნელობების მეშვეობით.

კონცეპტუალური სფერო გაცილებით უფრო მოცულობითი ნაწილია, ვიდრე მისი ის ნაწილი, რომელიც გამოხატულია ენობრივი საშუალებებით. თუმცა სწორედ ენობრივ ნიშანთა სემანტიკის შესწავლის გზითაა შესაძლებელია ადამიანის კონცეპტუალურ სფეროში შეღწევა რამდენადაც სწორედ ენობრივი მნიშვნელობებით ხორციელდება კონცეპტის ობიექტივიზაცია ენაში, კონცეპტი გააზრებულია ენობრივი მნიშვნელობის პრიზმაში. ენის სემანტიკური სივრცის ელემენტთა შორის არსებული კავშირები ასახავს კონცეპტუალურ სფეროში შემავალ კონცეპტთა მიმართებებს.

გარკვეული თვალსაზრისით, ენის სენამტიკური სივრცე და კონცეპტოსფერო იგივეობრივი ფენომენებია. მათი იგივეობრიობა გულისხმობს იმ ფაქტს, რომ ორივე მათგანი აზროვნებისათანაა დაკავშირებული. მათ შორის არსებული ძირითადი განსხვავება კი შემდეგში მდგომარეობს: ენობრივი მნიშვნელობა, როგორც სემანტიკური სივრცის ელემენტი, მიბმულია ენობრივ ნიშანთან, ხოლო კონცეპტი კი, როგორც კონცეპტოსფეროს ელემენტი, არ არის მიბმული ენობრივ ნიშანთან. კონცეპტუალური სფერო შეიძლება იყოს და არც იყოს გამოხატული ენობრივი ნიშნით.

ნაშრომში კონსტრუირებულ ფრეიმებში დაფიქსირდა ცნებათა რეპრეზენტაციის შემდეგი ფორმა:

რეპრეზენტაციის ფორმა ახასიათებს არა ერთ ინდივიდუალურ ობიექტს, არამედ ამ ცნებასთან მიკუთვნებულ მრავალ ობიექტს - ცნებები რეპრეზენტირებულია შესაბამისი ობიექტების ან ობიექტების კლასების სიმრავლის სახით, რაც გულისხმობს ცნებების მრავლობითი რეპრეზენტაციის მოდელის არასებობას.

ობიექტებს შორის არსებული სტრუქტურული კავშირები მთელი სიმრავლის გამაერთიანებელ რეპრეზენტაციების აღმოცენებას განაპირობებს.

ფრეიმი მოიცავს არა ცალკეულ ობიექტებს, არამედ მათ „პროტოტიპულ წარმომადგენელს“, რომელშიც რეპრეზენტირებულია გარკვეული კლასის ყველა ობიექტისათვის დამახასიათებელი ტიპური თავისებურებები.

ობიექტების კლასების პროტოტიპი არის ობიექტი, რომელიც ყველაზე გამოკვეთილი ფორმით ასახავს კლასის, როგორც მთლიანის, სტრუქტურას და რომელიც შეიძლება წარმოვიდგინოთ, როგორც ისეთი ნიშნების ერთობლიობა, რომლებიც ყველაზე უკეთ განასხვავებენ ამ ცნებით კლასს სხვებისაგან.

ობიექტის მიკუთვნებულობა კლასთან განისაზღვრება მისი პროტოტიპთან მსგავსებით. პროტოტიპთან მსგავსება და, შესაბამისად, განსაზღვრულ კლასთან მიკუთვნებულობა შეიძლება დაყვანილ იქნას პროტოტიპის გარკვეულ ნიშნებთან დამთხვევა-არდამთხვევასთან. პროტოტიპული რეპრეზენტაცია სხვა არაფერია, თუ არა ობიექტების სიმრავლის რეპრეზენტაცია მთლიანად სიმრავლისათვის დამახასიათებელი ნიშნების საშუალებით.

ზოგადობის სხვადასხვა ხარისხის მქონე ცნებები წარმოქმნიან იერარქიულ სისტემას. ცნებისთვის დამახასიათებელი ნიშნები იძლევა განსხვავებული ქვეკლასების გამოყოფის საშუალებას, განმსაზღვრელები კი გამოხატავენ ობიექტების იმ თავისებურებებს, რომლებიც სპეციფიკურია მოცემული ცნებისათვის და იძლევა მასთან მიკუთვნებული ობიექტების ნებისმიერი სხვა კლასის ობიექტებისაგან განსხვავების საშუალებას.

ცნებები ერთმანეთთან დაკავშირებულია გზების საშუალებით, რომელიც შეიძლება განვიხილოთ როგორც ასოციაციები ცნებებს შორის. ყოველი ცნება დაკავშირებულია სხვა ნებისმიერ ცნებასთან, ეს კავშირი შეიძლება იყოს გრძელი და არაპირდაპირი, მაგრამ საბოლოო ჯამში ორი ცნება მაინც უკავშირდება ერთმანეთს.

ძირითადი პროცესი, რომელიც მოქმედებს ფრეიმში არის კასკადისებურად გავრცელებადი აქტივაცია, რომელიც უზრუნველყოფს ამ ერთეულში ინფორმაციის

მისაწვდომობას, მასში გარკვეული ცნების ძიება-იდენტიფიცირებას. აქტივაცია ვრცელდება მთელ ერთელში, რაც იმას ნიშნავს, რომ როცა ერთი ცნება აქტივირდება, ეს აქტივაცია ვრცელდება ყველა იმ ცნებაზე, რომელიც მასთან არის დაკავშირებული.

ის გზები, რომლითაც ცნებები უკავშირდება ერთმანეთს, სხვადასხვა სიგრძისაა. ეს სიგრძე დაკავშირებულია სიხშირესთან, რომელიც გულისხმობს ცნების აქტუალობას სემანტიკურ მეხსიერებაში. უფრო ხშირი ცნებები უფრო სწრაფად ვერიფიცირდება, ვიდრე იშვიათი ცნებები.

კატეგორიის ტიპური ანუ ცენტრალური წევრები უფრო ზოგად კვანძებთან დაკავშირებულია უფრო მოკლე გზებით, მაშინ როცა ატიპური ან პერიფერიული წევრები დაკავშირებულია გრძელი გზებით. სხვა სიტყვებით, გზის სიგრძე გვიჩვენებს, თუ რამდენად ენათესავება ორი ცნება ერთმანეთს.

დიფერენციალური კოგნიტური ნიშნები „გაბნეულია“ სემანტიკური სივრცის სხვადასხვა სეგმენტში (ბირთვში, გარდამავალ სფეროსა და პერიფერიაში), შესაბამისად, კონკრეტული „თვალსაზრისის“, სხვა სიტყვებით, დიფერენციალური კოგნიტური ნიშნის კონტურები მეტისმეტად მკრთალია სემანტიკურ სივრცეში, სხვა სიტყვებით, სემანტიკურ სივრცეში ადგილი აქვს „თვალსაზრისთა“ ფრაგმენტულ და არათანმიმდევრულ ობიექტივაციას. კონკრეტული „თვალსაზრისის“ ობიექტივატორები მიმოფანტულია სემანტიკურ სივრცეში, შესაბამისად, სემანტიკურ სივრცეში „თვალსაზრისი“ კი არ იკვეთება, არამედ, ასე ვთქვათ, „იკრიბება“ და „გროვდება“. სემანტიკური სივრცის თითოეულ სეგმენტში ფიქსირდება სხვადასხვა „თვალსაზრისის“ ობიექტივატორები, რაც ნათელი დასტურია იმისა, რომ კონცეპტუალური სივრცისაგან განსხვავებით, სემანტიკური სივრცის კონფიგურაციას განსაზღვრავს არა „თვალსაზრისი“, არამედ სიტყვა-იდენტიფიკატორის სტატუსი, სხვა სიტყვებით, ადგილი სემანტიკური სივრცის ელემენტთა სემანტიკურ სტრუქტურაში.

ენის სემანტიკური სივრცე წარმოადგენს ელემენტების სემანტიკურ სტრუქტურაში სივრცის სიტყვა-იდენტიფიკატორის არსებობა/არასებობის რევიზიის შედეგად კონსტრუირებულ ველს. აშკარაა, რომ ეს ველი, კონცეპტუალური სივრცისაგან განსხვავებით, ვერ აცხადებს პრეტენზიას „თვალსაზრისთა“ მოწესრიგებული სივრცის სტატუსზე.

გამოყენებული ლიტერატურა

ბიბლიის მუხლები ბიბლიის პასუხები - სილამაზის ბიბლიის მუხლები. (უთარილო).

მომიებულია 2016 წლის 16 სექტემბერი, <https://bibliismuxlebi.com/silamaze/>

გამოკვლევა ბიზანტიური ესთეტიკის შესახებ. (1985, N 2). საქართველოს პარლამენტის ეროვნული ბიბლიოთეკა. მომიებულია 2016 წლის 15 სექტემბერი,

[http://www.nplg.gov.ge/gsd/cgi-bin/library.exe?e=d-00000-00---off-0civil2--00-1----0-10-0---0---0prompt-10---4-----0-11--10-ka-50---20-about---00-3-1-00-0-0-01-1-0utfZz-8-](http://www.nplg.gov.ge/gsd/cgi-bin/library.exe?e=d-00000-00---off-0civil2--00-1----0-10-0---0---0prompt-10---4-----0-11--10-ka-50---20-about---00-3-1-00-0-0-01-1-0utfZz-8-00&cl=CL2.29&d=HASH01610d9a432b4539489de0a4.4.4>=1)

[00&cl=CL2.29&d=HASH01610d9a432b4539489de0a4.4.4>=1](http://www.nplg.gov.ge/gsd/cgi-bin/library.exe?e=d-00000-00---off-0civil2--00-1----0-10-0---0---0prompt-10---4-----0-11--10-ka-50---20-about---00-3-1-00-0-0-01-1-0utfZz-8-00&cl=CL2.29&d=HASH01610d9a432b4539489de0a4.4.4>=1)

[http://www.nplg.gov.ge/gsd/cgi-bin/library.exe?e=d-00000-00---off-0civil2--00-1----0-10-0---0---0prompt-10---4-----0-11--10-ka-50---20-about---00-3-1-00-0-0-01-1-0utfZz-8-](http://www.nplg.gov.ge/gsd/cgi-bin/library.exe?e=d-00000-00---off-0civil2--00-1----0-10-0---0---0prompt-10---4-----0-11--10-ka-50---20-about---00-3-1-00-0-0-01-1-0utfZz-8-00&cl=CL2.29&d=HASH01610d9a432b4539489de0a4.4.4>=1)

ხელოვნების ფსიქოლოგია. აღორძინების ეპოქის ესთეტიკა. (2015 წლის 12 ოქტომბერი). მომიებულია 2016 წლის 16 სექტემბერი,

<http://www.qwelly.com/group/psychology/forum/topics/xelovnebis>

ხელოვნების ფილოსოფია: ობიექტისადმი პრაქტიკული მიმართების შესახებ კანტთან და ჰეგელთან. (2015 წლის 12 თებერვალი). მომიებულია 2016 წლის 16 სექტემბერი,

[https://fabriktbilisi.wordpress.com/2015/02/12.](https://fabriktbilisi.wordpress.com/2015/02/12/)

Вежбицкая А. (2001). *Понимание культур через посредство ключевых слов*. М.

Демьянков В.З. (2001). Понятие и концепт в художественной литературе и в научном языке // Вопросы филологии. № 1. 2001: 68-75.

Демьянков В.З. (1995) - Когнитивная лингвистика как разновидность интерпретирующего подхода // ВЯ. N 4.

Демьянков В.З. (1989) – Интерпретация, понимание и лингвистические аспекты их моделирования на ЭВМ. – М.: Изд-во Моск. ун- та).

Демьянков В.З. (2001). “Понятие и концепт в художественной литературе и в научном языке “// Вопросы филологии. № 1.

Звегинцев В. А. (1996). “Мысли о лингвистике“. М. Изд. МГУ. 197.

Кубрякова, Е. С. (1994). Начальные этапы становления когнитивизма: лингвистика, психология, когнитивная наука / Е. С. Кубрякова // Вопросы языкознания;

Кубрякова Е.С. (1991). “Человеческий фактор в языке: язык и порождение речи“. Москва. 28-34.

Кубрякова Е.С. (1995). Эволюция лингвистических идей во второй половине XX в//Язык и наука конца 20 в. – М. 1995:171-183.

- Кубрякова Е.С. (1991). “Человеческий фактор в языке: язык и порождение речи“. Москва.
- Кубрякова Е.С. (1992) Проблемы представления знаний в современной науке и роль лингвистики в решении этих проблем // Язык и структуры представления знаний. – М.
- Кубрякова Е.С. (1994) – Парадигмы научного знания в лингвистике и ее современный статус // Изв. АН. Серия литературы и языка. – М. Т.53, № 2.
- Кубрякова, Е.С. (2001). *Размышления о судьбах когнитивной лингвистики на рубежевеков.*
- Лакофф Дж. Джонсон М.(1988) Когнитивные аспекты языка. В кн.: Новое в зарубежной лингвистике. – М. №23.
- Лакофф Дж. (1981). “Лингвистическе гештальты//Новое в зарубежной лингвистике“.
- Чейф У. Л. Значение и структура языка (перев. с англ. яз. Г. С. Шура). М., прогресс, 1975:109.
- Уфимцева А. А. (2002) Лексическое значение. Москва.
- Anderson Н.Н.А.(1996). Functional Theory of Cognition. Mahwah (New Jersey): Erlbaum.
- Barsalou L.W. (1992).“Frames, concepts, and conceptual fields” in Lehrer A. & Kittay E. F. (eds.) “Frames, fields, and contrasts”. Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- Bedell G. (1974). “The arguments about deep structure“. Lg. v.50, N 3. 1974: 430-432.
- Bell, R. C. (1990). “Analytic issues in the use of repertory grid technique“in Neimeyer G. J., Neimeyer R. A. (Eds.), “Advances in Personal Construct Psychology“, Vol. 1. P. 115
- Bell, R. (1988). “Theory-appropriate analysis of repertory grid data“. International Journal of Personal Construct Psychology. JAI Press. P. 72-78
- Bellezza F.S., Bower G.H. The representational and processing characteristics of scripts. Psychonomic society, 1981. V.18. P.1-4
- Blezer R. (1997). Cognitive correlates (ed.by H. Goodglass), Academic Press. pp.102-108
- Belke E., Btysbaert M., Meyer A.S., Ghyselinck M. (2005) Evidence for a lexical-semantic competition hypothesis. Cognition. 96. pp. 45-54
- Bierwish M. On Certain Problems of Semantic Representations // Foundations of Language, 5, 1969, p. 153–184.
- Bower G.H., Black J.B., Turner T.J. Scripts in memory for text. Hillsdale (N.J.), 1979. V.11. P.177-220

- Burling R.(1964). Cognition and Componential analysis. In American Anthropologist 66. Man's Many voices, New York, Holt, Rinehart & Winston Inc.
- Caramazza, A. (1998). Organisation of the conceptual knowledge in the brain. Cambridge, MA: MIT Press. pp. 265–272
- Carnap R. Meaning and necessity: A study in semantics and modal logic. Chicago (Illinois), 1956. – 258 p.
- Croft W and D.A. Cruse. Cognitive Linguistics. Cambridge University Press, UK, 2009. – 356 p.
- Croft W. (1990). Some contributions of typology to cognitive linguistics and vice versa. In: Cognitive Linguistics.
- Coulson, S., & Oakley, T.(2000). *Blending basics Cognitive Linguistics* 11.
- Coulson, S. (2001). *Semantic Leaps; Frame –shifting and Conceptual Blending. Cambridge University Press.*
- Daum, I., Riesch, G., Sartori, G., & Birbaumer, N. (1996). Semantic memory. Cambridge, MA: MIT Press. pp.648–665
- Den Uyl M., Van Oostendorp H. The use of scripts in text comprehension. Poetics, 1980. V.9. P.275-294
- Dirven, R. & Verspoor, M. (1998). Cognitive Exploration of Language and Linguistics. Amsterdam: Benjamins.
- Dunn, W. N., Cahill, A. G., Dukes, M. J. & Ginsberg, A. (1986). “Cognitive Methodology: Perspectives, Concepts, and Methods“. JAI Press. P. 67-72
- Ellis W. A, Young W. A. (2000). Human Cognition. A Textbook with Readings. Psychology Press, pp. 27-59.
- Evans, V., & Green, M. (2005). Introduction to Cognitive Linguistics.
- Fauconnier G. Mental spaces: Aspects of meaning construction in natural languages. Cambridge (MA): MIT, 19850.
- Fodor, J. (1990). “Defending the “language of thought“. In W. G. Lycan (ed.), Mind and cognition. A reader. Basil Blackwell
- Fodor J. A. The structure of semantic theory // Language, 39, 1963, p. 170–210.
- Gardiner A.(1985) The mind's new science: the history of cognitive revolution. N-Y

Globerson T., Zelniker T. (1989). Introduction // T. Globerson, T. Zelniker eds. Cognitive style and cognitive development. – Norwood (N.J.): Ablex.

Goddard C., Wierzbicka A. (eds). Semantic and lexical universals: Theory and empirical findings. Amsterdam: Benjamins, 1994.

Givón T. Mind, Code and context: Essays in Pragmatics. – Hillsdale (N.J.); L., 1989. – XVIII, 456 p

Grant, J., D., & Dagenbach, D. (2000) Working memory and cognition. American Journal of psychology, 113, pp.69-94

Günter, R. (1992). *The cognitive approach to natural language*. In Pütz, Martin (ed.) Thirty Years of Linguistic Evolution. Amsterdam: Benjamins.

Hart, C., & Luke D. 2007. *Cognitive Linguistics In Critical Discourse Analysis: Application And Theory Meaning Construction*. New York and Cambridge: Cambridge University Press.

Hawkins J. On Intelligence. – New York, Henry Holt and Company, 2005

Heit, E. (1997). *Knowledge and concept learning*. In: Lamberts, K., & Shanks, D. (eds.): *Knowledge, Concepts and Categories*. Cambridge, MA: MIT Press. P. 76-78

Jackendoff R. Semantics and cognition. Cambridge (MA): MIT, 1983). P. 54-68

Jackendoff, R. (2002). “Foundations of Language: Brain, Meaning, Grammar, and Evolution“. Oxford University Press. Chapter 10: Reference and Truth. pp. 53-67; Chapter 11: Lexical Semantics.

Jackendoff R. (1991). Parts and boundaries. In B. Levin and S. Pinker (eds.), *Lexical and conceptual semantics*. Oxford: Blackwell.

Jackendoff, R.(1992). Language of the mind. Essays on mental representation. Chapter 3: Word meanings and what it takes to learn them: reflections on the Piaget-Chomsky. The MIT Press. 1992: 79-81.

Lakoff G. Categories: An essay in cognitive linguistics. Seoul, 1982. P.139-193).

Lakoff G. Linguistic gestalts. Chicago linguistic society. Chicago, 1977. V. 13. P.236-287).

Langacker, R. (1998). Conceptualization, symbolization and grammar. In M.Tomasello(ed.) *The New Psychology of Language*. Lawrence Erlbaum Associates.

Langacker R.W. Topics in cognitive linguistics. Amsterdam; Philadelphia, 1988. – P. 49-90.

Lehrer A. Kittay E. F. (1992). *Frames, fields, and contrasts*. Hillsdale, NJ: Erlbaum.

Lyons J. (1968). “Introduction to Theoretical Linguistics“. Cambridge.

- Markus HR, Kitayama S. (1991). Culture and the self: implications for cognition, emotion and motivation. *Psychology*. P. 145-153
- O' Grady, W.(1987). Semantics: the study of meaning. In W. O'Grady & M. Dobrovolsky (eds.), *Contemporary Linguistic analysis*. Copp Clark Pitman Ltd. 1987: 190-191.
- O' Grady, W.(1987). Semantics: the study of meaning. In W. O'Grady & M. Dobrovolsky (eds.), *Contemporary Linguistic analysis*. Copp Clark Pitman Ltd. 1987: 171-182.
- Putnam H. *Mind, Language and Reality*. Cambridge etc., 1975. – XVII, Pp. 367-372
- Radden, G.(1992). *The cognitive approach to natural language*. Amsterdam: Benjamins. Pp. 289-296
- Reed St.R. (1996) *Cognition.Theory and Application*. 4th ed. San Diego: Brooks).
- Rosch E. (1978). Principles of categorization. In Eleanor Rosch and Barbara B. Lloyd (eds.), *Cognition and categorization*. Hillsdale, NJ: Erlbaum).
- Rossi F. Biehl M. Angulo C. (2008). Progress in modeling, theory, and application of computational intelligence. *International Journal of Neurocomputing*).
- Russell B.(1948). *Human knowledge: Its scope and limits*. Cambridge. Harvard University Press.
- Schiffer S., Steel S. (EdS) *Cognition and representation*. Boulder (Colorado), 1988).
- Schreiber G. Akkermans H. Anjewierden A. Hoog R. Shadbolt N. Velde W.V. and Wielinga B.(2000). *Knowledge Engineering and Management: The Common KADS Methodology*, MIT Press).
- Simmons R.(1973). Semantic networks: Their Computation and Use for Understanding English Sentences, in "Computer Models of Thought and Language", Schank R., Colby C. (eds.), San Francisco).
- Smith, E.E. & Medin, D.L. (1981). *Categories and Concepts*. Cambridge, MA.: Harvard University Press).
- Sowa J.F. *Conceptual Structures - Information Processing in Mind and Machines*. Addison-Wesley Publ.Comp. 1984.
- Talmy, L. (2000). *Toward a Cognitive Semantics*. Cambridge, Mass.: MIT Press. 2000: 409-47.
- Wierzbicka A.(1992). *Semantics, culture, and cognition*. Oxford: Oxford University Press
- Wierzbicka A.(1992). *Semantics, culture, and cognition*. Oxford: Oxford University Press.
- Wille R., Ganter D. *Formal Concept Analysis*. Berlin: Springer-Verlag. 1999.

Wilensky R. (1990) . Meaning and knowledge representation // W. Bahner, J.V.D. Schildt eds.
Proceedings of the Fourteenth International Congress of Linguists: Berlin (GDR).